

การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม

การวางแผนการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม

๑. ศึกษาเนื้อหา

ในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "การสร้างคำไทย" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อเรื่องการสร้างคำไทยจากหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช ๒๕๑๕^๑ เนื้อหาที่นำมาสร้างบทเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากหนังสือต่อไปนี้

- ๑) หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร
- ๒) นิรุกติศาสตร์ภาค ๒ ของ พระยาอนุมานราชธน
- ๓) ลักษณะภาษาไทย ของ บรรจบ พันธุเมธา
- ๔) ลักษณะและโครงสร้างภาษาไทย ของ กีระนังษ์ มัทธนะสิน
- ๕) ระบบเสียงภาษาไทย ของ กาญจนา นากสกุล
- ๖) โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์ ของ วิจิตร ณานุกุลพงศ์
- ๗) ภาษาและภาษาศาสตร์ ของ วิไลวรรณ ชินฐานันท์
- ๘) บันทึกคนควาภาษาไทย ๑ ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
- ๙) หลักภาษาไทย ของ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์
- ๑๐) คำบรรยายภาษาไทยขั้นต้น ของ ชุมนุมภาษาไทย ของ ครูสภา

^๑สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช ๒๕๑๕, หลักสูตรการฝึกหัดครู (พระนคร: โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐๗.

ในการกำหนดเนื้อหาวิชาสำหรับสร้างบทเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมและวาง
โครงสร้างที่จะเขียนเรียงตามลำดับเนื้อหา ดังนี้คือ

๑. ความหมายของคำ
๒. องค์ประกอบของคำ
 - ๒.๑ หน่วยคำ
 - ๒.๒ พยางค์
๓. ส่วนประกอบของคำในภาษาไทย
 - ๓.๑ คำพยางค์เดียว
 - ๓.๒ คำสองพยางค์
 - ๓.๓ คำหลายพยางค์
๔. วิธีสร้างคำใหม่
๕. การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย
 - ๕.๑ การประสมคำ แบบต่าง ๆ
 - ๑) คำซ้ำ
 - ๒) คำซ้อน
 - ๓) คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมายเข้าด้วยกัน
 - ๕.๒ การแผลงคำ
๖. การสร้างคำใหม่ จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น
 - ๖.๑ การสร้างคำไทยจากวิธีแผลงคำตามแบบภาษาเขมร
 - ๖.๒ การสร้างคำไทย จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาบาลีและสันสกฤต
 - ๑) การสมาสคำ
 - ๒) การสนธิคำ
 - ๓) การใช้อุปสรรคและปัจจัย

๒. การเลือกชนิดของบทเรียนแบบโปรแกรม

จากการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดต่าง ๆ อย่างละเอียดแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า บทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง (Linear Program) เหมาะที่จะนำมาสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง การสร้างคำไทยควบเห่ชุดครั้งนี้

๑. บทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง เป็นบทเรียนที่มีกรอบเรียงกันตามลำดับ ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนทุกกรอบที่มีอยู่ จึงเหมาะแก่ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับการเรียนด้วยตนเอง

๒. บทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง มีวิธีการเสนอข้อความรู้ และคำถามเรียงกันไปตามลำดับ ซึ่งง่ายต่อการเขียนบทเรียน และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

๓. เนื้อหาเรื่องการสร้างคำไทย จะต้องทำแบบฝึกหัดเป็นระยะ ๆ จากง่ายไปหายาก จะช่วยให้เกิดความรู้อย่างชัดเจนไม่สับสน ดังนั้นจึงเหมาะแก่การใช้บทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง

การตั้งความมุ่งหมายของบทเรียนแบบโปรแกรม

การตั้งความมุ่งหมายของบทเรียนนี้ เพื่อให้ครูผู้สอนรู้แน่ชัดว่าผู้เรียนที่เรียนบทเรียนนี้จบแล้วได้ความรู้อะไรบ้างที่สามารถวัดได้จริง ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายตามเนื้อหาของเรื่องการสร้างคำไทยเป็น ความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง "การสร้างคำไทย"
๒. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการนำความรู้เรื่อง การสร้างคำไทยไปใช้เป็นเครื่องมือในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อผู้เรียนได้เรียนบทเรียนเรื่อง การสร้างคำไทยจบแล้ว ผู้เรียนจะสามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงว่าได้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

ความรู้ความจำ

๑. สามารถบอกความหมาย ของ "คำ" ได้ถูกต้อง
๒. สามารถบอกความหมาย ของ "พยางค์" และ "หน่วยคำ"

ไวยากรณ์

๓. สามารถบอกส่วนประกอบของคำได้ถูกต้อง
๔. สามารถบอกไวยากรณ์ การสร้างคำใหม่ สร้างคำโดยวิธีไวยากรณ์
๕. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำที่ยกมาเป็นการสร้างคำตามวิธีการแปลงคำ

หรือ การประสมคำหรือแบบคำซ้ำ คำซ้อน และคำคู่

๖. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำที่ยกมาเป็นการรวมคำหลากหลายความหมาย
๗. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำที่ยกมาเป็นการสร้างคำแบบคำสมาส
๘. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำที่ยกมาเป็นการสร้างคำแบบคำสนธิ
๙. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำที่ยกมาเป็นการสร้างคำแบบการใช้

อุปสรรค หรือปัจจัย

๑๐. สามารถบอกลักษณะของคำซ้อนและคำคู่ได้ถูกต้อง

ความเข้าใจ

๑๑. เมื่อกำหนดคำหลายพยางค์ให้ ๑ ชุด ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่า คำใด

มีกี่พยางค์

๑๒. สามารถบอกได้ว่า คำหลายพยางค์ที่กำหนดให้ คำใดมีหน่วยคำเดียว

คำใดมีหลายหน่วยคำ

๑๓. สามารถอธิบายไวยากรณ์ พยางค์ หน่วยคำ และ คำ ต่างต่างกัน

อย่างไร

๑๔. สามารถอธิบายไวยากรณ์ คำซ้ำ คำซ้อน คำประสม คำสมาส

คำสนธิ ต่างกันอย่างไร

๑๕. สามารถอธิบายได้ว่า การสร้างคำจากวิธีสร้างคำตามแบบไทยแตกต่าง

จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่นอย่างไร

๑๖. สามารถอธิบายได้ว่า อุปสรรค และปัจจัย ต่างกันอย่างไร
๑๗. สามารถชี้แจงได้ถูกต้องว่า คำที่ยกมาเป็น หน่วยคำ หรือคำสร้างใหม่
๑๘. สามารถบอกความหมายของคำที่สร้างขึ้นใหม่ได้
๑๙. สามารถบ่งชี้ได้ถูกต้องว่า คำใดสร้างมาจากคำใด กับคำใด

การนำไปใช้

๒๐. สามารถใช้คำที่ยกมาได้ถูกต้อง
๒๑. สามารถชอคำที่ยกมาได้ถูกต้อง
๒๒. สามารถสร้างคำประสมจากคำที่กำหนดให้หลาย ๆ คำได้ถูกต้อง
๒๓. สามารถแผลงคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
๒๔. สามารถบอกความหมายของคำสมาสที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
๒๕. สามารถอ่านคำสมาสที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
๒๖. สามารถสมาสคำที่ยกมาได้ถูกต้อง
๒๗. สามารถสนธิคำจากคำที่ยกมาได้ถูกต้อง
๒๘. สามารถเติมอุปสรรคลงหน้าคำได้ถูกต้อง

การวิเคราะห์

๒๙. สามารถจำแนกได้ว่าคำที่ยกมานั้นคำใดเป็นการสร้างคำตามวิธีสร้างคำแบบใด
๓๐. สามารถจำแนกได้ว่า คำที่ยกมานั้น คำใดเป็นการสร้างคำที่ไม่เหมาะสมเพราะเหตุใด
๓๑. สามารถบอกเหตุผลได้ว่าเพราะอะไรจึงมีการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ตามวิธีสร้างคำแบบต่าง ๆ
๓๒. สามารถชี้แจงได้ว่า ถ้าหลายพยางค์ที่กำหนดให้ คำใดเป็นคำยืม คำใดเป็นคำที่สร้างใหม่

การประเมินค่า

๓๓. สามารถตัดสินได้ว่า คำสร้างใหม่ คำใดถูกต้องหรือไม่
 ๓๔. สามารถสรุปประโยชน์ของการสร้างคำใหม่ได้

การสร้างแบบทดสอบ

เมื่อศึกษาเนื้อหาและตั้งความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำไทย เป็นแบบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ เนื้อหานี้ยึดเอาจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นหลักเมื่อสร้างแบบทดสอบเสร็จแล้ว นำไปทดสอบกับนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๑๐๐ คน เพื่อนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) หาค่าอำนาจจำแนก และความยากของข้อสอบ โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ๒๗% ข้อใดที่ค่าความยาก (P) ตั้งแต่ ๒๐% ถึง ๘๐% และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป เก็บไว้ ส่วนข้อใดที่ค่าไม่ถึงเกณฑ์คัดทิ้งไป

นำแบบทดสอบที่เหลือ ๔๔ ข้อ ไปทดลองกับนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการ-ศึกษาระดับสูง จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดิม เพื่อนำผลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือ (Reliability Coefficient) ของแบบทดสอบ คำนวณโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 21 (Kuder - Richardson 21)

$$\text{ความเชื่อถือของแบบทดสอบ } (r_{tt}) = \frac{n \text{ S.D.}^2 - \bar{X}^2 (n - \bar{X})}{\text{S.D.}^2 (n - 1)}$$

n	คือ จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
\bar{X}	คือ มัชฌิมเลขคณิต
S.D.	คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต^๑ ใช้สูตร $\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$

f คือ ความถี่ของจำนวนนักเรียน

x คือ คะแนนของนักเรียน

N คือ จำนวนนักเรียน

การหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน^๒ ใช้สูตร S.D. = $\sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$

การคำนวณหาความเชื่อใจของแบบทดสอบ ได้ค่าเป็น ๐.๗๖

การสร้างกรอบและตรวจแก้ไข

ผู้วิจัยได้เขียนบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรงตามเนื้อหาและความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ๒ หน่วย จำนวน ๑๕๐ กรอบ ๕๓๐ คำตอบ นำบทเรียนที่เขียนแล้วไปปรึกษานูรูตรวจและแก้ไขวิธีเขียนบทเรียนแบบโปรแกรม และความถูกต้องทางคานเนื้อหาของบทเรียน

การทดลอง

๑. นำบทเรียนแบบโปรแกรมไปทดลองรายบุคคลจำนวน ๒ ครั้ง เพื่อนำมาแก้ไข

๒. นำบทเรียนที่แก้ไขแล้วไปทดลองชั้นกลุ่มเล็ก ๑๐ คน กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี

๓. นำบทเรียนมาปรับปรุงแก้ไข พิมพ์เป็นบทเรียนแบบโปรแกรม ไปทดลองภาคสนามกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรี-วิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๑๐๐ คน

^๑ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๕๐.

^๒ เรื่องเกม หน้า ๕๕.

เนื้อหาสาระของบทเรียน เรื่อง "การสร้างคำไทย"

หน่วยที่ ๑ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำแบบไทย

ความหมายของคำ

คำ หมายถึง กลุ่มเสียงที่เล็กที่สุดที่สามารถปรากฏได้โดยลำพัง และมีความหมาย ถ้ากลุ่มเสียงใดมีความหมายในภาษาไทย ก็เป็นคำในภาษาไทย แต่ถ้าไม่มีความหมายก็ไม่ใช่คำในภาษาไทย และถ้ากลุ่มเสียงใดใช้ตามลำพังได้ก็ถือว่าเป็นคำ ถ้าใช้ตามลำพังไม่ได้ก็ถือว่าไม่ใช่คำ ซึ่งเรียกว่า หน่วยความ หรือ หน่วยคำ ตามปกติ คำในภาษาไทยประกอบขึ้นด้วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ รวมกันเป็นกลุ่มเสียงที่มีความหมาย^๑ บางคำก็เป็นคำพยางค์เดี่ยว บางคำก็มีหลายพยางค์

องค์ประกอบของคำ

คำ ในภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงในลักษณะที่เรียกว่า พยางค์ และคำอาจมีส่วนย่อยเล็กลงไปเรียกว่า หน่วยคำ

หน่วยคำ หมายถึง ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งอาจหมายถึงความหมายทั่วไป หรือความหมายทางไวยากรณ์โดยเฉพาะก็ได้ หน่วยคำนั้น

^๑ กาจจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๑๑๒.

^๒ วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๔๐.

^๓ วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์, ภาษาและภาษาศาสตร์ (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๕), หน้า ๔๓.

อาจจะเป็นคำ หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำก็ได้ ขนาดของหน่วยคำมีไม่เท่ากัน บางหน่วยคำเป็นเสียงที่มีพยางค์เดียว แต่มีความหมาย เช่น วิ่ง น่อง บ้าน เรือ ไม้ แมว ทาย เป็นต้น บางหน่วยคำเป็นเสียงที่มีหลายพยางค์ แต่มีความหมายเดียว เช่น นาฬิกา (= เครื่องนับเวลา) สับประรด (= ลูกไม้ชนิดหนึ่ง) นาวา (= เรือ) สกปรก (= เปอะเปื้อน) กำมะถัน (= ธาตุชนิดหนึ่ง) เป็นต้น

เกณฑ์ที่จะใช้ในการกำหนดว่า เป็นหน่วยคำหรือไม่คือว่า เราจะแยกหน่วยคำออกเป็นส่วนที่เล็กกว่า และมีความหมายอีกไม่ได้อีกแล้ว เช่น แยก "สกปรก" ออกเป็นหน่วยเล็ก ๆ กว่านี้ไม่ได้

ประเภทของหน่วยคำ หน่วยคำ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ^๓

๑. หน่วยคำอิสระ เป็นหน่วยคำที่ปรากฏตามลำพังเป็นคำได้ เช่น กลอง ฟ้า สุนัข กะละมัง วิทยุ ลักษณะ ถนน ฯลฯ เราจึงว่าพวกนี้เป็นคำทั้งสิ้น สามารถเกิดตามลำพังได้ และมีความหมายคงเดิม ไม่ว่าจะไปเกิดที่ใด

๒. หน่วยคำไม่อิสระ เป็นหน่วยคำที่เกิดโดด ๆ ไม่ได้ ต้องเกิดร่วมกับหน่วยอื่น เช่น นึก....., ชาว....., อนุ....., อ..... เช่น ในคำว่า อธรรม, อมิตร และคำว่า..... กร ในคำว่า วิทยากร เกษตรกร กสิกร คำว่า กร เป็นหน่วยคำไม่อิสระ

ความหมายของพยางค์

พระยาอุปทิศศิลปสาร^๔ ให้ความหมายของพยางค์ว่า หมายถึง เสียงที่เรา

^๑ วิจิตร ภาณุพงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

^๔ พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๑๘.

เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ เป็นส่วนประกอบของคำพยางค์ประกอบขึ้นด้วย สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์

กาญจนา นาคสกุล ให้นิยามว่า พยางค์หมายถึง จำนวนเสียงที่ดัง เค่นซึ่งปรากฏในกลุ่มเสียงที่เรียงกันเป็นคำพูด เสียงอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียงก็จะประกอบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพยางค์ โดยปกติเสียงสระมักจะเป็นเสียงที่ทำให้เกิดพยางค์ ถ้ามีเสียงสระเค่นอยู่ก็เสียง พยางค์ก็จะมีเท่ากับจำนวนเสียงสระเค่น เสียงที่เป็นพยางค์หนึ่ง ๆ ไม่จำเป็นจะต้องมีความหมายก็ได้

ส่วนประกอบของคำในภาษาไทย

คำที่ใช้ในภาษาไทยนั้น ถ้าพิจารณาส่วนประกอบตามลักษณะของพยางค์ แบ่งได้ ๓ ประเภท คือ

๑. คำพยางค์เดี่ยว เป็นคำที่มีเสียงพยางค์เดี่ยว มีความหมายเด่นชัดสามารถใช้เป็นคำเดี่ยว ๆ หรือปรากฏตามลำพังได้ คำพยางค์เดี่ยวในภาษาไทยส่วนมากมักเป็นคำที่เข้าลักษณะดังนี้ เช่น

ก. คำเรียกว่าเครือญาติ เช่น ปู่ ยาย พ่อ แม่ น้า อา พี่ น้อง หลาน
ลุง ฯลฯ

ข. คำบอกกริยาอาการ เช่น เดิน วิ่ง ล้ม ตาย เจ็บ ไหว้ นอน ร้อง ฯลฯ

ค. คำที่ใช้เรียกเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น มีด จอบ ไร่ ปิ่น ขวาน หม้อ
จาน ฯลฯ

๒. กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๑๑๑ - ๑๑๒.

๓. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๒.

- ง. คำที่ใช้เรียกสัตว์ เช่น นก แมว หนู ไก่ ปลา กุ้ง หอย เต่า ฯลฯ
 จ. คำที่ใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ เช่น คำ แคง ขาว ม่วง น้ำ เทา จาง ฯลฯ
 ฉ. คำที่ใช้เรียกธรรมชาติ เช่น กิน น้ำ ลม ไฟ คลอง บึง ห้วย ไม้ ฯลฯ
 ช. คำที่ใช้เรียกอวัยวะ เช่น มือ แขน ขา นิ้ว หู ใจ หัว ผม คาง ฯลฯ
 ซ. คำที่ใช้นับจำนวน เช่น หนึ่ง ห้าสิบ หนึ่งแสน หนึ่งล้าน ฯลฯ

๕. คำสองพยางค์ เป็นคำที่มีเสียงสองพยางค์ การเปล่งเสียงมักลงน้ำหนักของพยางค์ทั้งสองไม่เท่ากัน พยางค์ที่สองจะลงน้ำหนักมากกว่าพยางค์แรก เช่น มะม่วง มะกรูด กระจูด ตะกร้า กระจ่าง กระจุก ประเคียว ตะปู ตะขาม สะกดก ฯลฯ

บางคำเป็นคำยืมมาจากภาษาอื่น เช่น

จากภาษามาลี บัญญา วิชา โอรส โอกาส โอวาท โวหาร อายุ วาจา ี
 กีฬา ฯลฯ

จากภาษาสันสกฤต ปรัชญา สตางค์ ภาณิก เสวต โมตรี เลขา เกษม
 โคจร กรีทา ฯลฯ

จากภาษาเขมร เส่กิจ ประชุม เสวย แขนง สวงน ผกา บรรทม ตำรวจ ฯลฯ

จากภาษาอังกฤษ คลินิก ฟุตบอล โบนัส เครดิก เปอร์เซ็นต์ สไตรค์ ไนลอน
 เนคไท แฟชั่น เปียโน แคมเปียน เทนนิส ฯลฯ

นอกจากนี้ คำสองพยางค์บางคำเป็นคำที่เกิดจากการประสมคำพยางค์เดียว
 ๖. คำ เข้าด้วยกัน เช่น ขวดยา วากเขียน เด็กขาด สอบไล้ ของแข็ง ใจคอ น้ำปลา
 ขอมือ หัวใจ รูปภาพ ฯลฯ

๓. คำหลายพยางค์ เป็นคำที่ออกเสียงเกินสองพยางค์ขึ้นไป คำพวกนี้มักเป็นคำยืมจากภาษาอื่น ๆ เช่น ทฤษฎี ปัจจุบัน ไวโอลิน บังกะโล สหประชาชาติ ปวารณา ฯลฯ และเป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น ไมซ์ไฟ เตารีดไฟฟ้า ยาน์ครองเท้า น้ำมันใส่ผม กรณียกิจ สาธารณูปโภค กระทรวงการต่างประเทศ พระบรมราโชวาท โรงพยาบาล ฯลฯ

วิธีสร้างคำใหม่

เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีชีวิต และเจริญงอกงามได้ เพราะเราสามารถทำให้มีคำเพิ่มขึ้นในภาษาไทยเสมอ การสร้างคำขึ้นใช้เป็นการจำเป็นอย่างหนึ่งของภาษา เพราะเมื่อคนในสังคมไทยมีความนึกคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นหรือมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการแขนงต่าง ๆ ก็ลองคิดคำขึ้นใหม่เพื่อใช้ถ่ายทอดความนึกคิดใหม่ ๆ นั้น

การสร้างคำใหม่ในภาษาไทย แบ่งเป็น ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ

ก. การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย

ข. การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น (บาลี สันสกฤต

และเขมร

การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย ทำได้ดังนี้คือ

๑. การประสมคำแบบต่าง ๆ

๑.๑ คำซ้ำ

๑.๒ คำซ้อน

๑.๓ คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมายเข้าด้วยกัน

๒. การแผลงคำ

การประสมคำแบบต่าง ๆ

การประสมคำ เป็นวิธีสร้างคำใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวางด้วยการนำถ้อยคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมารวมกันให้เป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ หรือมีเค้าความหมายเดิมอยู่บ้าง หรือให้ความหมายเป็นเชิงอุปมาอุปไมย หรือเพื่อบรรยายความหมายให้กระชับขึ้น การประสมคำเพื่อให้ได้คำใหม่นี้ เราสร้างได้หลายวิธี ดังนี้

๑ ระบุปะนี ย นาคกรทรรพ, บันทึกค้นคว้าภาษาไทย ๑ (กรุงเทพฯการพิมพ์, ๒๕๑๔),

๑.๑ การประสมคำประเภทคำซ้ำ เป็นการสร้างคำใหม่ด้วยการออกเสียงซ้ำกันเป็น ๒ ครั้ง หรือ ๓ ครั้ง คำที่ซ้ำกันสองหัวนิยมใช้ไม่ยวมก (๗) เขียนแทนคำหลัง เช่น เร็ว ๆ ซา ๆ การซ้ำคำนั้นอาจซ้ำคำใหม่เสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน และต่างกันไต่ เช่น กี้ ๆ หรือ คี๊ คี๊ แล้วแต่ต้องการความหมายอย่างไร คำที่เกิดขึ้นใหม่จากการซ้ำคำอาจอยู่ในลักษณะ ดังนี้

๑. ใช้คำนามซ้ำกัน เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์ เช่น เด็ก ๆ ลูก ๆ สาว ๆ พี่ ๆ เพื่อน ๆ โจร ๆ หลาน ๆ เป็นต้น การซ้ำคำนามเพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์นี้มีขอบเขตจำกัด เราไม่สามารถใช้นามซ้ำได้ทุกคำ เรามักซ้ำเฉพาะคำที่ใช้เรียกหรือญาติบางคำคงที่ยกตัวอย่าง และอาจซ้ำคำที่เป็นหน่วยของการนับต่าง ๆ เช่น ซ้อคินสอเป็นโหล ๆ เขามีเงินเป็นล้าน ๆ เขาถือเงินเป็นปึก ๆ

๒. ใช้คำกริยาซ้ำกัน เพื่อให้ความว่ากริยานั้นทำติดต่อกันไปเรื่อย ๆ เช่น กิน ๆ นอน ๆ เขียน ๆ ไข้ ๆ รอ ๆ จนทุกคนกลับหมด

๓. ใช้คำวิเศษณ์ซ้ำกัน เพื่อให้ความหมายหนักแน่นขึ้น เช่น กว๊วใหญ่ ๆ เล่นกี ๆ นิ่งนาน ๆ เขียนสวย ๆ

๔. ซ้ำคำนามเพื่อแยกเป็นส่วน ๆ เช่น กวาดเป็นห้อง ๆ แยกเป็นตอน ๆ ทำเสร็จเป็นส่วน ๆ ซุกคินเป็นแปลง ๆ ทำเป็นวัน ๆ ซึ้งเป็นกิโล ๆ

๕. ซ้ำคำบางคำเพื่อให้ความหมายใหม่ เช่น ของกล้วย ๆ (งาย) ทำพลาด ๆ (รอเวลา) ไป ๆ มา ๆ (ในที่สุด) ทำลวก ๆ (หยาบ) อยู่ ๆ เขาก็มา (ไม่มีเค้า)

๖. ซ้ำคำเพื่อให้ความหมายไม่เฉพาะแน่นอน เช่น ฆ่าสี่คำ ๆ อยู่ข้าง ๆ บาน มะม่วงลูกเล็ก ๆ โจร ๆ ก็มา ฆบกันตอนเที่ยง ๆ

* ภิเรกชัย มหัทธนะสิน, ลักษณะและโครงสร้างภาษาไทย. (ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๑๖), หน้า ๑๐๗.

๓.- แผลงเสียงคำหน้าให้มีเสียงวรรณยุกต์ตรี เพื่อให้ความหมาย
หนักแน่นขึ้น เช่น กิติ คำขาว อรอยอรอย รอรอ วานหวาน ยากยาก ฯลฯ

๔.- เพิ่มเสียงคำเติมให้เป็น ๓ พยางค์ เพื่อให้ความหมายว่าทำ
มากที่สุด หรือเป็นการเน้นอย่างมาก เช่น กิติคิติ รอรอรอ กอยกอยคอย คำคำคำ

๕.- ซักเสียงคำแรกของคำซ้ำให้เป็นเสียงกร่อน เช่น วิกวิก -
ระวิก ฉานฉาน - ฉะฉาน

๑๐. การซ้ำคำ ๒ คู่ โดยใช้คำหน้าเป็นคำเดียวกัน เช่น เจียม
เนื้อเจียมตัว กิดเล็กกิดน้อย ไถ่เรื่องไถ่ราว ผิดหุผิดตา ทำไต่ทำคี ฯลฯ

๑.๒ การประสมคำประเภทคำซ้อน เป็นการสร้างคำอีกแบบหนึ่งโดยใช้
คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือความหมายคล้ายกันมาซ้อนเข้าด้วยกัน เพื่อ

ก. เน้นความหมายเดิม เช่น บ้านเรือน วางแปลา คุณเคย ผูกพัน
ใหญ่โต ฯลฯ

ข. เกิดความหมายใหม่ เช่น คัดลั่น ช่มชืน กัดกัน แก้วไข ชวงชิง
กคช ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีการนำคำมาซ้อนกันเพื่อให้ออกเสียงสะกดขึ้น เป็นการซ้อนคำ
ที่มุ่งเรื่องเสียงเป็นสำคัญ คำที่เกิดขึ้นมักเป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นของคำหน้าและคำหลัง
เหมือนกัน เช่น โอเอ ยักยาย กราบกราน มากมาย เกวงกวาง เป็นต้น คำที่เกิดขึ้น
ลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า คำคู่

คำซ้อน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. คำซ้อนเพื่อความหมาย

๑ พระยาอนุমানราชชน, นิรุกติศาสตร์ภาค ๒ (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรือง
ธรรม, ๒๔๙๙), หน้า ๒๑๑.

๒ บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย. (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔),
หน้า ๘๑.

๒. คำซ้อนเพื่อเสียง ซึ่งบางที่เรียกว่า คำคู่

การสร้างคำซ้อนเพื่อความหมาย ไขคำเดียวที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกันมาเข้าด้วยกัน คำที่นำมาเข้าด้วยกัน อาจเป็นคำไทยแท้ หรือคำยืมจากภาษาอื่นก็ได้

คำไทยคู่กับ คำไทย เช่น เสื้อสาคร แดกฉาน ออฉาว ว่องไว ซ่องทรง ละทิ้ง
เคื้อครอน เจ็บปวด ฉอโกง มากหลาย ฯลฯ

คำไทยคู่กับ คำยืม เช่น รูปร่าง สร้างสรรค์ ซากศพ เจ็บสังคัม ฉับไว
ละเอียดลออ ทรัพย์สิน เย็นเจียม นั่งจ่อ ฯลฯ

คำยืมคู่กับ คำยืม เช่น คชสาร เลอเลิศ รูปภาพ ทรัพย์สินสมบัติ สุกุสมาย
อิทธิฤทธิ์ เสมียงอาหาร ฯลฯ

การสร้างคำซ้อนเพื่อเสียง เป็นการสร้างคำที่มุ่งเรื่องเสียงมากกว่าความหมาย คำที่นำมาเข้าด้วยกัน อาจมีความหมาย หรือไม่มีความหมายก็ได้ คำซ้อนชนิดนี้ พระยาอนุมานราชชน เรียกว่า คำคู่ ซึ่งมีคำหลังเป็นคำพหูพจน์ ๆ ไป วิธีสร้างคำซ้อนเพื่อเสียงมีลักษณะดังนี้

๑. ไขคำสองคำที่มีเสียงสระที่เกิดระกับเดียวกันเป็นไปตามระดับของเสียงสระหน้าและสระหลัง^๒ และคำที่ไขเข้าด้วยกันจะมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน เช่น

ออ - แอ ลอแอ กลองแกลง ถลอนแคลน ร่องแรง จอแจ งอแง ทอแห รอแร

โอ - เอ โอเอ โอนเอน โงนเงน โคเก โทรงเหรง โปกเปก โยเย โยเย

อู - อี จูจี อูอี บูบี บูบี สูสี

อู - อี จุกจิก บุกบิบ ตุกตึก หุกหงึก นุมนุ่ม หุกหนึก หุกหวึก รุงรัง

อัว - เอีย จัวเจีย ยัวเยีย นัวเนีย กลัวเกลีย ทวมเตียม ป่วนเปียน

เอา - อาย กาวกาย เมามาย ฯลฯ

^๑ พระยาอนุมานราชชน, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดิม

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๓.

๒. ใช้คำสองคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน และมีที่เกิดเสียงสระใกล้เคียงกัน คือ อาจเป็นสระเดียวกัน หรือคนละสระแต่อยู่ในลักษณะสระหน้ากับสระกลาง หรือ สระหลังกับสระกลาง หรือสระกลางด้วยกัน ลักษณะนี้ เรียกว่า ใช้คำที่มีที่เกิดเสียงใกล้เคียงกัน เช่น

สระหน้าด้วยกัน เช่น วิบริ แถกแกน แะแบน

สระหลังด้วยกัน เช่น คุกุกุ ปุกปุยุ ออกออกน ชุกจน ลุกจน หลอกหลอน
ยอกยอน ฆอกฆอน

สระกลางด้วยกัน เช่น กราบกราน มักมาก อักอัน ทักทาย ยักย้าย กลับกลาย

อี อี - อะ อา - คิกคัก ฮือฮา คิงคัง ปิงปึง อี้อัก คิงคัน หรือหว่า

อี อี - บักบิน หินทิก คิกคัน

สระหน้ากับสระกลาง

อี - อะ จริงจัง ชิงฉิ่ง

เอะเอ-อะอา เกะกะ เกกิง เพลิงปลิง เกงกาง เควงควาง
เหงงเหงาง

สระหลังกับสระกลาง

อุ-อะอา กุกกัก ปุกปั๊ก งุงงาน รุงรัง ปุปะ ตูตะ ชุมชาม รุมราม

โอะเอ-อะอา โคงคัง โฉงฉาง กะโถกกะตาก

๒.๑ ใช้คำที่มีเสียงสระเหมือนกันแต่ตัวสะกดต่างกัน^๒ แบ่งออกเป็น

๒ พวก คือ

ก. ตัวสะกดอยู่ในวรรคเดียวกัน ได้แก่ แมกก - แมง
แมกค - แมกน แมกบ - แมกม เช่น
แมกก - แมง ถากถาง แทรกแซง แจกแจก

^๑ บรรจบ พันธุมเมธา, เรืองเดียวกัน, หน้า ๕๒.

^๒ เรืองเดียวกัน, หน้า ๕๕.

กค - กน ถอดถอน ถัดอัน ฉาดฉาน คัดคั้น

กข - กม นอบนอม รวบรวม หยาบหยาม หาบหาม เกลิบเกลิ้ม

ข. คำสะกดต่างวรรคกัน เช่น

แม่ กก - กน บีกบีน หลอกหลอน ลักลั่น ยกย่อน ซอกซอน

กก - กม ชุกชุม แม่ กค - แม่ เกย ทักทาย ยักย้าย

กค - กง เถิกเทิง สือกสีอง

กข - กน กรามกราน ชามชาน จวมจวน

๒.๒ ใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน ต่างกันที่เสียงสระ และตัวสะกด

เช่น

กค - กม ชักชอน ตรากตรา ซาซ่า

กค - กง จกจอง จักแจง ทะมัดทะแมง เริกร้าง ปลดเปลื้อง

กข - กง ประจวบประแจง ละลาละลวง

กค - กง ยุงยาก ยักเยอง กระคากกระเคื่อง

๒.๓ ใช้คำที่มีพยัญชนะต้น และตัวสะกดเหมือนกัน แต่เสียงสระต่างกัน

คำในลักษณะนี้มักมีเสียงสระใกล้เคียงกันตามข้อ ๑ เช่น

แม่ กม งุ่มง่าม ตุ่มตาม ยุ่มยาม ชุ่มชาม ตะกรุ่มตะกรวม

แม่ กน งุ่นงาน ผุ่นผลัน จุ่นจวน ทนทาน ลนลาน บนบาน ถินแค้น

หุนหัน

แม่ กค ฉุกฉาด ผุกผาด พรวดพราด บหบาท ลคลาด ยัดเยียด ยักยาว

แม่ กค ทักทัก มักมาก กักกัก ฮักฮัก อักอัก คักคัก

แม่ กง ผงผาง คั่งค้าง วังเวง ค้างคัง ชิ่งชิ่ง

^๑ พระยาอนุমানราชชน, เรื่องเดียวกัน; หน้า ๒๑๕.

^๒ เรื่องเดิม, หน้าเดียวกัน.

๒.๔ ใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันต่างกันที่สระและคำหน้ามีตัวสะกด คำหลังไม่มีตัวสะกด เช่น ปนเป่ ฟั้นเพ หมิ่นเหม ลากเลา เตรีคเตร หคหุ่ คุคคู้ โรอยรา คลุกคลี ลมหลู ฯลฯ

๓. คำซ้อนเพื่อเสียงอาจซ้อนกัน ๔ คำ หรือเป็น ๒ คู่ก็ได้ แต่ให้มีเสียงสัมผัส กลางคำ เราสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ทางเสียง เพราะความหมายไม่ใคร่ปรากฏที่ส่วน สัมผัส ความหมายของทั้งคำจะปรากฏที่คำต้น หรือคำท้าย หรือไม่ปรากฏความหมายที่คำ ใดเลย เช่น

ความหมายอยู่ที่คำต้น และคำท้าย เช่น ยากคีมี่เงิน ผลหมากรากไม้ ทิดสอย-
หอยคาม เจ็บไซ้โคป่วย ชาวยาก-
หมากแพง ฯลฯ

ความหมายอยู่ที่คำต้น เช่น ลำบากยากเย็น อคอยากปากแห้ง
โกหกปกลม รูปโฉมโนมพรรณ
คูหมื่นคูแคลน ฯลฯ

ไม่ปรากฏความหมายที่คำใด เช่น อีหลักอีเหลือ อีหลุกหลุกขลัก
อีหว่าฉ่าฉิก อีหลุยญแจก ฯลฯ

๓.๓ คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมาย เป็นการสร้างคำใหม่โดยนำคำ ที่มีความหมายต่าง ๆ มาเรียงไว้ด้วยกัน เป็น ๒ คำ ๓ คำ ๔ คำ แล้วแต่ต้องการ โดย ให้คำที่มีความหมายหลักอยู่หน้า แล้วเรียงคำอื่นต่อไป ความหมายสำคัญจะอยู่ที่คำต้น คำ ตามมาเป็นส่วนขยาย คำที่เกิดขึ้นใหม่มีความหมายใหม่ตามเค้าของคำเดิมอยู่ เช่น
ประเภท ๒ คำ ตูเย็น บ้านพัก คุกรอง นางแบบ น้ำมัน คนกลาง สายลับ
น้กหวีด แม่แรง ยาดาย เงินสด คนงาน คอเหล้า ฯลฯ

ประเภท ๓ คำ ไม่วีคไฟ โตะกินข้าว กระจ่างคนไม่ ผ่าเข็ดหน้า
สามล่อเครื่อง คนเกินตลาด ข้าวต้มมัด กลองถายรูป
แปรงลบกระดาน ฯลฯ

ประเภท ๔ คำ เกรืองบินไอพ่น รถโดยสารปรับอากาศ ยาชักโรงเท้า
กระดาษเขียนจดหมาย ปากกาถูกลิ้น เภาวีคไฟฟ้า
โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

คำประสมบางคำเกิดจากการย่อคำหลาย ๆ คำเข้าไว้ให้สั้นลง เช่น ชั้นทอง
ย่อมาจาก ชั้นร่ำเท่า - ควย - ทอง , ปู่ทะเล ย่อมาจาก ปู่ - อยู่ - ใน - ทะเล
ทองแถว ย่อมาจาก ทอง - ทอง - เรียง - เป็น - แถว ฯลฯ

ยังมีคำประสมอีกพวกหนึ่งที่ใช้ขึ้นกันควยคำว่า ชาว, นัก, เครื่อง, ช่าง, ผู้,
หมอ ฯลฯ เช่น ชาวนา นักเรียน หมอนวด เครื่องเรือน ผู้ร้าย ฯลฯ คำประสมประเภท
นี้เป็นการย่อขอความยาว ๆ ให้สั้นลง เช่น คนที่ทำงานในทุ่งนา เรียกย่อ ๆ ว่า
ชาวนา เป็นต้น.

การเรียงคำแบบคำประสมบางคำอาจสับตำแหน่งกันได้ ถ้าสับที่กันความหมาย
ของคำที่สร้างขึ้นใหม่ก็ต่างไปควย เช่น แป้งเปียก - เปียกแป้ง คีใจ - ใจคี
เสียหน้า - หน้าเสีย รับรอง - รองรับ กูแล - แลกู เพื่อนบ้าน - บ้านเพื่อน ฯลฯ

คำที่จะนำมาประสมกันเป็นคำประสมนั้น จะใช้คำชนิดใดก็ได้ บางคำอาจขึ้น
คนควย คำนาม บางคำอาจขึ้นคนควยคำกริยาหรืออาจขึ้นคนควยคำวิเศษณ์ก็ได้ เช่น
ขึ้นคนควยคำนาม ปลาเค็ม ไม่เท่า คนไซ้ ส่วนสัตว์ เบี้ยล่าง ปากกา
ลูกจาง ฯลฯ

ขึ้นคนควยคำกริยา คังใจ เสียหน้า วาดเขียน จากใจ คักสิน-ผูกเล็ก
ชชชช ฯลฯ

ขึ้นคนควยคำวิเศษณ์ นอยหน้า เชื้อหวาน สวมเกลอ หลายใจ น้อยใจ
สองหัว ฯลฯ,

นอกจากนี้ยังมีคำประสมที่ขึ้นต้นด้วย การ หรือ ความ เช่น การค้าขาย การชุกแรม ความทุกข์ ความชั่ว ฯลฯ

การแผลงคำ เป็นการสร้างคำที่ใช้วิธีคิดแปลงเสียงของคำ หรือเปลี่ยนแปลงตัวอักษร ให้แปลกไปจากคำเดิม เพื่อให้ได้คำเพิ่มขึ้น และเป็นการทำให้เสียงของคำสละสลวยขึ้น บางทีก็แผลงเพื่อให้ออกเสียงสะดวกขึ้น หรือแผลงขึ้นเพื่อใช้ในคำประพันธ์ การคิดแปลงเสียงของคำ แปลงได้ ๓ ทาง คือ

๑. การแปลงเสียงสระ เช่น

คือ	เป็น	เคือ	ทุง	เป็น	ทุง
โน้น	"	นู้น	ถึง	"	ถึง
มะเขือ	"	มะเขี้ยว	คืด	"	คืด

๒. การแปลงเสียงพยัญชนะ เช่น

แมง	เป็น	แมลง	เจียน	เป็น	เจื่อน
กรอก	"	ตรอก	จืด	"	จืด
สะพาน	"	ตะพาน	ปะ	"	พะ

๓. การแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น

เรื่อง	เป็น	เรื่อง	ยม	เป็น	ยม
คัง	"	คิง	จิง	"	จิง
เพียง	"	เพียง	บ	"	บ

เมื่อคนไทยนิยมแผลงคำไทยให้มี รูป และเสียงของคำแปลกไปจากเดิมแล้ว เราก็นิยมใช้วิธีแผลงคำกับภาษาอื่นด้วย เช่น ภาษามาลี และสันสกฤต การแผลงคำภาษามาลี และสันสกฤตที่คนไทยนิยมคิดแปลงเสียงคำมี ดังนี้

การแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น

พาทะ	เป็น	พาห์	โลหะ	เป็น	โลห์
สนเทะ	"	สนเทห์	เสนหะ	"	เสนห์ ฯลฯ

การแปลงเสียงสระ	เช่น	ลีมา	เป็น	เสมา ลีมา
		ธีระ	"	ธีयर
		ครู	"	ครู
		บุราณ	"	โบราณ
การแปลงเสียงพยัญชนะ	เช่น	วิจิตร	เป็น	พิจิตร
		บติ	"	บตี
		ปารมี	"	บารมี
		คารา	"	การา

การตัดเสียงให้สั้นลง

ตัดเสียงหน้า	อนุกุล	เป็น	นกุล	อุบาสิกา	เป็น	สีกา
	อุโบสถ	"	โบสถ์	อุภิรมย์	"	ภิรมย์
ตัดเสียงกลาง	อรุโหนทัย	เป็น	อโหนทัย	ชนมพรรษา	เป็น	ชันษา
ตัดเสียงหลัง	อาชาไนย	เป็น	อาชา	วินิจฉัย	เป็น	พินิจ

หน่วยที่ ๒ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น ทำได้ ดังนี้คือ

๑. การสร้างคำไทยจากวิธีแผลงคำตามแบบภาษาเขมร
๒. การสร้างคำไทยจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาบาลี และสันสกฤต มีหลาย

วิธี ดังนี้

- ๒.๑ การสมาสคำ
- ๒.๒ การสนธิคำ
- ๒.๓ การใช้อุปสรรค ปัจจัย

การสร้างคำไทยจากวิธีแผลงคำตามแบบภาษาเขมร เป็นการแปลงเสียงคำให้ผิดไปจากเดิม บางทีก็เพิ่มพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ ลงไป การแผลงคำที่ไทยรับวิธีตามแบบภาษาเขมร มีหลายวิธี

๑. การลงนิคหิต เพื่อให้อ่านเป็นเสียงต่าง ๆ ดังนี้

เสียงอำ เช่น ตรวจ เป็น คำรวจ หลาย เป็น ทำหลาย

เสียงอัง เช่น เสวย เป็น สึงเวย เผอญ เป็น บังเอิญ

เสียงอัน (รร) เช่น ผจง เป็น บรรจง ผทม เป็น บรรทม

การลงนิคหิต บางทีก็แทรกอักษรอื่นลงไปด้วย เช่น

จน เป็น จำนน เคน เป็น คำเนิน

๒. การแทรกพยัญชนะลงกลางคำ ซึ่งเรียกว่า การลงอาคม มีการเติม
พยัญชนะแทรกลงกลางคำได้หลายตัว เช่น ง, น, ม, ล, บ, ว, ร, ย เช่น

การเติม ง เช่น ผก เป็น ผงก ชัก เป็น ชงัก

" น " ขาน " ขนาน บวช " ผนวช

" ม " โลก " ละโมบ โทน " ทโมน

" ล " สวย " สลวย เฝียง " เผลียง

" บ " ำ " ำบ ำเวียง " ำเบียง

การเติม ว เช่น ส่าง " ส่างว เฝียง " เฝียงว

" ร " จค " จคร จาว " จราว

" ย " ชัน " ชันย ทอย " ทอยย

๓. การเติมเสียงหน้าคำ เช่น เติม บัง บัน และบำ ดังตัวอย่าง

เกิด เป็น บังเกิด คม เป็น บังคม

เพ็ญ " บำเพ็ญ บัก " บำบัก

ไค " บันไค ทึก " บันทึก

๔. การแผลงพยัญชนะต้นเป็นตัวอื่น เช่น ป เป็น บ, ต เป็น ค, ช เป็น ก,
ฉ เป็น จ ดังตัวอย่าง

ป เป็น บ เช่น ประจุ เป็น บรรจุ ประดา เป็น บรรดา

ค " ก " ทริ " คำริ ครีต " คำร์ต

ช " จ " ชลิ่ง " กำลัง ชจัก " ก่าจัก

ฉ " จ " ฉเพาะ " จำเพาะ ฉลอง " จำลอง

การสร้างคำไทยจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาบาลี และสันสกฤต

การสร้างคำของภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต มีวิธีสร้างคำขึ้นใช้โดยเฉพาะหลายวิธี แต่เป็นวิธีสร้างคำที่มีเรื่องยุ่งยาก และมีหลักเกณฑ์ซับซ้อน แตกต่างจากการสร้างของคำไทยมาก เมื่อไทยรับวิธีสร้างคำของภาษาทั้งสองมาใช้ เราได้รับมาแต่หลักการใหญ่ ๆ เท่านั้น หรือไม่รับคำสำเร็จรูปที่สร้างตามวิธีของภาษาบาลี และสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ในรูปของคำยืมจนรู้สึกว่าเป็นคำไทยไปแล้ว

การสร้างคำไทยจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตทำได้ดังนี้ คือ

๑. การสมาสคำ
๒. การอนุสัทธิคำ
๓. การใช้อุปสรรค และปัจจัย

การสร้างคำไทยด้วยวิธีสมาสคำ

การสมาสคำ เป็นการรวมคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปให้เป็นคำ ๆ เดียวกัน คำที่จะนำมาสมาสกันนั้นจะต้องเป็นคำไทยที่มีมูลมาจากภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตเท่านั้น ถ้าไม่ใช่คำจาก ๒ ภาษานี้ เราเรียกว่า คำประสมทั้งสิ้น

การสมาสคำ — ทำให้ได้คำใหม่ที่มีความหมายของคำเดิมต่อเนื่องกัน
 — เป็นการสร้างคำที่มุ่งเรื่องความหมายด้วย วิธีนี้ทำให้เรามีคำใช้เพิ่มขึ้นมาก

หลักเกณฑ์ในการสมาสคำอย่างง่าย ๆ

๑. เวียงคำต่อกันให้คำที่เป็นความหมายหลักอยู่หลังคำขยาย เช่น

สุภาพบุรุษ	คำว่า "สุภาพ"	จะทำหน้าที่ขยายคำว่า "บุรุษ"	ซึ่งเป็นคำหลัก
ปัญญาชน	"ปัญญา"	"	"
อุทกภัย	"อุทก"	"	"
กาฬสินธุ์	"กาฬ"	"	"

๒. การแปลความหมาย ต้องแปลจากคำหลังไปหาคำหน้า เช่น
 สุกภาพบุรุษ หมายถึง บุรุษผู้มีความสุภาพ อุกทกภัย หมายถึง ภัยที่เกิดจากน้ำ
 ปัญญาชน " ชนผู้มีปัญญา และ กภาพสินธุ์ " น้ำซึ่งมีสีค้ำ
๓. ถาคำหน้าลงท้ายด้วยวิสรรชนีย์ หรือเครื่องหมายการันต์ ต้องตัด
 วิสรรชนีย์ และเครื่องหมายการันต์ออก แล้วเขียนคำหลังเรียงเข้าคู่กัน เช่น อิศรภาพ
 คมมคี่ สัตวแพทย์ ฯลฯ
๔. การอ่านคำสมาส ต้องอ่านให้เสียงคำต่อเนื่องกัน เช่น
 ประวัติศาสตร์ อ่านว่า ประ - หวัค - ทิ - สาค
 หัตถศึกษา " หัก - ละ - ลี - สา
 แต่มีคำสมาสหลายคำที่ไม่อ่านให้มีเสียงต่อเนื่องกัน เช่น
 เหตุการณ์ สมุทรสาคร อธิษฐาน กลอุบาย ฯลฯ

การสร้างคำไทยด้วยวิธีสนธิคำ

การสนธิคำ เป็นการเชื่อมคำหลายคำให้ติดต่อกันเป็นคำเดียวกัน คำที่จะนำ
 มาสนธิกัน ต้องเป็นคำไทยที่มีมูลมาจากภาษาบาลี และสันสกฤตเท่านั้น การสร้างคำแบบ
 นี้มุ่งในเรื่องเสียงของคำเพื่อให้ออกเสียงสะดวก ออกเสียงน้อยพยางค์กว่าคำเดิม
 คำสนธิที่ใช้กันมากในภาษาไทยเป็นคำที่เกิดจากการนำคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระมาเชื่อม
 ต่อท้ายกับคำที่ตรงการสนธิ ตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

๑. ตัดเสียงสระท้ายของคำหน้าแล้วใช้เสียงสระที่ขึ้นต้นพยางค์แรกของคำ
 หลัง เช่น

มุนี + อินทร์ = มุนินทร์ ราช + โอวาท = ราชโหวท
 มหา + โอพาร = มหาโพพาร มหา + ไสวรร์ย = มหาสวรร์ย

๒. ตัดเสียงสระท้ายของคำหน้า แล้วแปลงเสียงสระคำหลังเป็นเสียงอื่น เช่น

นร + อิศวร = นเรศวร ราช + อุปโลก = ราชูปโลก
 สุริย + อุทัย = สุริโยทัย สุข + อุทัย = สุขุทัย ฯลฯ

๓. แปลงสัระท่ายของคำหน้าเป็นพยัญชนะแล้วสนธิกับคำหลัง โดยคงเสียงสัระของคำหลังไว้ตามเดิม เช่น

ธนู + อาคม = ธนว + อาคม = ธันวาคม
 สัมภคคี + อาจารย์ = สัมภคคย + อาจารย์ = สัมภคคยาจารย์
 (ตัด ค ออก ๑ ตัว)

เหตุ + อเนกรรณ = เหตุว + อเนกรรณ = เหตุวานเนกรรณ
 จักขุ + อาพาธ = จักขว + อาพาธ = จักขวาพาธ

๔. เกมพยัญชนะลงในระหว่างคำ แล้วสนธิกัน เสียงสัระคำหลังจะคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ยพ + อิศ = ยพเรศ ปิตุ + อิศ = ปิตุเรศ ฯลฯ

การสร้างคำไทยด้วยการใช้อุปสรรค และปัจจัย

อุปสรรค คือ ส่วนของคำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง นำมาเติมเข้าข้างหน้าคำให้มีความหมายแปลกไปจากเดิม เป็นวิธีสร้างคำในภาษาบาลี, สันสกฤต ซึ่งมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างจากการสร้างคำของภาษาไทย

ปัจจัย คือ ส่วนของคำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง นำมาเติมหลังคำให้มีความหมายต่างออกไป เป็นวิธีสร้างคำในภาษาบาลี, สันสกฤต เช่นเดียวกัน

การสร้างคำไทยด้วยการใช้อุปสรรค และปัจจัย เท่าที่มีอยู่ในภาษาไทย เป็นการนำคำภาษาบาลี, สันสกฤต มาปรับปรุงแต่งให้เกิดคำใหม่ขึ้น หรือไม่ก็รับคำสำเร็จรูปที่เขาเติมอุปสรรค และปัจจัยไว้แล้วมาใช้

ตัวอย่างคำที่ลงอุปสรรคแล้ว เช่น

อธิ + บคิ = อธิบคิ (อธิ แปลว่า ใหญ่, ยิ่ง)

อธิ + ราช = อธิราช

อนุ + ญาต = อนุญาติ (อนุ แปลว่า ตามหลัง, น้อย, ตาม)

อนุ + สรณ = อนุสรณ

สุ + คคิ = สุคคิ (สุ แปลว่า ดี, พรอม)

สุ + คนธ = สุกนธ

ปริ + จาก = ปริจาก (ปริ แปลว่า รอบ, ทิว)

ปริ + สุธิ = ปริสุธิ

ตัวอย่างคำที่ลงปัจจัยแล้ว เช่น

๑๑๑ ส + ฌว = ส๑ส๑ก (ผู้สอน) เช่น อนุ๑ส๑ก

ป๑ร๑ + ฌว = ป๑ร๑ก (ผู้กล่าว)

ย๑า๑ + ฌว = ย๑า๑ก (ผู้ขอ)

สุ + ๑ = ส๑๑ (ฟังแล้ว)

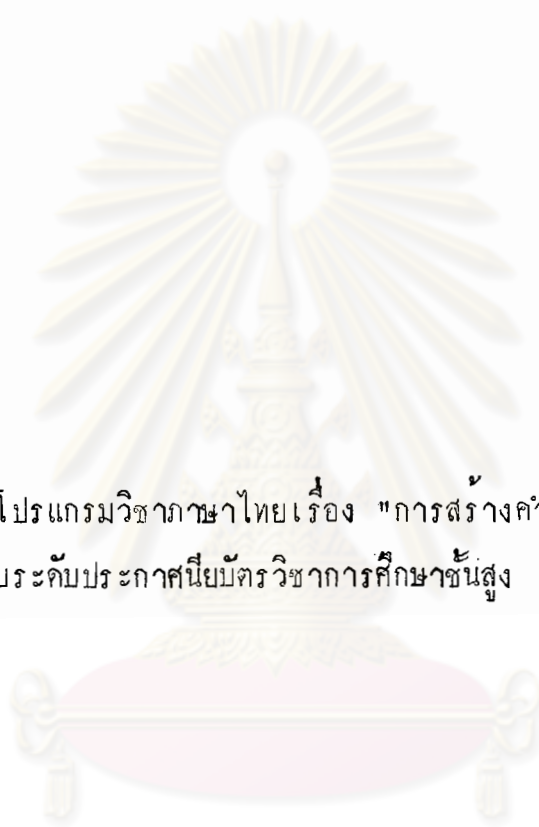
๑ + ๑ = ๑๑๑ (การไป)

๑๑ + ๑ = ๑๑๑ (ไปแล้ว)

๑๑(๑) + ๑ = ๑๑๑ (รู้แล้ว)

๑๑๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "การสร้างคำไทย"
สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำในการใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การสร้างคำไทย"

สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง

คำแนะนำสำหรับครู

๑. ก่อนให้นักศึกษาเรียนบทเรียนนี้ ครูต้องอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจวิธีเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมอย่างถูกต้อง ครูควรเน้นให้นักศึกษาอ่านคำแนะนำในการใช้บทเรียนก่อนเรียน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน หน่วยที่ ๑ ใช้เวลาประมาณ ๓ ชั่วโมง หน่วยที่ ๒ ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง นักศึกษาคนใดจะใช้เวลามากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้อีก เพราะในการเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม นักศึกษาเรียนได้ความความสามารถของตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา

๓. การใช้บทเรียนนี้ควรให้นักศึกษาเรียนคราวละ ๑ หน่วย ไม่ควรให้เรียนทั้ง ๒ หน่วยติดต่อกันจนจบในคราวเดียวกัน ควรเรียนสัปดาห์ละ ๑ หน่วยในระหว่างเรียน นักศึกษาอาจหยุดพักบ้างก็ได้

๔. ควรเน้นให้นักศึกษาอ่านทุก ๆ กรอบอย่างเข้าใจ ไม่เว้นกรอบใดกรอบหนึ่ง เพราะถ้าข้ามกรอบจะทำให้เนื้อหาไม่ต่อเนื่อง การเรียนก็อาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร

๕. ถ้านักศึกษายังไม่เคยเรียนโดยวิธีนี้มาก่อน ครูควรดูแลให้คำปรึกษาหรือตอบข้อสงสัยของนักศึกษาด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำสำหรับนักศึกษา

๑. แบบเรียนที่นักศึกษากำลังถืออยู่นี้มีชื่อว่า "แบบเรียนแบบโปรแกรม-ชนิดเส้นตรง" เป็นแบบเรียนที่สามารถเรียนในอัตราและเข้าใจด้วยตนเอง
๒. แบบเรียนนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ แต่ละหน่วยเรียกว่า "กรอบ" ในแบบเรียนนี้จะใช้อักษร ก.๑, ก.๒, ก.๓ ฯลฯ แทน กรอบที่ ๑, กรอบที่ ๒; กรอบที่ ๓ ฯลฯ
๓. เนื้อหาแต่ละกรอบจะให้ความรู้จากง่ายไปหายาก ดังนั้น นักศึกษาต้องอ่านไปที่ละกรอบ ไม่ควรอ่านข้ามกรอบ
๔. บางกรอบจะมีช่องว่างเว้นไว้ ให้นักศึกษาเติมคำหรือข้อความ ตามความเข้าใจที่เห็นว่าถูกต้อง
๕. ในการเรียนแต่ละกรอบให้อ่านอย่างพิถีพิถันเพราะช้า ๆ เมื่อเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งดีแล้ว จึงลงมือเติมคำตอบ ลงไปด้วยความมั่นใจ
๖. บางกรอบจะไม่มีช่องว่างให้เติมคำตอบ แต่จะเป็นการให้ความรู้ สำหรับเรียนกรอบต่อไป
๗. ถ้าไม่เข้าใจ หรือเติมคำในกรอบที่กำลังเรียนไม่ได้ ให้พลิกย้อนไปดูกรอบต้น ๆ ได้ ทบทวนใหม่จนกว่าจะเข้าใจดีแล้ว จึงลงมือเติมคำตอบ
๘. ในบทเรียนนี้ จะมีคำตอบของกรอบที่เรียนไปแล้วอยู่ ใกล้กรอบที่นักศึกษากำลังเรียนอยู่ ให้ตรวจคำตอบเอาเองได้
๙. หากนักศึกษาตอบตรงกับคำตอบที่เฉลยไว้ ให้เรียนกรอบต่อไปได้ แต่ถ้าตอบผิด ให้กลับไปอ่านกรอบเดิมใหม่อีกครั้ง เมื่อหาคำตอบใหม่ได้แล้ว ให้ขีดทับคำตอบเดิม แล้วเขียนคำตอบใหม่
๑๐. อย่าดูคำตอบล่วงหน้าเป็นอันขาด เพราะนักศึกษจะไม่เข้าใจบทเรียน

บทเรียนแบบโปรแกรม

เรื่อง

การสร้างคำไทย

สำหรับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

หน่วยที่ ๑ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำแบบไทย

ก.๑

นักศึกษาได้เรียนมาแล้วว่า คำพูดที่เราใช้พูดเพื่อการติดต่อสื่อสารกันนั้น บางคำเป็นคำพยางค์เดียว บางคำมีหลายพยางค์ การนับว่าคำใดมีกี่พยางค์นับจากจำนวนการเปล่งเสียงออกมาแต่ละครั้ง เช่น

ยา	เปล่งเสียงครั้งเดียว	นับเป็น	หนึ่ง	พยางค์
ขนม	เปล่งเสียงสองครั้ง	"	สอง	พยางค์
กระดากทราย	เปล่งเสียงสามครั้ง	"	สาม	พยางค์
สลากออมสิน	เปล่งเสียงสี่ครั้ง	"	สี่	พยางค์

ให้นักศึกษาลองตรวจจากคำต่อไปนี้ว่า คำที่มี ๕ พยางค์ ได้แก่ คำอะไรบ้าง ให้ขีด ✓ ลงในช่องว่างหน้าชื่อของคำที่มี ๕ พยางค์

_____ ก. วัฒนธรรม	_____ ข. นาฬิกา ซอมบี้
_____ ค. เครื่องบันทึกเสียง	_____ ง. สหประชาชาติ
_____ จ. กระดาษรูป	_____ ฉ. ยาขับรอกเท้า

เฉลย

✓ ข.

✓ ง.

ก. ๒

เสียงที่เราเปล่งออกมาเป็นพยางค์นั้น แต่ละพยางค์เป็น
กลุ่มเสียง ซึ่งประกอบด้วย เสียง สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ เช่น
วึ่ง ประกอบด้วย เสียงพยัญชนะต้น "ว" เสียงสระ "อิ"
เสียงพยัญชนะตัวสะกด "ง" และเสียงวรรณยุกต์ "โท" แต่เราออกเสียง
รวมกันเป็น พยางค์เดียว

ดังนั้น "วึ่ง" จึงเป็น กลุ่มเสียงที่มีพยางค์เดียว

คำว่า "กระต่าย" จึงเป็น _____ ที่มีสองพยางค์

คำว่า "นาฬิกา" เป็น กลุ่มเสียงที่มี _____ พยางค์

เฉลย

กลุ่มเสียง

สาม

ก. ๓

ถูกแล้ว คำว่า "กระต่าย" เป็น กลุ่มเสียงที่มีสองพยางค์

"นาฬิกา" เป็น กลุ่มเสียงที่มีสามพยางค์

นักศึกษาระวังสังเกตเห็นว่า เสียงแต่ละพยางค์ จะมี เสียงสระ
เป็นเสียงเด่นกว่าเสียงอื่น ๆ นักภาษาศาสตร์ ถือว่า เสียงสระ เป็น
เสียงที่ทำให้เกิดพยางค์เสียงอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียง จะประกอบเข้าเป็น
ส่วนของพยางค์

ดังนั้น ถ้ามี เสียงสระ เหนืออยู่ก็เสียง ก็จะมีจำนวนพยางค์
เท่ากับจำนวน _____

เฉลย

เสียงสระ

ก. ๔

ตามปกติเสียงที่เป็นพยางค์หนึ่ง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความหมายก็ได้ เช่น คำว่า "ภิกษุ" ซึ่งมีความหมายว่า "พระสงฆ์" เป็นคำที่มีสองพยางค์ เมื่อเรา แยกพยางค์ ออกเป็น "ภิก" และ "ษุ" แต่ละพยางค์จะไม่มี ความหมาย ทั้งเสียง "ภิก" และ "ษุ" จะเป็น ส่วนประกอบของคำพูด

แต่ว่า "นา" ซึ่งมีความหมายว่า "ที่ปลูกข้าว" เป็นคำพยางค์เดียว เสียงว่า "นา" เป็นพยางค์ที่มีความหมาย

ถ้าเราเปล่งเสียงว่า "อักษร" จะมีเสียง สองพยางค์ แต่ละพยางค์เดี่ยว ๆ จะไม่มี ความหมาย แต่เราเข้าใจ _____ ของคำว่า "อักษร" เมื่อเราเปล่งเสียงทั้ง สอง พยางค์ติดต่อกันคราวเดียว

เฉลย ความหมาย

ฉ. ๕

ดังนั้น สรุปได้ว่า

พยางค์ มีลักษณะดังนี้ คือ

(๑) เป็นกลุ่มเสียง ที่ประกอบด้วยเสียง สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์

(๒) ทุกพยางค์จะมีเสียงสระเป็นเสียงเด่น เสียงสระ เป็นเสียงที่ ทำให้เกิดพยางค์

(๓) เป็นเสียงที่เราเปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้

(๔) เป็นส่วนประกอบของคำพูด

ก. ๖

ถ้าพยัญชนะ หรือ กลุ่มของพยัญชนะที่รวมกันอย่างน้อยที่สุดมีความหมาย เราถือว่าเป็น พยัญชนะ หรือ กลุ่มของพยัญชนะนั้นเป็น คำ ในภาษา เช่น

"คน" เป็นพยัญชนะเดี่ยวที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "คน" เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๑ พยัญชนะ

"บ้าน" เป็นพยัญชนะเดี่ยวที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "บ้าน" เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๑ พยัญชนะ

"กระต่าย" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุด ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "กระต่าย" เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๒ พยัญชนะ

"กะละมัง" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุด ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "กะละมัง" เป็นคำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยัญชนะ

ในทำนองเดียวกัน

"วิหุ" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุด ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "วิหุ" เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยัญชนะ

จะเห็นว่าคำที่มีหลายพยัญชนะนั้นถ้าแยกพยัญชนะจะไม่มี ความหมาย หรือถ้ามีความหมายจะไม่ตรงกับ ความหมายรวมของกลุ่มพยัญชนะนั้น

นักศึกษาพอเข้าใจแล้วว่า คำ ๑ คำ มีขนาดเท่าใด ให้นักศึกษา ลองนับจำนวนคำของข้อความว่า "ข้าพเจ้าซึ่งจักรยานไปตลาดคอนเซา"

ว่ามีกี่คำ (มี _____ คำ)

ก. ๓

ก่อนจะเรียนเรื่อง "คำ" ต่อไป นักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจเรื่องหน่วยคำ ก่อน

หน่วยคำ คือ ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งอาจหมายถึง ความหมายโดยทั่วไป หรือความหมายทางไวยากรณ์ โดยเฉพาะก็ได้ หน่วยคำนั้น อาจจะเป็นคำ หรือ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำก็ได้

ถ้าหน่วยคำนั้นปรากฏตามลำพังได้ ก็ถือเป็น คำ ๑ คำ

ถ้าหน่วยคำนั้นปรากฏตามลำพังไม่ได้ก็ยังไม่ถือว่าเป็น คำ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำ

ก. ๔

ขอให้สังเกต คำต่อไปนี้ "นก มีตร ตลาด ชาว สะควก เกษตร มะนาว กระจ่าง ซอดก" จะเห็นว่าแต่ละคำ เป็น ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุดที่มีความหมายเฉพาะตัว เป็นความหมายโดยทั่วไป นักศึกษาจะแยกพยางค์ของแต่ละคำให้เล็กลงอีกไม่ได้ เพราะถ้าแยกแล้ว จะไม่มีความหมาย หรือถ้ามีความหมายก็ไม่ตรงกับความหมายของกลุ่มเสียงนั้น เราถือว่า แต่ละคำ ตามตัวอย่าง นั้น เป็น หน่วยคำ ที่มีลักษณะเป็นคำ ควย คือ นก มี ๑ หน่วยคำและถือเป็นคำ ๑ คำ เกษตร มี ๑ หน่วยคำ และถือเป็น คำ ๑ คำ ฯลฯ

ดังนั้น คำว่า "สนุก เก้าอี้ ดุง หญ้า ก็เป็น _____ ที่มีลักษณะเป็นคำเช่นกัน

เฉลย หน่วยคำ

ก. ๘

และถ้าพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้

กำลังเดิน จะไป ทำด้วยมือ ฯลฯ จะเห็นว่า "กำลัง, จะ, ด้วย" เป็น ส่วน (ของคำพูด) ที่มีความหมายทางไวยากรณ์ ช่วยประกอบคำกริยาให้มีความหมายชัดเจนขึ้น ซึ่งถ้านำไปใช้ตามลำพังแล้วก็จะมีความหมายไปอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งต่างไปจากความหมายในขณะที่ตั้งอยู่ กับคำอื่น เช่น กำลังเรียน จะนอน ที่ด้วยไม่ เราถือว่า "กำลัง, จะ, ด้วย" เป็น หน่วยคำ ที่มีความหมายทางไวยากรณ์

ในข้อความว่า พ่อนอนอยู่ คำว่า อยู่ ก็เป็น _____

เฉลย หน่วยคำ

ก. ๑๐

ในคำว่า "อมิตร สุภภาษิต เกษทรกร" ส่วนที่ขีดเส้นใต้ เป็น ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุด ที่มีความหมายทางไวยากรณ์ เพราะเป็นส่วนที่ทำให้ความหมาย ของคำว่า "มิตร ภาษิต เกษทร" ต่างไปจาก คำเดิม คือ

อมิตร หมายถึง ศัทรุ สุภภาษิต หมายถึง ถอยคำที่ศั

เกษทรกร " บุคคลผู้มีอาชีพางการเกษทร เป็นตน

และจะใช้ "อ, สุ, ...กร" ตามลำพังไม่ได้ เราถีอว่า

"อ, สุ, ...กร" เป็น หน่วยคำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำ

คำว่า อนุภรรยา, อนุภรรมการ ก็มี อนุ เป็น _____

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำ

เฉลย หน่วยคำ

ก. ๑๑

ดังนั้น สรุปได้ว่า

- (๑) หน่วยคำ เป็นส่วนของคำพูดที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย
- (๒) ส่วนที่เรียกว่า หน่วยคำนั้น บางหน่วยคำมีลักษณะเป็นคำ
- ๑ คำ สามารถใช้ตามลำพังเดี่ยว ๆ ได้ เช่น ชอน ถึง จมูก มงกุฏ ฯลฯ
- (๓) บางหน่วยคำ มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของคำใช้ตามลำพังเดี่ยวไม่ได้ เช่น ส่วนที่ขีดเส้นใต้ของคำต่อไปนี้ อธรรม อภัย อนุรักษ
สุภาพ ฯลฯ

ก. ๑๒

นักศึกษาจงพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้ ว่าข้อใด มี หน่วยคำ
ที่มีลักษณะเป็น คำ ให้ใส่ ✓ หน้าข้อนั้น

_____ ก. รูปภาพ

_____ ข. บ้านเรือน

_____ ค. รัฐบาล

_____ ง. อุปถัมภ์

เฉลย

✓ ก.ค

✓ ข.

✓ ค.

ก. ๑๓

ในข้อต่อไปนี้ ขอให้นักศึกษาพิจารณาว่า ส่วนที่ขีดเส้นใต้ของข้อใด เป็น ๑) หน่วยคำที่มีลักษณะเป็นคำ หรือ ๒) หน่วยคำที่เป็นส่วนหนึ่งของคำ ให้ใส่เฉพาะตัวเลข ๑ หรือ ๒ ลงในช่องว่างหน้าข้อนั้น ๆ

___ ก. โครงการ ___ ข. กองวิชาการ
___ ค. ปราชัย ___ ง. ห้องที่

เฉลย ๒. ก. ๑ ข. ๒ ค. ๑ ง.

ก. ๑๔

นักศึกษา ทำใ้ถูกหาคำใหม่ เราเรียนต่อกันเถอะ
ขนาดของหน่วยคำ

หน่วยคำ มีขนาดไม่เท่ากัน บางหน่วยคำเป็นเสียงที่มีพยางค์เดียว แต่มีความหมาย เช่น วิ่ง แพร่ ตา เต๋ว้า แมว ยอดรถ ฯลฯ

บางหน่วยคำ เป็นเสียงที่มีหลายพยางค์ แต่มีความหมายเดียว เช่น สับปะรด (= ผลไม้ชนิดหนึ่ง) นาฬิกา (= เครื่องนับเวลา) นาวา (= เรือ) สกปรก (= เปอะเปื้อน) กำมะถัน (= ธาตุชนิดหนึ่ง)

ดังนั้น ถ้าพยางค์ หรือ กลุ่มของพยางค์ มีความหมายเดียว ถือว่า พยางค์หรือกลุ่มของพยางค์เป็นหนึ่งหน่วยคำ เช่น ถนน มี _____ หน่วยคำ

เฉลย ๑ หน่วยคำ

ก. ๑๕

เกณฑ์ที่จะใช้ในการกำหนดว่า พยางค์ หรือกลุ่มของพยางค์ใด เป็นหน่วยคำหรือไม่ ให้ถือว่า เราจะแยกหน่วยคำออกเป็นส่วนที่เล็กลงอีก แต่ให้มีความหมายใดหรือไม่ ถ้าแยกลงไปอีกไม่ได้ เพราะถ้าแยกแล้วทำให้ไม่มีความหมาย ก็คงถือว่า กลุ่มของพยางค์นั้น เป็น หน่วยคำเดี่ยว เช่น แยก "สกปรก" ออกเป็นหน่วยเล็ก ๆ กว่านี้ไม่ได้ "สกปรก" มี ๑ หน่วยคำ

ในคำว่า "รัฐบาล" เราแยกได้เป็น "รัฐ" กับ "บาล" แต่ละพยางค์มีความหมาย ถือว่า "รัฐ" เป็น ๑ หน่วยคำ, "บาล" เป็น ๑ หน่วยคำ

ดังนั้นหน่วยคำในภาษาไทย จึงมีทั้งหน่วยคำที่มีเสียงพยางค์เดี่ยว และ หน่วยคำที่มีเสียงหลายพยางค์

ก. ๑๖

หน่วยคำที่มีพยางค์เดี่ยว จะมีความหมายเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ตามลำพัง หรืออยู่ร่วมกับพยางค์อื่น ความหมายนั้นอาจเด่นชัด หรือ เป็นความหมายทางไวยากรณ์ก็ได้

หน่วยคำที่มีเสียงหลายพยางค์ จะต้องมีความหมายเป็นอย่างเดี่ยว ถ้าแยกพยางค์ออกให้น้อยลง จะไม่มีความหมาย

ขอให้นักศึกษาชี้ หน้าข้อที่มี ๑ หน่วยคำ และชี้ หน้าข้อที่มีเกินหนึ่งหน่วยคำ

___ ก. เทศบาล	___ ข. เฒธิญ	___ ค. ความพร้อม
___ ง. การเมือง	___ จ. คนไม่	___ ฉ. ออกซิเจน
___ ช. กระบอก	___ ซ. วิทยาศาสตร์	___ ฅ. เก้าอี้

เฉลย ก. ข. ค. ง. จ. ฉ. ช. ซ. ฅ.

ก.๑๓

ขอให้นักศึกษานับจำนวนหน่วยคำในแต่ละข้อว่ามี กี่หน่วยคำ

- ก. เรือแต่งตัวตามสมัยนิยม (มี _____ หน่วยคำ)
 ข. เครื่องบินลงจอดเรียบร้อยแล้ว (มี _____ หน่วยคำ)
 ค. มีผู้สั่งซื้อสินค้าประเภทนี้มากขึ้น (มี _____ หน่วยคำ)
 ง. ท่าทางของเขามีสง่าผ่าเผย (มี _____ หน่วยคำ)

- เฉลย ก. มี ๖ หน่วยคำ ข. มี ๓ หน่วยคำ
 ค. มี ๑๐ หน่วยคำ ง. มี ๕ หน่วยคำ

ก.๑๔

ประเภทของหน่วยคำ

หน่วยคำ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หน่วยคำอิสระ เป็นหน่วยคำที่ปรากฏตามลำพังเป็นคำได้ เช่น กลอง ฟ้า สุนัข วิหุญ ลักษณะ ถนน ฯลฯ เราจัดพวกนี้เป็นคำทั้งสิ้น เพราะสามารถปรากฏ _____ ได้ และมีความหมายคงเดิม ไม่ว่าจะไปเกิดที่ใด หน่วยคำอิสระนี้มีลักษณะเป็นคำ
๒. หน่วยคำไม่อิสระ เป็นหน่วยคำที่เกิดโดด ๆ ไม่ได้ ต้องเกิดร่วมกับหน่วยอื่น เช่น นัก ชาว อนุ อ. จะ กำลัง นา กร แล้ว เครื่อง ฯลฯ เช่น ในคำว่า นักวิ่ง ชาวไร่ อนุชน อมนุษย์ จะสวม กำลังเรียน วิทยากร พบแล้ว เครื่องครัว นากิน ฯลฯ หน่วยคำไม่อิสระปรากฏ _____ ไม่ได้ ต้องเกิดร่วมกับหน่วยอื่น หน่วยคำไม่อิสระนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของคำ

เฉลย ตามลำพัง ตามลำพัง (โดด ๆ)

ก. ๑๘

นอกจากนี้ยังมีหน่วยคำไม่อิสระ ที่เกิดตามลำพังเดี่ยว ๆ ไม่ได้
ต้องใช้ร่วมกับหน่วยคำอื่น เช่น ในคำว่า ว่าง ถ้าเราแยกออกเป็น
ว - ว่าง แต่ละพยางค์ก็มีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน แต่ทั้งสอง
พยางค์นี้ ต่างก็เป็นหน่วยคำไม่อิสระ ตัวอย่างอื่น เช่น

๑. ว่าง ร่ม ทั้ง ว่าง และ ร่ม ต่างก็มีความหมาย แต่เป็น
ความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน เราถือว่า ว่าง และ ร่ม เป็นหน่วยคำ
ไม่อิสระ

๒. ชดเชย, ชดใช้, เชยชม จะสังเกตเห็นว่า ชด และ เชย
มีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน ต้องเกาะอยู่กับหน่วยอื่น ไม่สามารถ
ใช้ตามลำพังได้ เราถือว่า ชด และ เชย ต่างก็เป็นหน่วยคำไม่อิสระ

และในคำว่า อ่อนช้อย และ งอนช้อย เราถือว่า ช้อย
เป็น _____

เฉลย หน่วยคำไม่อิสระ

ก. ๒๐

บางหน่วยคำ มีเสียง และรูปคำเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน
เช่น

๑. "ภาพ" ที่แปลว่า "รูป" ในคำว่า รูปภาพ ภาพวาด ฯลฯ

๒. "ภาพ" ในความหมายว่า "ภาวะ" เช่น มิตรภาพ อีสระภาพ

มรณภาพ ฯลฯ

เราถือว่า "ภาพ" ในข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ เป็นคนละหน่วยคำ
ไม่ใช่หน่วยคำเดียวกัน เพราะมีความหมายไม่เหมือนกัน

"ภาพ" ในข้อที่ ๑ เป็นหน่วยคำอิสระ ปรากฏตามลำพังได้

"ภาพ" ในข้อที่ ๒ เป็นหน่วยคำไม่อิสระ ปรากฏตามลำพังไม่ได้
ต้องเกาะร่วมกับหน่วยอื่น เช่น สันติภาพ สุขภาพ ฯลฯ

ก. ๒๑

และในคำว่า "เป็น" ซึ่งจะใช้ในความหมายต่าง ๆ ดังนี้

๑. "เป็น" ที่หมายถึง "มีชีวิต" ดังข้อความว่า น้ำร้อนปลาเป็น
น้ำเย็นปลาตาย

๒. "เป็น" ในหมายความว่า "สามารถ, ได้" เช่น เต็นเป็น
รำเป็น

๓. "เป็น" ใช้เป็นกริยาประกอบนาม เช่น เป็นเจ้า เป็นพ่อ
เป็นลูก เป็นควม ฯลฯ

เราถือว่า "เป็น" ในข้อ ๑, ๒, ๓, เป็นคนละหน่วยคำ
"เป็น" ในข้อ ๑, และ ๒ เป็นหน่วยคำอิสระ เพราะใช้
ตามลำพังได้ เช่น ถามว่า "รำเป็นไหม" ตอบสั้น ๆ ว่า "เป็น"
และถามว่า "ปลาเป็นหรือปลาตาย" ตอบสั้น ๆ ว่า "เป็น"
"เป็น" ในข้อ ๓ เป็นหน่วยคำไม่อิสระ เพราะใช้ _____

ไม่ได้ ต้องใช้ประกอบนาม

นอกจากนี้ยังมีหน่วยคำอื่น ๆ อีกมากที่มีเสียง และรูปคำเหมือนกัน
แต่มี _____ ต่างกัน เช่น

๑. "นา" ในความหมายว่า "ที่ปลูกข้าว"

๒. "นา" ในคำว่า นาวา

๓. "นา" ในคำว่า นาที่

๔. "นา" ในคำว่า นาฬิกา

"นา" ในข้อ ๑. เป็นหน่วยคำที่มีลักษณะเป็นคำ

"นา" ในข้อ ๒, ๓, ๔ ไม่เป็นหน่วยคำ เป็นแค่ ๑ พยางค์

เท่านั้น

เฉลย ตามลำพัง, ความหมาย

ก. ๒๒

จากข้อความต่อไปนี้ ข้อใดมี หน่วยคำไม่อิสระ ให้ใส่ ✓ หน้า
 . ขอนั้น

- ___ ก. ปากการลูกเล่น
 ___ ข. เครื่องหมายวรรคตอน
 ___ ค. ความสัมพันธ์ทางการพูด
 ___ ง. ให้ชายหญิงสิ้นชลาศหว่าคฉวา
 ___ จ. พระบำเพ็ญกรณีย์เป็นที่ยิ่ง

เฉลย ___ ก. ___ ข. ___ ค. ___ ง. ___ จ.

ก. ๒๓

ให้นักศึกษา หาคำมาเติมในแต่ละข้อ ๆ ละ ๒ คำ ตามตัวอย่าง

- คำที่ขึ้นต้นด้วย ความ เช่น ความรัก ความดี ความชั่วร้าย
 คำที่ลงท้ายด้วย การ เช่น กรรมการ, ___การ, ___การ
 คำที่ลงท้ายด้วย กร เช่น กรรมกร, ___กร, ___กร
 คำที่ขึ้นต้นด้วย การ เช่น การจราจร การ___, การ___
 คำที่ขึ้นต้นด้วย ชาว เช่น ชาววัง ชาว___, ชาว___
 คำที่ขึ้นต้นด้วย นัก เช่น นักเรียน นัก___, นัก___
 คำที่ขึ้นต้นด้วย อนุ เช่น อนุบาล อนุ___, อนุ___
 คำนามที่ขึ้นต้นด้วย เครื่อง เช่น เครื่องครัว เครื่อง___, เครื่อง___
 คำกริยาที่นำหน้าด้วย กำลัง เช่น กำลังเขียน กำลัง___, กำลัง___
 คำกริยาที่ลงท้ายด้วย แล้ว เช่น ตอบแล้ว, ___แล้ว, ___แล้ว

ก. ๒๔

ไม่ต้องเฉลยก็ได้ เพราะนักศึกษาคงทำถูกหมด
 นักศึกษาได้เรียนแล้วว่า หน่วยคำอิสระ เป็น หน่วยคำที่ปรากฏ
 ตามลำพังเป็นคำได้ เพราะมีความหมายคงเดิมไม่ว่าจะไปเกิดที่ใด
 ลักษณะของหน่วยคำอิสระนี้ ในตำราหลักภาษาไทย เรียกว่า
คำมูล

คำมูล คือ คำพยางค์เดี่ยวหรือคำหลายพยางค์ที่มีความหมายอย่าง
 เดี่ยว เช่น จอง ธรรม โอวาท พุก กุญแจ ราช กาแฟ มะละกอ พืช ฯลฯ
 จะเห็นว่าคำเหล่านี้ เป็นคำที่มีความหมายอย่างเดี่ยว

คำมูลในภาษาไทยนั้น อาจเป็น คำไทยแท้ หรือ คำที่ยืมมาจาก
 ภาษานอกก็ได้

ตัวอย่างคำมูลที่เป็นคำไทยแท้ เช่น กะทิ ยาย วัง หัก ฟ้า ไฟ ฯลฯ
 ตัวอย่างคำมูลที่เป็นคำยืมจากภาษานอก เช่น ทูทซ์ สวรรุญ เจริญ
 ประมาท อิสระ เทนนิส บุงกา กอล์ฟ แสคัมป์ ฯลฯ

ก. ๒๕

ขอให้นักศึกษาพิจารณาคำต่อไปนี้ ถ้าข้อใดเป็นคำมูลให้ใส่ ✓
 หนานอนัน

___ ก. สะอาด

___ ข. ทุยเย็น

___ ค. กำแพง

___ ง. แข็งแรง

___ จ. ตะกร้า

เฉลย ✓ ก. ___ ข. ✓ ค. ___ ง. ✓ จ.

ก. ๒๖

นักศึกษาทราบแล้วว่า คำ คือ กลุ่มเสียง (พยางค์เดี่ยว หรือหลายพยางค์) ที่มีความหมาย แต่การพิจารณาว่า กลุ่มเสียงใดจะเป็นคำหรือไม่ ต้องดูว่ากลุ่มเสียงนั้น เมื่อปรากฏอยู่ตามลำพัง มีความหมายหรือไม่ เพราะบางทีอาจมีความหมาย เมื่ออยู่ร่วมกับ กลุ่มเสียงอื่น แต่เมื่ออยู่ตามลำพัง ความหมายอาจคลุมเครือไม่ชัดเจน เช่น

นักเรียน ผู้คุม ชาวบ้าน คนอื่น

เราจะสังเกตเห็นว่า ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ไม่สามารถใช้ตามลำพังได้ และมีความหมายไม่ชัดเจน เราถือว่า "นัก, ผู้, ชาว, อื่น" เป็นหน่วยคำที่เป็น ส่วนหนึ่งของคำ

ส่วนคำว่า "เรียน, คุม, บ้าน, คน" มีความหมายชัดเจน สามารถใช้ตามลำพังได้ ไม่ต้องเกาะอยู่กับหน่วยคำอื่น ก็มีความหมาย เราถือว่า "เรียน, คุม, บ้าน, คน" เป็นคำ หรือเป็นหน่วยคำอิสระ

ก. ๒๗

เมื่อเรียนมาถึงตอนนี้ เราพอสรุปเรื่อง "คำ" ได้แล้วว่า

๑. คำ หมายถึง กลุ่มเสียงที่เล็กที่สุดที่สามารถปรากฏได้โดยลำพัง และมีความหมาย ถ้ากลุ่มเสียงใดมีความหมายในภาษาไทย ก็เป็นคำในภาษาไทย แต่หากกลุ่มเสียงนั้นไม่มีความหมาย ก็ไม่ใช่ คำในภาษาไทย

๒. คำในภาษาไทย ประกอบด้วย เสียง พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ รวมกันเป็นกลุ่มเสียงที่มีความหมาย

๓. คำ อาจมีส่วนย่อยเล็กลงไป เรียกว่า "หน่วยคำ" หน่วยคำมี ๒ ประเภท คือ หน่วยคำอิสระ และหน่วยคำไม่ อิสระ

๔. คำบางคำมีขนาดเท่ากับหน่วยคำอิสระ บางคำเกิดจากการใช้หลายหน่วยคำรวมกัน

ความรู้เรื่องคำ และหน่วยคำที่นักศึกษาเรียนไปนี้ จะเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนเรื่อง "การสร้างคำ" ต่อไป

ก. ๒๔

คำที่ใช้ในภาษาไทยนั้น ถ้าพิจารณาส่วนประกอบตามลักษณะของ
พยางค์ แบ่งได้ ๓ ประเภท คือ

๑. คำพยางค์เดี่ยว เช่น ปู อ่า กุ้ง จาน ไม้ ฯลฯ
๒. คำสองพยางค์ เช่น มะนาว กุ้งแห้ง ตะขบ กระจ่าง ฯลฯ
๓. คำหลายพยางค์ เช่น เครื่องคิดเลขไฟฟ้า ไวโอลิน

โรงพยาบาล กระทรวงการต่างประเทศ ฯลฯ

การนับว่า คำใดมีกี่พยางค์ นับจากจำนวนเสียงที่เปล่งออกมาว่า
มี _____ ครั้ง เช่น เม็ดมะม่วงหิมพานต์ เปล่งเสียง _____ ครั้ง ก็ถือว่า
_____ พยางค์

เฉลย ๑ ๒ ๒

ก. ๒๕

นักศึกษาลองสังเกตคำที่ใช้เรียกสิ่งต่อไปนี้

๑. คำเรียกเครือญาติว่า ลุง ป้า หลาน อา พี่ น้อง ยาย ฯลฯ
๒. คำบอกกริยาอาการ เช่น เจ็บ นอน ร้อง วิ่ง เดิน หาย หนี ฯลฯ
๓. คำที่ใช้เรียกเครื่องใช้ เช่น มีด จอบ โถ หม้อ ปิ่น ขวาน ฯลฯ
๔. คำที่ใช้เรียกสัตว์ เช่น ปลา หอย เสือ นก ช้าง ลิง ฯลฯ
๕. คำที่ใช้เรียกสีต่าง ๆ เช่น แดง ขาว ฟ้ำ ม่วง จาง เทา ฯลฯ
๖. คำที่ใช้เรียกธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ ภูเขา ฯลฯ
๗. คำที่ใช้เรียกอวัยวะ เช่น หน้า คิ้ว มือ เล็บ ตา หู ฯลฯ
๘. คำที่ใช้นับจำนวน เช่น หนึ่ง ห้า พัน หมื่น แสน ล้าน ฯลฯ

เราจะเห็นว่า คำดังกล่าว ความหมายเด่นชัด สามารถใช้เป็น
คำเดี่ยว ๆ ได้ หรือปรากฏ _____ ได้

คำในตัวอย่างข้างบน เป็น คำที่มี _____ เราเรียกว่าคำ-
_____ เดี่ยว

เฉลย ตามลำพัง , หนึ่งพยางค์ , พยางค์เดี่ยว

ก. ๓๐

คำมูลสองพยางค์ ที่ใช้ในภาษาไทย มีลักษณะ ๒ อย่าง คือ

๑. คำสองพยางค์ที่แปลงเสียงลงน้ำหนักของทั้งสองพยางค์ไม่เท่ากัน พยางค์ที่สองจะลงน้ำหนักมากกว่าพยางค์แรกในการพูดตามปกติ เช่น มะนาว มะกรูด กระจิ๊ด กระจิ๊ว กระจิ๊ว กระจิ๊ว กระจิ๊ว กระจิ๊ว กระจิ๊ว กระจิ๊ว ฯลฯ

๒. คำสองพยางค์ ที่เป็นคำยืมมาจากภาษาต่าง ๆ เช่น จากภาษามาลี ปัญญา วิชา โอวาท อายุ วาจา กีฬา โอรส ฯลฯ จากภาษาสันสกฤต ปรัชญา สตางค์ ภาณิก เศวต ไมตรี เลขา ฯลฯ จากภาษาเขมร เสด็จ ประชุม เสวย แขนง สงวน ผกา ฯลฯ จากภาษาอังกฤษ คลินิก ฟุตบอล เครดิท เปอร์เซ็นต์ แฟชั่น ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าคำคำถามตัวอย่างทุกคำ เป็นคำมูลที่มี _____ พยางค์ เราเรียกว่า คำ _____

เฉลย มีสองพยางค์ คำมูลสองพยางค์

ก. ๓๑

ต่อไปนี้เป็นคำสองพยางค์ทั้ง ๒ ประเภท ความกรอบ ๓๐ คือ

๑. ประเภทลงน้ำหนักเสียงไม่เท่ากัน

๒. ประเภทคำยืมมาจากภาษาอื่น

ให้นักศึกษาพิจารณาว่า คำใด เป็นคำประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ให้ใส่เลข ๑ หรือ ๒ ลงในช่องว่างหน้าตัวอักษรของข้อนั้น ๆ

_____ ก. ภิภุ _____ ข. กระจิ๊ว

_____ ค. ตะแกรง _____ ง. เปียโน

_____ จ. ปุ้งกี้ _____ ฉ. สมเด็จ

เฉลย ๒ ก. ๑ ข. ๑ ค. ๒ ง. ๒ จ. ๒ ฉ.

ก. ๓๒

นอกจากนี้ ยังมีคำสองพยางค์ ที่เกิดจากการสร้างคำขึ้นใหม่โดย
ใช้คำพยางค์เดี่ยว สองคำมาประสมกัน เช่น

ชวค + ยา = ชวคยา สอม + ไล้ = สอมไล้
 แวน + ตา = แวนตา ยาง + ลม = ยางลม
 ซ้อ + มือ = ซ้อมือ หัว + ใจ = หัวใจ
 นั้ก + รบ = นั้กรบ ฯลฯ

การสร้างคำ นอกจากจะทำให้เกิดคำสองพยางค์ในภาษาไทย
แล้ว ยังมีการประสมคำ ให้เป็น สามพยางค์, สี่พยางค์, ห้าพยางค์ และ
บางคำมีถึง ๖ - ๗ พยางค์ ดังตัวอย่าง เช่น กระจ่างคนไม้ ดูวาระการ-
จังหวัด กระจ่างเขียนจุดหมาย สามล้อเครื่อง ผ่าเข้หน้า รถโดยสารปรับ-
อากาศ ฯลฯ

เรื่องการสร้างคำขึ้นใหม่นี้ เป็นเรื่องที่เราจะเรียนกันต่อไปอีก

ก. ๓๓

ต่อไปนี้เป็นคำสองพยางค์ ที่เป็นทั้ง คำมูลสองพยางค์ และคำสอง
พยางค์ที่สร้างขึ้นใหม่ ขอให้ให้นักศึกษาใส่ ✓ ลงในช่องว่างหน้าชื่อที่เป็น
คำมูลสองพยางค์

___ ก. น้ำมัน	___ ข. โอกาส
___ ค. ฉลอง	___ ง. เทคนิค
___ จ. นักข่าว	___ ฉ. กระจัก
___ ช. สายลับ	___ ซ. สลาก

เฉลย ___ ค. ✓ ___ ข. ✓ ___ ก. ✓ ___ ง. ___ จ. ___ ฉ. ✓ ___ ซ. ✓

ก. ๓๔

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของคำหลายพยางค์ ได้แก่

พิจารณา วิทาลัย พระมหากษัตริย์ เทคโนโลยี สถานีวิทยุ

คอมพิวเตอร์ โต๊ะเครื่องแป้ง หองนั่งเล่น เรือหางยาว

สนามกีฬา ถุงพลาสติก กระจกฝ้า สะเก็ด กระจกเงา กระจก
ฉีกกร ฯลฯ

จะเห็นว่า คำในตัวอย่างเหล่านี้ แต่ละคำเปลี่ยนแปลงเสียงหลายครั้ง
เราเรียกคำเหล่านี้ว่า คำ _____

คำหลายพยางค์ เป็นคำที่ออกเสียงเกินสองพยางค์ขึ้นไป
คำหลายพยางค์ที่ใช้ในภาษาไทย แบ่งได้ ๒ ประเภท คือ

ก. เป็นคำยืมจากภาษาอื่น เช่น ทฤษฎี ปัจจุบัน ไวโอลิน
ปาวารณา ฯลฯ

ข. เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น ไม้ขีดไฟ เตาไร้ควัน ไฟฟ้า
ยาสีฟัน รถไฟความเร็วสูง กระจกฝ้า กระจกเงา กระจก
ฉีกกร ฯลฯ

เฉลย คำหลายพยางค์

ก. ๓๕

การรับเอาคำจากภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทย ซึ่งเราเรียกว่า
คำยืม และการสร้างคำขึ้นใหม่ในภาษาไทย ทำให้ภาษาไทยมีคำ _____ เกิดขึ้น

เฉลย คำมากพยางค์ (หรือ คำหลายพยางค์)

ก. ๓๖

คำหลายพยางค์ที่ใช้ในภาษาไทย บางคำมีหนึ่งหน่วยคำ บางคำมีหลายหน่วยคำ

คำหลายพยางค์ที่มี ๑ หน่วยคำ เช่น มะละกอ ขนม ภาษา ปัญหา กรีธา อร่อย ปัจจุบัน ไวโอลิน คอมพิวเตอร์ ทัศนีย์ กำมะหยี่ บรรทม คำร่า คนตรี กริยา พลาสติก ฯลฯ

จะสังเกตเห็นว่าคำเหล่านี้ แต่ละคำมีความหมายเป็นอย่างเดียว จึงถือว่าคำหลายพยางค์เหล่านี้มี _____ หน่วยคำ

เฉลย หนึ่ง

ก. ๓๗

คำหลายพยางค์ที่มีหลายหน่วยคำ เกิดจากการนำหน่วยคำหลายหน่วยคำมารวมกัน เป็นการสร้างคำขึ้นใหม่ เพื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ หรือความคิดใหม่ ๆ เช่น

นาฬิกา + ขอ + มือ = นาฬิกาข้อมือ (มี ๓ หน่วยคำ)

สนาม + กีฬา = สนามกีฬา (มี ๒ หน่วยคำ)

(ขอให้นักศึกษาเติมตัวเลขลงในช่องว่าง ต่อไปนี้)

ก. เทศ + มนตรี = เทศมนตรี (มี _____ หน่วยคำ)

ข. โรง + เรียน = โรงเรียน (มี _____ หน่วยคำ)

ค. วิทยา + อาลัย = วิทยาาลัย (มี _____ หน่วยคำ)

ง. พุท + โอวาท = พุทโธวาท (มี _____ หน่วยคำ)

จ. กระจ่าง + ต้น + ไม้ = กระจ่างต้นไม้ (มี _____ หน่วยคำ)

ฉ. รถ + จักร + ยาน = รถจักรยาน (มี _____ หน่วยคำ)

ช. สู่ + จริต = สู่จริต (มี _____ หน่วยคำ)

ซ. อนุ + ภรรยา = อนุภรรยา (มี _____ หน่วยคำ)

เฉลย ก. ๒ ข. ๒ ค. ๒ ง. ๒ จ. ๓ ฉ. ๓ ช. ๒ ซ. ๒

ก. ๓๘

เก่งมาก ที่ตอบได้ถูกต้อง
การสร้างคำขึ้นใหม่

เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีชีวิต และเจริญงอกงามได้เพราะเราสามารถทำให้มีคำเพิ่มขึ้นในภาษาไทยได้เสมอ การสร้างคำขึ้นใช้ เป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งของภาษา เพราะเมื่อคนในสังคมไทย มีความนึกคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น หรือมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆ ก็ต้องคิดคำขึ้นใหม่ เพื่อใช้ถ่ายทอดความนึกคิดใหม่ ๆ นั้น

ก. ๓๙

การสร้างคำใหม่ในภาษาไทย แบ่งเป็น ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ

๑. การสร้างคำใหม่ จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย

๒. การสร้างคำใหม่ จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น (ซึ่งได้แก่ ภาษาบาลี, สันสกฤต และเขมร)

การสร้างคำขึ้นใหม่ ทำให้คำพยางค์เดียว กลายเป็นคำ _____ พยางค์

เฉลย

มาก (หรือหลาย)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๕๐

ในช่วงนี้ นักศึกษาจะได้เรียนรู้เรื่อง การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทยก่อน

การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย ทำได้ดังนี้ คือ

๑. การประสมคำแบบต่าง ๆ
 - ก. คำซ้ำ
 - ข. คำซ้อน
 - ค. คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมายเข้าด้วยกัน
 ๒. การแผลงคำ
- ขอให้เราตั้งใจเรียนต่อไป

ก.๕๑

ขอให้นักศึกษาสังเกตประโยคต่อไปนี้

๑. ลูกของเขารับ
๒. ลูก ๆ ของเขารับ

จะเห็นว่าประโยคที่ ๒ เราสร้างขึ้นจากประโยคที่ ๑ โดยนำคำ ลูก (คำนาม) เป็นลูก ๆ (ลูกลูก) ออกเสียงเหมือนกันสองครั้ง เราจึงใส่ไม้ยมกแทนคำหลัง

คำว่า "ลูก" ในประโยคที่ ๑ หมายถึง ลูกคนเดียว เป็น นามเอกพจน์
 คำว่า "ลูก ๆ" ในประโยคที่ ๒ หมายถึง ลูกหลายคน เป็น นามพหูพจน์
 ดังนั้น การซ้ำคำนอกจากทำให้เพิ่มพยางค์ขึ้นแล้ว ยังทำให้ความหมายของคำนามนั้นเปลี่ยนไปด้วย คือ จาก นามเอกพจน์ กลายเป็น นาม _____ พจน์
 วิธีการสร้างคำจาก "ลูก" เป็น "ลูก ๆ" เราเรียกว่า การ _____

เฉลยพหูพจน์การซ้ำคำ

ก. ๘๖

การสร้างคำควย การใช้คำชำนามซ้ำกัน เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์

เช่น

เด็ก ๆ อายาแยงกัน, พี่ ๆ ของเธอไปแล้ว, เขามีเงินเป็นล้าน ๆ
ใคร ๆ ก็รู้จักเธอทั้งนั้น, ในงานนี้มีแต่สาว ๆ เพื่อน ๆ ของเขา

มาเยี่ยม

เราไม่สามารถใช้คำชำนามซ้ำกันได้ทุกคำ นามที่จะนำมาซ้ำคำได้มี
ขอบเขตจำกัด การซ้ำคำชำนาม เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์นั้น อยู่ในขอบเขต
ดังนี้

๑. คำชำนามที่ใช่เรียกเครือญาติบางคำ เช่น น้อง ๆ ลูก ๆ
หลาน ๆ พี่ ๆ เป็นต้น

๒. คำชำนามที่เป็นหน่วยของการนับต่าง ๆ เช่น เขาลาพักเป็น
เดือนๆๆ ชายคนนั้นค้มน้ำเป็นขวดๆ เขาขายส้มเป็นเซ่ง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นถ้าเราต้องการใ้นามบางคำเป็นพหูพจน์ เราอาจสร้างคำ
ควยวิธีง่าย ๆ คือใช้ _____ นั้นซ้ำกันก็ได้ คำที่เกิดขึ้นใหม่ เราเรียกว่า
“คำซ้ำ”

เฉลย

คำชำนาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๔๓

บางทีเราก็ เข้าใจ คำ ว่า นาม นั้น แยก เป็น ส่วน ๆ
 เช่น

กวาดเป็นห้อง ๆ

แยกเป็นตอน ๆ

ซุกคินเป็นแปลง ๆ

เขาได้รับเงินเป็นวัน ๆ

เราจะสังเกตเห็นว่า คำว่าที่เกิดขึ้นใหม่นั้น เราสร้างโดยใช้

คำ _____ มาซ้ำกัน

ขอให้นักศึกษาพิจารณาประโยคต่อไปนี้ว่า ประโยคใดมีการซ้ำคำนาม
 เพื่อ

๑. แสดงความเป็นพหูพจน์ หรือ ๒) แยกนามนั้นเป็นส่วน

เพื่อให้ได้เฉพาะตัวเลขหน้าตัวอักษรประโยคนั้น

_____ ก. เขาฉีกกระดาษเป็นแผ่น ๆ _____ ข. ผู้ที่มาพัฒนาวิทยาลัยมีแก๊ง ๆ

_____ ค. เธอแจกเงินให้เด็กเป็นกน ๆ _____ ง. เด็กคนนั้นอ่านหนังสือเป็นเล่ม ๆ

เฉลย คำนาม ๒ ก. ๑ ข. ๒ ค. ๑ ง.

ก.๔๔

ถ้าสังเกตประโยคต่อไปนี้

๑. เขาได้แต่ง ๆ นอน ๆ เท่านั้น

๒. ชายคนนั้นวิ่ง ๆ ไปจนหมดแรง

๓. กิน ๆ เขาลูก จะได้รับไป

๔. ฉันทรอ ๆ เขาจนเบื่อแล้ว

จะเห็นว่าทุกประโยคมีการใช้คำซ้ำ และใช้คำ _____ มาซ้ำกัน

สองครั้ง เพื่อให้ความหมายว่า คำกริยา นั้นติดต่อกันเรื่อย ๆ

ดังนั้น คำกริยาที่เราออกเสียงซ้ำ ๆ กัน เราเรียกว่า _____ ด้วย

เฉลย คำกริยา คำซ้ำ

ก. ๔๕

นักศึกษาคงเคยพูด หรือใช้ คำซ้ำ ที่จะกล่าวต่อไปนี้ เช่น

๑. ลายมือเขา ช่วยช่วย	๖. เขียนให้ สวย ๆ
๒. เด็กคนนั้น เก่งเก่ง	๗. เรียบให้ เก่ง ๆ
๓. เขา คึก ตอฉิ่ง	๘. เกิน ก็ ๆ
๔. เด็กคนนั้นตัว โตโต	๙. เลือกชั้น โต ๆ
๕. นินคอยเธอ นานนาน	๑๐. เธออยู่ นาน ๆ นะ

จะสังเกตเห็นว่า ทุกประโยค มีการซ้ำคำวิเศษณ์ เพื่อให้
ความหมายหนักแน่นขึ้น

ประโยคที่ ๑ - ๕ เป็นการซ้ำคำแม่บิให้มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน
โดยแปลงเสียงวรรณยุกต์คำหน้า ให้เป็นเสียงตรี

ประโยคที่ ๖ - ๑๐ เป็นการซ้ำคำแม่บิให้มีเสียงวรรณยุกต์
เหมือนกัน เราจึงได้ไม่ ยมก (ๆ) แทนคำหลัง

ดังนั้น ถ้าเราต้องการให้ถ้อยคำของเราหนักแน่นขึ้น เราต้อง
ซ้ำคำที่คำ _____

เฉลย คำวิเศษณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๔๖

คำซ้ำบางคำ เราสามารถเพิ่มเสียงคำเดิมให้กลายเป็นคำ

๓ พยางค์ เช่น คีคีคี คอยคอยคอย คำคำคำ รอรอรอ ฯลฯ

การซ้ำคำ ให้เป็น ๓ พยางค์นี้ เพื่อให้ความหมายว่า
ท่ามากที่สุด หรือ เป็นการเน้นอย่างมาก

ขอให้นักศึกษา ซ้ำคำ ที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้ให้เป็น ๓ พยางค์

ก. เขาเอาแต่นอน ไม่ทำอะไรเลย เป็น เขาเอาแต่_____
ไม่ทำอะไรเลย

ข. เด็กคนนั้นคำ เป็น เด็กคนนั้น_____

ค. เขามัวแต่กิน เป็น เขามัวแต่_____

เฉลย ก. นอนนอนนอน คำคำคำ กินกินกิน

ก. ๔๗

คำซ้ำ เป็นการประสมคำแบบหนึ่งควยกรออกเสียงคำซ้ำกัน
เป็น ๒ ครั้ง หรือ ๓ ครั้ง และอาจซ้ำคำให้มีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน
หรือต่างกันได้ เช่น

"คี" เมื่อซ้ำแล้ว อาจได้เป็น คี ๆ หรือ คีคี หรือ คีคีคี
แล้วแต่ต้องการความหมายอย่างไร คำที่ซ้ำกันสองครั้ง และมีเสียง
วรรณยุกต์เหมือนกันนิยมใช้ไม่ยมก (ๆ) แทนคำหลัง เช่น เร็ว ๆ ซ้ำ ๆ

ขอให้นักศึกษา ซ้ำคำ ที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้

๑. เขาเป็นกนคี่ เมื่อสร้างใหม่ เป็น เขาเป็นคน_____

๒. ฉันรอแต่เขาไม่มา เมื่อสร้างใหม่ เป็น ฉัน_____แต่เขาก็ไม่มา

๓. ลูกของเขาซน เมื่อสร้างใหม่ เป็น ลูกของเขา_____

๔. ชักผ้าให้สะอาด. เมื่อสร้างใหม่ เป็น ชักผ้าให้_____

๕. ฉันอยากให้เธอพักกับฉันหน่อย เมื่อสร้างใหม่ เป็น

ฉันอยากให้เธอพักกับฉัน_____หน่อย

เฉลย ๑. คีคี ๒. รอรอ (รอรอรอ) ๓. ซนซน ๔. สะอาด ๆ ๕. นาน ๆ

ก. ๔๘

การซ้ำคำบางคำ อาจให้ความหมายใหม่ได้ เช่น
 ของกล้วย ๆ อย่างนี้ฉันก็ทำได้ หมายถึง ง่าย ๆ
 ทำไปพลาง ๆ ก่อนนะ. หมายถึง รอเวลา
 ไป ๆ มา ๆ เขาก็ต้องยอม หมายถึง ในที่สุด
ถ้าทำลวก ๆ ก็คงเสร็จแล้ว หมายถึง หยาบ
อยู่ ๆ เขาก็มา หมายถึง ไม่มีค่า

ฯลฯ

คำซ้ำประเภทนี้ นักศึกษา อาจจำไว้ใช้ได้

ก. ๔๙

ถ้าเราดูกันว่า "พบกันตอนเที่ยง ๆ นะ".

นักศึกษาคิดว่า ควรเป็นเวลาใด (เที่ยงตรง, ก่อนเที่ยงหรือหลัง
เที่ยงเล็กน้อย)

ดังนั้น การซ้ำคำ บางทีก็เพื่อให้ได้ความหมายไม่เฉพาะแน่นอน
หรือ ความหมายเบากว่าคำเดิมก่อนที่จะนำมาซ้ำคำ เช่น

รถชนกันกลาง ๆ สะพาน (ไม่ใช่จุดกลางสะพาน)

หยิบผ้าสี ๆ ใ้หน้อย (สีค่อนข้างดำ)

ตะกร้าวางอยู่ข้าง ๆ บาน (ไม่บังสถานที่ที่แน่นอน)

เด็กคนหนึ่งถูกใช้ให้หยิบผ้าสี ๆ นักศึกษาคิดว่าเขาควรจะหยิบ

ชนิดใด สีดำสนิท หรือ สีค่อนข้างดำ ()

เฉลย สีค่อนข้างดำ

ก. ๕๐

คำซ้ำบางคำ เกิดจากการ ตัดเสียงคำแรกของคำซ้ำให้เป็นเสียง
กรอน เช่น

วิกริก เป็น ะกริก ยั้มยั้ม เป็น ยะยั้ม
ฉานฉาน เป็น ฉฉาน เรือยเรือย เป็น ะเรือย

คำซ้ำประเภทนี้ในภาษาไทยมีใช้ไม่มากนัก แต่ให้นักศึกษาเข้าใจ
ว่าคำในลักษณะข้างต้น ก็เป็นคำ _____ ด้วย

เฉลย คำซ้ำ

ก. ๕๑

นอกจากนี้ นักศึกษาอาจพบ คำซ้ำ ในลักษณะของการซ้ำคำ ๒ คู่
โดยใช้คำหน้าเป็นคำเดียวกัน เช่น

เจียมเนื้อเจียมตัว กิดเล็กกิดน้อย

ไค้เร่อง _____ ราว ผิดหู _____ ตา

ทำได้ _____ คี เสียอก _____ ใจ

ตกอก _____ ใจ คีผิด _____ ญุก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๕๒

เราอาจสรุปได้ว่า

คำที่เกิดใหม่จากการนำคำ อาจอยู่ในลักษณะดังนี้

๑. ใช้คำนามซ้ำกัน เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์และเพื่อให้ความหมายว่า นามนั้นแยกเป็นส่วน ๆ
๒. ใช้คำกริยาซ้ำกัน เพื่อให้ความหมายว่า กริยานั้นทำติดต่อกันไปเรื่อย ๆ
๓. ใช้คำวิเศษณ์ซ้ำกัน เพื่อให้ความหมายหนักแน่นขึ้น
๔. การเพิ่มเสียงคำเกมิให้เป็น ๓ พยางค์ เพื่อให้ความหมายว่าทำมากที่สุด หรือเป็นการเน้นอย่างมาก
๕. การนำคำบางคำ เพื่อให้ได้ความหมายใหม่
๖. การนำคำเพื่อให้ความหมายไม่เฉพาะแน่นอน หรือ ความหมายเบา กว่าคำเดิม
๗. การหักเสียงคำหน้าของคำซ้ำให้เป็นเสียงกรอน
๘. การนำคำ ๒ คำ โดยใช้คำหน้าเป็นคำเดียว

ก.๕๓

นักศึกษาได้เรียนเรื่อง การสร้างคำแบบการประสมคำประเภทคำซ้ำ แล้วต่อไปนี้จะกล่าวถึง การประสมคำประเภท คำซ้อน ต่อไป
ขอให้นักศึกษาตั้งใจให้ดี

ก. ๕๔

การประสมคำประเภทคำซ้อน เป็นการสร้างคำอีกแบบหนึ่ง โดยใช้คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือ ความหมายคล้ายกันมาซ้อนเข้าด้วยกัน เช่น

บ้านเรือนใหญ่โต กึกกั่น แกล้ง มากหลาย

คว้าวากลาว คุแฉ่ คุนเคย ฯลฯ

และ อาจนำมาซ้อนกันเพื่อให้ออกเสียงสะดักขึ้น หรือ เพื่อบ่งเรื่องเสียงเป็นสำคัญ เช่น มากมาย ออณแอ กรายกราน โอนเอน นึกมาก ตึกตึก ฯลฯ

ตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้ เราเรียกว่า คำ _____

เฉลย คำซ้อน

ก. ๕๕

คำซ้อน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. คำซ้อนเพื่อความหมาย

๒. คำซ้อนเพื่อเสียง

คำซ้อนเพื่อความหมาย ต้องใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือความหมายอย่างเดียวกันมาเข้าด้วยกัน เช่น มากหลาย ออฉาว ออณนม ออณโยน

คำซ้อนเพื่อเสียง อาจใช้คำที่มีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้มาเข้าด้วยกัน เช่น มากมาย อออิง ออณแอ ออแอ ฯลฯ

ต่อไปนี้เป็นคำซ้อนประเภทใด

ก. รูปภาพ เป็นคำซ้อนเพื่อ _____

ข. รอแร เป็นคำซ้อนเพื่อ _____

ค. ทึกทึก เป็นคำซ้อนเพื่อ _____

ง. ทรัพย์สมบัติ เป็นคำซ้อนเพื่อ _____

เฉลย ก. ความหมาย ข. เสียง ค. เสียง ง. ความหมาย

ก. ๕๖

คำซ้อนเพื่อความหมาย เป็นการนำคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือ ใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันมาซ้อนเข้าด้วยกัน เพื่อ

- ๑. เน้นความหมายเดิม เช่น ผูกพัน วางเปล่า เล็กน้อย ฯลฯ
- ๒. ให้เกิดความหมายใหม่ เช่น ตัดสิน ช่มชืด ฆ่าฟัน กตขี้ ฯลฯ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำซ้อน ให้นักศึกษาพิจารณาว่า คำใด เป็นการซ้อนคำเพื่อ ๑. เน้นความหมายเดิม หรือ ๒. ให้เกิดความหมายใหม่ ให้ใส่ เฉพาะ เลข ๑ หรือ ๒ หน้าข้อนี้ :

___ ก. ละทิ้ง	___ จ. รักใคร่
___ ข. จิตใจ	___ ฉ. ลวดลาย
___ ค. หยามคาย	___ ช. วาดเขียน
___ ง. ถอยคำ	___ ซ. สร้างสรรค

เฉลย ๑ ก. ๑ ข. ๒ ค. ๑ ง. ๑ จ. ๒ ฉ. ๑ ช. ๑ ซ.

ก. ๕๗

นักศึกษาคควรทราบไว้ควยว่า คำที่นำมาซ้อนกันให้เป็น คำซ้อนเพื่อความหมาย นั้น จะต้องเป็นคำที่มีความหมายในภาษาไทย ซึ่งบางคำอาจเป็นคำโบราณ หรือ คำในภาษาดั้ง ที่เราอาจเลื่อนความหมาย หรือ ลืมเสียแล้ว เช่น กลืนนอย คอยท่า หยามช่า ชั่วช่า ไซ่สอย แลดู คำที่สืบกันได้ เป็นคำที่เราเลื่อนความหมาย คำเหล่านี้มีความหมายเหมือนคำที่นำมาซ้อนกัน เช่น "แล" ยังเป็นคำที่ใช้ในภาษาไทยถึงได้ หมายถึง "ดู"

ต่อไปนีขอให้นักศึกษาเขียนต่อคำที่กำหนดให้ เพื่อให้เป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ตัวอย่าง

ก. ชักถาม	ข. _____ นอม	ค. _____ พี	ง. เสาะ _____
จ. _____ ปวด	ฉ. _____ สาค	ช. ฝื่อ _____	ซ. ออ _____

เฉลย ข. ออณ ค. อวน ง. ทา จ. เจ็บ ฉ. 'ฉ.' เสื่อ ช. 'ช.' เกือก ซ. ฉาว

ก.๕๔

คำซ้อนเพื่อความหมายบางคำ เราอาจนำคำไทยซ้อนคำภาษาอื่น (คำยืม) ก็ได้ โดยมีคำไทยอยู่หน้าหรืออยู่ท้าย หรือเป็นคำยืมทั้งสองคำแต่คำที่เข้าคู่กัน ทอง มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกัน

คำไทยคู่กับคำยืม เช่น รูปร่าง สร้างสรรค์ ซากศพ เจียบสังค
ละเอียคลอออก ทรัพย์สิน เย็นเจียบ สวยเก จิตใจ มิ่งขวัญ ฯลฯ

คำที่ซ้ำกันเป็นคำยืม

คำยืมคู่กับคำยืม เช่น สิริมงคล รูปร่าง ลขสาร เลอเลิศ อิทธิฤทธิ์
เสปียงอาหาร สุกสบาย ทรัพย์สมบัติ เฉลิมฉลอง ฯลฯ

เราจะเห็นว่า คำไทย หรือ คำยืม ที่นำมาเข้าคู่กันเป็นคำซ้อนนั้น แต่ละคำที่เข้าคู่กัน มีความหมาย _____

เฉลย อย่างเดียวกัน (หรือคล้ายกัน) (เหมือนกัน)

ก.๕๕

คำซ้อนบางคำขึ้นต้นด้วยคำ ๆ เดียวกัน แต่คำท้ายต่างกัน หรือคำท้ายเหมือนกัน แต่คำขึ้นต้นต่างกันก็มี คำซ้อนต่างกันความหมายก็ต่างกันด้วย

(ช่องว่างที่เว้นไว้ให้นักศึกษาหาคำมาเติม) เช่น

๑. เจ็บปวด เจ็บป่วย เจ็บไข้
๒. อ่อนนอม อ่อน_____ อ่อน_____
๓. ผิดเคือง _____เคือง เคือง_____
๔. ทัก_____ ทัก_____ ทวง_____
๕. เติบ_____ เติบ_____ ใหญ่_____
๖. ชำ_____ ชำ_____ ชำ_____

เฉลย ๑. โยน, แอ ๓. ชัก, แค้น ๔. ทาย, ท้วง, ทิง ๕. โต, ใหญ่, โต
๖. ซาก, ซอน, เติม

ก. ๒๓

คำซ่อนเพื่อเสียง เป็นการสร้างคำที่มุ่งเรื่องเสียงมากกว่า
 ความหมาย คำที่นำมาเขาคั่น อาจมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้
 คำซ่อนเพื่อเสียงมักเป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นของคำหน้า และคำหลังเหมือนกัน

ตามตำราในรุกติศาสตร์ของพระยาอนุนานราชชน เรียกว่า คำซ่อนเพื่อ
 เสียงตามลักษณะดังกล่าว่า "คำคู่" ซึ่งมีคำหลังเป็นคำพดุง ๆ ไป

ตัวอย่างคำซ่อนเพื่อเสียง หรือที่เรียกว่า คำคู่ เช่น ยักย้าย
 ชิงชัง รุมรุม ชุชา โคลงเคลง ปูบปับ โมงฆาง ฯลฯ

ขอให้นักศึกษาเติมคำลงในช่องว่าง ให้เป็นคำซ่อนเพื่อเสียง เช่น

๑. ปูบ	๒. คิก_____
๓. เอะ_____	๔. ทิง_____
๕. ปิง_____	๖. กระจ็อก_____
๗. โงก_____	๘. ไทรง_____
๙. กราย_____	๑๐. กระจะเสาะ_____

เฉลย ๑. เออะ ๒. โงบั้ง ๓. โงกเงก
 ๔. กรายกราน ๕. คิกคัก ๖. ทิงตึง
 ๗. กระจ็อกกระจาก ๘. ไทรงเทรง ๙. กระจะเสาะกระจะเสาะ

ก.๖๕

ก่อนที่จะเรียนคำซ้อนเพื่อเสียง หรือ คำคู่ ขอให้ศึกษาคำพจนานุกรม เรื่อง สระ เสียงก่อน เพื่อจะทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น

เราเคยเรียนมาแล้ว การแบ่งสระตามตำแหน่งที่เกิดเสียง แบ่งได้ ๓ พวก คือ สระหน้า และสระหลัง นอกจากนั้นยังแบ่งสระตามระดับ การยกขึ้นลง เป็น ๓ กลุ่ม คือ สูง กลาง ต่ำ ตามแผนภูมิ

เสียงสระ ระดับของลิ้น	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สูง	อิ อี	ือ อี	อุ อู
กลาง	เอะ เอ	เออะ เออ	โอะ โอ
ต่ำ	แอะ แอ	อะ อา	เอะ ออ
สระประสม	เอียะ, เอีย, อัย, อาย	เอือะ, เอือ	อัวะ, อิว, เออ, อาว

สระที่อยู่เียงรหัดเดียวกัน (สูง หรือ กลาง หรือ ต่ำ) ถือว่า มีที่ เกิดเสียงอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งความจริงมีระดับแตกต่างกันเล็กน้อยเพื่อความสะดวกนักภาษาศาสตร์ จึงจัดว่าเป็นระดับเดียวกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๖๒

ขอให้ศึกษา เรื่อง สระหน้า และสระหลัง ต่อไปนี้

๑. สระหน้า และสระหลัง ที่อยู่ในระดับเดียวกัน แบ่งตามสระเสียงสั้น และเสียงยาว ได้แก่

ระดับสูง คือ อี-อุ (สระเสียงสั้น) และ อี้-อู (สระเสียงยาว)

ระดับกลาง คือ เอะ-โอะ (สระเสียงสั้น) และ เอ-โอ (สระเสียงยาว)

ระดับต่ำ คือ แอะ-เอาะ (สระเสียงสั้น) และ แอ-ออ (สระเสียงยาว)

สระประสม คือ อัวะ-เอียะ (สระเสียงสั้น) และ อัว-เอีย (สระเสียงยาว)

๒. การออกเสียงคำที่มีเสียงสระหน้า และสระหลังอยู่ในระดับเดียวกัน

เราจะออกเสียงจากสระหลังก่อนแล้วจึงออกเสียงสระหน้า เช่น

อี-อุ จะออกเป็น อู-อี

ดังนั้น การออกเสียงคำที่มีเสียงสระหน้า และสระหลังอยู่ในระดับเดียวกันจะเป็นดังนี้

ระดับสูง คือ อู-อี และ อู-อี้

ระดับกลาง คือ โอะ-เอะ และ โอ-เอ

ระดับต่ำ คือ เอาะ-แอะ และ ออ-แอ

สระประสม คือ อัวะ-เอียะ และ อัว-เอีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๖๓

การสร้างคำซ้อนเพอเสียง หรือ คำคู่ ทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

๑) นำคำสองคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน และมีที่เกิดเสียงสระ เป็นไปตามระดับของเสียงสระหน้า และสระหลัง มาเข้าคู่กัน ดังตัวอย่าง

สระ อ-อิ เช่น จกจิก บบ... ตุก... หงค... รุง... นม... ฯลฯ

สระ อู-อื เช่น ออ... บบ (แกง) อู... สู... ชู... บู... ฯลฯ

สระ โอ-เอ เช่น โอเอ โงน... โค... โทรง... โย... โเ... ฯลฯ

สระ ออ-แอ เช่น ออแอ งอ... จอ... คลอน... รong... ทอ... ฯลฯ

สระ อัว-เอีย เช่น จัวเจีย นัว... ยัว... กัว... ความ... ป่วน... ฯลฯ

สระ เอา-อาย เช่น กาวกาย เมามาย ฯลฯ

คำในตัวอย่างทุกคำ เราเรียกว่า คำ_____

เฉลย บบบิบ ตกตัก หงคหงค รุงรุง นมนม
 บูบ บูน สีสสี ชูชู บูบ
 โงนงน โคค โทรงทรง โยเย โเเ
 งอแง จอแจ คลอนแคลน รongแรง ทอแท
 นัวเนียว ยัวเยียว กัวเกลียว ความเต็ม ป่วนเปื้อน
 คำคู่หรือคำซ้อนเพอเสียง

ก.๖๔

๒) นำคำสองคำมาเข้าคู่กันให้คำทั้งสองมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน และมีที่่เกิดเสียงสระใกล้เคียงกัน คือ อาจเป็นสระเดียวกันหรือคนละสระแต่อยู่ในลักษณะ สระหน้ากับสระกลาง หรือสระหลังกับสระกลาง หรือสระกลางควบกัน ดังตัวอย่าง

สระหน้าควบกัน เช่น วิบริ แยกแยะ แะแแมน แตก_____

สระหลังควบกัน เช่น ลูกคู ขอกยอน ขอกซอน ออก_____

สระกลางควบกัน อะอา เช่น มี่มาก ฉาดฉาน ทักทาย กราย_____

อือ - อะอา เช่น ตึกตัก ฮือฮา ตึงตึง หัวือ_____

สระหน้ากับสระกลาง เอะเอ - อะอา เช่น เกะกะ เก่งกาง
เควง_____

สระหลังกับสระกลาง อุ - อะอา เช่น กุกกัก รุงรัง งุ่น_____

โอะโอ - อะอา เช่น โคงคัง โผงผาง กระโถก_____

ตัวอย่างที่ยกมานี้ทุกคำเป็น คำซ้อน_____ หรือคำคู่

เฉลย แตกแตน ออกคอกน กรายกราน หัวือหวา เควงควาง
งุ่นงาน กระโถกกระตาก
คำซ้อนเพื่อเสียง

ก. ๒๕

คำคู่บางคำมีเสียงสระเหมือนกัน พยัญชนะต้นเหมือนกัน แต่ตัว
สะกดต่างกัน ตัวสะกดอาจอยู่ในวรรคเดียวกัน หรือ ต่างวรรคกันก็ได้

คำที่ตัวสะกดอยู่ในวรรคเดียวกัน ดังตัวอย่าง

แม่ กก-แม่ กง เช่น ถากถาง แทรกแซง แจก _____

แม่ กค-แม่ กน เช่น ถอกถอน อัดอั้น ฉาก _____

แม่ กข-แม่ กม เช่น นอบนอม รวบรวม หยาบ _____

คำที่มีตัวสะกดต่างวรรคกัน เช่น

แม่ กก-แม่ กน เช่น บักบัน ลักลั่น หลอกหลอน ยก _____

แม่ กค-แม่ เกย เช่น ทักทาย ยัก _____

แม่ กค-แม่ กง เช่น เถิกเทิง สอด _____

แม่ กข-แม่ กน เช่น กราบกราน ซาบ _____

เฉลย แจกแจจ ฉากฉาน หยาบหยาม ยกยอน ยักย้าย
สอดส่อง ซาบซ่าน

ก. ๒๖

บางทีนักศึกษามักพบคำคู่ในลักษณะที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน
แต่ต่างกันที่เสียงสระ และตัวสะกด ดังนี้

แม่ กก-แม่ กม เช่น ตรากตรำ ซักซ้อม ซ้ำ _____

แม่ กค-แม่ กง เช่น จัดแจง จดจ่อง ทะมัด _____

แม่ กข-แม่ กง เช่น ประจบประแจง ละล้าบ _____

แม่ กก-แม่ กง เช่น ยุงยาก ยักเยื้อง กระจากกระเดื่อง หลัก

เฉลย ซ้ำซาก ทะมัดทะแมง ละล้าบละลวง หลักเลียง

ก. ๖๗

นอกจากนี้ ยังมีคำคู่ที่ **ใช้พยัญชนะต้น และตัวสะกดเหมือนกัน**
แต่ **ใช้สระต่างกัน** เช่น

แม กม	งมงาม	ชุม	ตะกรุม	ชุม	yum
แม กน	งนงาน	ฉุน	จุน	ทน	หุน
แม กด	พรวดพรวด	ผูก	บท	ยัค	
แม กก	ทีกหัก	ฮัก	อิก	คัก	
แม กง	โผงผาง	คัง	วัง	ตัง	

เฉลย ตาม, ตะกรวม, ชาม, ยาม, ฉลัน, จาน, ทาน, หัน, ผาด
บาท, เปียด, ฮัก, อัก, คัก, คาง, เวง, ตัง

ก. ๖๘

ยังมีคำคู่อีกประเภทหนึ่งที่มี **พยัญชนะต้นเหมือนกัน** ต่างกันที่ **สระ**
และ **คำหน้ามีตัวสะกด คำหลังไม่มีตัวสะกด** เช่น

ปนเป	ลพหล	ลาดเลา	โรยรา	ชอมชอ
เทร็ดเตร	หคห	โศกเสภา	รบรา	ชิกชี
พน	คุด	โลม	วัก	เซ็ง

เฉลย พนเป, คุดค, โลมเลา, วักวา, เซ็งแซ

ก. ๒๘

สรุปไควา คำซ้อนเพื่อเสียง หรือที่เรียกว่า คำค มีลักษณะดังนี้

๑) คำสองคำนำมาเข้าคู่กัน จะมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน

เสมอ

๒) คำคู่บางคำมีเสียงสระเป็นไปตามระดับของเสียงสระหน้า

และสระหลัง

๓) คำคู่บางคำมีเสียงสระใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นดังนี้

๓.๑ ไชคำที่มีเสียงสระเหมือนกัน แต่ตัวสะกดต่างกัน

๓.๒ ไชคำที่มีเสียงสระต่างกัน และไชตัวสะกดต่างกันด้วย

๓.๓ ไชคำที่มีเสียงตัวสะกดเหมือนกัน แต่มีเสียงสระต่างกัน

๓.๔ ไชคำที่มีเสียงสระต่างกันและให้คำหน้ามีตัวสะกด

คำหลังไม่มีตัวสะกด คำที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ เราเรียกว่า

เฉลย

คำค

ก. ๓๐

การสร้างคำซ้อนเพื่อเสียง อาจซ้อนกัน ๔ คำ หรือเป็น ๒ คู่
ก็ได้ แต่ให้มีเสียงสัมผัสกลางคำ เช่น

ผู้ลากมากดี เจ็บไขโคป่วย ทิศสอยห้อยตาม

ลำบากยากเย็น อดอยากปากแห้ง โทหกพกลม

ผลหมาก_____ รบรา_____ อีหุลย_____

เฉลย

ผลหมาก รากไม้

รบรา มาฟัน

อีหุลย ขุนแดง

ก. ๓๑

คำซ้อนเพื่อเสียงที่เป็น ๒ คน เราสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์
ทางเสียง คือ ใหม่เสียงสัมผัสกันกลางคำ ส่วนความหมายของข้อความ
ทั้งหมดไม่ได้ปรากฏที่ส่วนสัมผัสแต่อาจอยู่ที่คำต้น หรือ คำท้าย หรือไม่
ปรากฏที่คำใดเลย ดังตัวอย่าง

ความหมายอยู่ที่คำต้น และคำท้าย เช่น

ยากคิมิจน	คิดสอยหอยตาม
ชาวยากหมากแพง	เจ็บไซโคป่วย
เคราะห์หมายาม	ถอยโถโอ

เฉลย เคราะห์หมายามราย ถอยโถโอชาม

ก. ๓๒

ความหมายอยู่ที่สองพยางค์แรก เช่น

ลำบากยากเย็น	อดอยากมากแห่ง
โกหกปกคลุม	ผลัดวันประกันพรุ่ง
_____ โนมพรรณ	_____ มัจจุ

เฉลย รูปโนมโนมพรรณ รู้จักมัจจุ

ก.๗๓

เก่งมากที่เติมคำใดถูกต้องต่อไปขอให้เติมคำซ้อนเพื่อเสียงที่ซ้อนกัน
 ๒. คำ มีเสียงสัมผัสกลางคำ แต่ไม่ปรากฏความหมายที่คำใด เช่น

อิหฺลฺยฺรฺยฺแฉก

อิโนง โทง เนง

อินฺง _____

ป็นจิม _____

เออ ออ _____

าลา

คำซ้อนเพื่อเสียงพวกนี้ ใสคำที่ไม่มีมีความหมายมารวมกันให้เกิดความ
 หมายขึ้นมา เช่น

อิหฺลฺยฺรฺยฺแฉก

หมายถึง

พุ่มเฟือย, สรุ่ยสุร่าย

อิโนง โทง เนง

หมายถึง

รุงรัง, ไม้รูกักแล้ว

อินฺง กุณฺง

หมายถึง

พันกันยุ่ง

เออออ หอหมก

หมายถึง

พลอยเห็นตามไปควย

ป็นจิมป็นเจอ

หมายถึง

เงาหนาเงาตา

ก.๗๔

นอกจากนี้ยังมีคำซ้อนเพื่อเสียงที่มีความหมายปรากฏที่คำหลัง เช่น
 กอวางสร้างตัว อิหฺลฺกฺขลฺกฺขลฺก

และ พวกที่มีความหมายปรากฏทั้ง ๒ คำ

นิครุบรบอบอม

บุญหนักศักดิ์ใหญ่

บุกกวนวหนา

ของชายขายกลอง

ตัวอย่างเหล่านี้เป็นคำซ้อนเสียงที่ซ้อนกัน ๒ คำ และมีเสียง _____

กลางคำ

เฉลย

สัมผัส

ก. ๓๕

นักศึกษาได้เรียน การสร้างคำขึ้นใหม่ จากวิธีสร้างคำตามแบบไทยไปแล้ว ดังนี้

๑) การประสมคำแบบคำซ้ำ

๒) การประสมคำแบบคำซ้อน

ก. คำซ้อนเพื่อความหมาย

ข. คำซ้อนเพื่อเสียง

ต่อไปนี้ให้นักศึกษาจะได้เรียน การสร้างคำแบบการประสมคำที่รวมคำหลากหลายความหมายเข้าด้วยกัน เช่น คำประสม

ก. ๓๖

คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมาย เป็นการสร้างคำใหม่ โดยนำคำที่มีความหมายต่าง ๆ มาเรียงไว้ด้วยกัน ตั้งแต่ ๒ หน่วยคำขึ้นไป จนถึง ๕ หน่วยคำ แล้วแต่ต้องการ โดยให้คำที่มีความหมายหลักอยู่หน้า แล้วเรียงคำอื่นต่อไป ความหมายสำคัญจะอยู่ที่คำต้น คำตามมาเป็นส่วนขยาย คำที่เกิดขึ้นใหม่มีความหมายอย่างเดียว เป็นความหมายใหม่ตามเค้าคำเดิมอยู่

ตัวอย่าง บานพับ ยาดาย เป็นคำประสมชนิด ๒ หน่วยคำ
กลองตบารูป คนเดินตลาด เป็นคำประสมชนิด ๓ หน่วยคำ

ขอให้นักศึกษาเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. เลื่อกันฝน เป็นคำประสมชนิด _____ หน่วยคำ

ข. กระจ่างตนไม้ เป็นคำประสมชนิด _____ หน่วยคำ

ค. นาฬิกาปลุก เป็นคำประสมชนิด _____ หน่วยคำ

ง. ปากกาลูกลื่น เป็นคำประสมชนิด _____ หน่วยคำ

จ. เครื่องคิดเลขไฟฟ้า เป็นคำประสมชนิด _____ หน่วยคำ

เฉลย

ก. ๓ ข. ๓ ค. ๒ ง. ๔ จ. ๕

ก. ๓๓

ขอให้นักศึกษา พิจารณาข้อความต่อไปนี้

เลี้ยงลูก กระจกแผ่นสั้น เสื้อดีสด กุหลาบของงาม
หนังสือเล่มหนา บ้านหลังใหญ่ ทำอาหาร ตักพื้น
ข้อความในตัวอย่าง เป็นเพียงการนำคำมาเรียงต่อกันเท่านั้น
เพราะไม่เป็นคำใหม่ที่มีความหมายใหม่ เราจึงไม่เรียกว่า คำประสม

จงเขียน ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ไม่ใช่ คำประสม

ก. ลูกเลี้ยง	จ. เสื้อแขนยาว
ข. ลูกทัก	ช. เสื้อขาด
ค. ลูกบุญธรรม	ซ. กระจกสามพับ
ง. ดอกกดยไม้	ด. ตักดิน
จ. หนังสือเดินทาง	ญ. มีคหน้าครัว

เฉลย (ข) (ง) (ซ)

ก. ๓๔

ขอให้นักศึกษา ชี้ค หน้าข้อที่เป็นคำประสม และชี้ค หน้าข้อที่ไม่ใช่คำประสม

___ ก. กระจกสลกกลาย	___ จ. สระวาน้ำ
___ ข. บ้านจัดสรร	___ ช. เต็กวายน้ำ
___ ค. อาหารราคาถูก	___ ซ. สงบไม้โต
___ ง. อาหารสำเร็จรูป	___ ด. หอไอเสียน้ำ
___ จ. แมฆาน	___ ญ. ถุงพลาตคิก

เฉลย ก. ข. ค. ง. จ.

ด. ช. ซ. ด. ญ.

ก. ๗๘

คำประสมบางคำ เกิดจากการยอคำหลาย ๆ คำ เข้าไว้ให้สั้นลง
เช่น

ชั้น + ทำ + คว๋ย + หอง	เรียกใหม่ว่า	ชั้นทอง
ป + ลย + ไน + ทะเล	เรียกใหม่ว่า	ปทะเล
หอง + อย + ทอ + เรียง + เป็น + แถว	เรียกใหม่ว่า	หองแถว
โตะ + สำหรับ + นัง + กิน + ชาว	เรียกใหม่ว่า	_____
แปรง + สำหรับ + ลบ + ขอดัก + บน + กระจก + คำ	เรียกใหม่ว่า	_____

แปรง + สำหรับ + ไซ้ + ช็ค + สี + คราบ + สกปรก + ที่ + พื้น
เรียกใหม่ว่า _____

หมอ + สำหรับ + ไซ้ + หุง + ชาว + คว๋ย + กระจก + ไฟ + ฟ้า
เรียกใหม่ว่า _____

เฉลย โตะกินข้าว แปรงลบกระจก แปรงสีฟัน
 หมอหุงข้าวไฟฟ้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๘๐

มีคำประสมอีกพวกหนึ่งที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า "ชาว, นัก, เครื่อง, ช่าง, ผู้, หมอ, ของ ฯลฯ" เช่น ชาวนา นักดื่ม หมอนวด เครื่องครัว
บรรยาย ฯลฯ

คำประสมประเภทนี้ เป็นการยอขอความยาว ๆ ให้สั้นลง เช่น

คนที่เรียนหนังสือในโรงเรียน เรียกว่า นักเรียน

ผู้ชำนาญในการตรวจแก้วิทยุ เรียกว่า ช่างวิทยุ

คนที่ทำรายฉอนทำให้ฉอนทำให้ฉอนเค็ดครอน เรียกว่า บุรุษ

คนที่ทำนายโชคชะตา เรียกว่า _____

ของที่ให้ก้านลแกยอน เรียกว่า _____

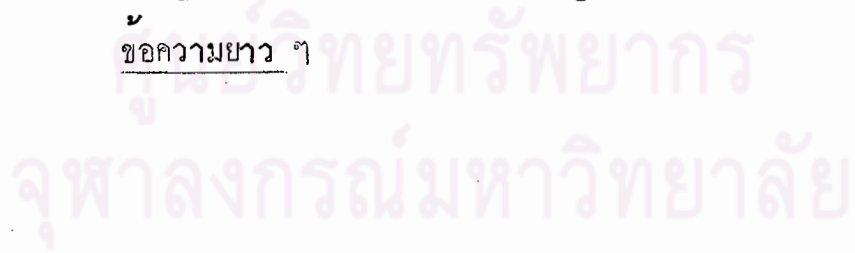
คนที่ทำงานในทุ่งนา เรียกว่า _____

สถานที่สำหรับอยู่พักอาศัย เรียกว่า _____

คำประสมประเภทนี้ เรียกว่า คำประสมที่ยอมมาจาก _____

เฉลย หมอคู ของขวัญ ชาวนา ที่อยู่ (ที่พัก, ที่อาศัย)

ขอความยาว ๆ

ก. ๘๑

ให้นักศึกษาจับคู่คำประสมประเภทที่ยืมมาจากข้อความยาว ๆ
ใหม่มีความหมายตรงกับข้อความทางซ้ายมือ ต่อไปนี้
(ให้เอาตัวเลขในชุด ข. ไปใส่ไว้ในหน้าตัวอักษรชุด ก.)

ชุด ก.	ชุด ข.
ก. คนที่ชำนาญในการร้องเพลง	๑. นักดนตรี
ข. ผู้ที่ทำงานอยู่ในสวน	๒. ทัศน
ค. สิ่งที่ใช้สำหรับนอน	๓. เครื่องแบบ
ง. ของที่ใช้ในการหุงหาอาหาร	๔. เครื่องแต่งตัว
จ. ของสำหรับแต่งกายที่กำหนดให้ แต่งเหมือนกัน ๆ กันเป็นพวก ๆ	๕. โรงงาน
ฉ. สถานที่สำหรับทำงาน	๖. ที่ทำงาน
ช. คนที่ศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมือง	๗. นักการเมือง
	๘. นักร้อง
	๙. ชาวสวน
	๑๐. เครื่องครัว

เฉลย

๔ ก. ๕ ข. ๒ ค. ๑๐ ง. ๓ จ.

๖ ฉ. ๗ ช.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๘๒

ยังมีคำประสมอีกประเภทหนึ่ง คือ

คำประสมที่มีคำว่า การ - หรือ ความ - นำหน้า เช่น

การ การพูด การวางวาย การชุกแ้ว การเดินทาง การติดต่อก
ความ ความรัก ความเจริญ ความทุกข์ ความกาวหนา ฯลฯ

จะสังเกตเห็นว่า เราใช้

การ นำหน้าคำกริยาที่แสดงออกด้วยการกระทำที่มองเห็นด้วย
ตา เช่น การเดิน การดื่ม และใช้นำหน้าคำนามบางคำ เช่น ก.ว.เมือง
การบ้าน การครัว ฯลฯ

ความ นำหน้าคำที่เป็นนามธรรม คือ สัมผัสไม่ได้ เช่น

ความงาม ความดี

ถ้าเราจะสร้างคำใหม่ควยการใช้ การ และ ความ นักศึกษา
จะใช้คำใดนำหน้าคำที่ขีดเส้นใต้

" _____ รบ ระวัง ยิงกับอาหรับผู้ตลงแล้ว ทั้งสองฝ่ายไคมี
_____ ตกลงกันด้วยคี่ ทำให _____ สัมพันธของยิวและอาหรับคี่ขึ้น
ชาวโลกทั้งหลายไคแสดง _____ ยินคี่ ตอชวอนัน เพราะตอไปนั้โลกจะ
มีแต่ _____ สงบสุข

เฉย การรบ การตกลง ความสัมพันธ์ ความยินดี

ความสงบสุข

ก. ๘๓

การสร้างคำประสม

คำที่จะนำมาสร้างเป็นคำประสมนั้น จะใช้คำชนิดใดก็ได้
 บางคำอาจขึ้นต้นด้วยคำนาม บางคำขึ้นต้นด้วยคำกริยา หรืออาจขึ้นต้น
 ด้วยคำวิเศษณ์ ก็ได้ ดังตัวอย่าง
 ขึ้นต้นด้วยคำนาม ปลาเค็ม เตาไฟฟ้า เครื่องบินไอพ่น
 รถจักรยาน
 ขึ้นต้นด้วยคำกริยา ขอดทาน หลบหนี วาดเขียน ยกเลิก ชักขาด
 ตั้งใจ
 ขึ้นต้นด้วยคำวิเศษณ์ นอยหนา สามล้อเครื่อง สามเกลอ
 เขียวหวาน หลายใจ

ก. ๘๔

การเรียงคำแบบคำประสมนี้ บางคำอาจสลับตำแหน่งกันได้
 ถ้าสลับที่กันความหมายของคำที่สร้างขึ้นใหม่ก็ต่างไปด้วย เช่น
 ผนังเปียก เปียกผนัง
 ใจดี ดีใจ
 เสียหน้า หน้าเสีย
 เพื่อนบ้าน บ้านเพื่อน
 คุณดูแล ดูแลคุณ
 จะเห็นว่า คำในแถวหน้า เป็นคำประสม เมื่อสลับตำแหน่งคำ
 แล้ว จะได้คำในแถวหลัง เป็นคำใหม่ ความหมายใหม่ บางคำก็เป็นคำ
 ประสม บางคำก็ไม่ใช่คำประสม
 ขอให้นักศึกษาขีดเส้นใต้คำที่ ไม่ใช่ คำประสมในแถวหลัง

เฉลย เปียกผนัง บ้านเพื่อน

ก. ๘๕

จากคำต่อไปนี้ "ต้น คอก ลูก น้ำ ไม้ ผล ฝา"

ขอให้นักศึกษาสร้างคำขึ้นใหม่แบบคำประสม อย่างน้อย ๕ คำ

ตัวอย่าง

๑. <u>ต้นไม้</u>	๒. _____
๓. _____	๔. _____
๕. _____	๖. _____

เฉลย

ลูกน้ำ คอกไม้
 ฝาโลกไม้ น้ำผลไม้
 ต้นน้ำ ไม้คอก
 ไม้ผล ฝาคอก
 ลูกคอก ไม้หน้า
 น้ำคอกไม้

ก. ๘๖

สรุป การสร้างคำใหม่ด้วยการประสมคำทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. การประสมคำ แบบ คำซ้ำ
๒. การประสมคำแบบ คำซ้อน แยกเป็นคำซ้อนเพื่อ
 ความหมายและคำซ้อนเพื่อเสียง
๓. การประสมคำ แบบ คำประสม

ก. ๘๗

ถ้าเราจะเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคำซ้ำ คำซ้อน คำคู่ และคำประสม เราจะพบลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ

๑. ถ้าออกเสียงซ้ำกัน อาจเป็น ๒ หรือ ๓ ครั้ง ซึ่งอาจมีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน หรือต่างกันก็ได้ เราเรียกว่า คำซ้ำ
๒. คำซ้อน ต้องใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันมาเรียงไว้ด้วยกัน
๓. คำคู่ เป็นคำซ้อนเพื่อเสียง ส่วนมากจะมีพยัญชนะต้นเหมือนกัน และมีเสียงสระใกล้เคียงกัน หรือเป็นไปตามระดับสระหน้าและสระหลัง
๔. คำประสม เป็นการรวมคำหลากหลายความหมายเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ได้คำใหม่ที่มีความหมายใหม่เป็นอย่างเดียว

ก. ๘๘

การสร้างคำขึ้นใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย นอกจากสร้างจากวิธีประสมคำแล้ว เรายังสร้างได้จากการแผลงคำอีกวิธีหนึ่ง

การแผลงคำ เป็นการสร้างคำที่ใช้วิธีดัดแปลงเสียงของคำ หรือเปลี่ยนแปลงตัวอักษรให้แปลกไปจากคำเดิม เพื่อให้ได้คำเพิ่มขึ้น และเป็นการทำให้เสียงของคำสะดุดวาวขึ้น บางทีก็แผลงเพื่อให้ออกเสียง สะดวกขึ้น หรือแผลงขึ้นใช้ในคำประพันธ์

คำที่เกิดขึ้นใหม่จากการแผลงคำ เราเรียกว่า คำ_____

เฉลย คำแผลง

ก.๘๕

การคัดแปลงเสียงของ คำภาษาไทย ทำได้ ๓ ทาง คือ

การแปลงเสียงสระ เช่น ตี๑ก เป็น ตี๑ก, โน๑น เป็น ๑น

การแปลงเสียงพยัญชนะ เช่น กร๑อก เป็น ๑ร๑อก, จี๑ค เป็น ๑ค

การแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น เร็๑ง เป็น เร็๑ง, ๑ง เป็น ๑ง

ขอให้นักศึกษาตอบคำถาม ด้วยการเติมคำลงในช่องว่าง ดังตัวอย่าง

คำว๑า๑มะ๑เขี๑อ แผล๑ง เป็น มะ๑เขี๑ย เป็นการแปลงเสียงสระ

คำว๑า๑สะ๑พาน แผล๑ง เป็น สะ๑พาน เป็นการแปลงเสียงพยัญชนะ

คำว๑า๑จี๑ง แผล๑ง เป็น จี๑ง เป็นการแปลงเสียงวรรณยุกต์

คำว๑า๑แม๑ง แผล๑ง เป็น แม๑ง เป็นการแปลงเสียง _____

คำว๑า๑เพี๑ยง แผล๑ง เป็น เพี๑ยง เป็นการแปลงเสียง _____

คำว๑า๑ดี๑ง แผล๑ง เป็น ดี๑ง เป็นการแปลงเสียง _____

เฉลย

แปลงเสียงพยัญชนะ

แปลงเสียงวรรณยุกต์

แปลงเสียงสระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๕๐

ให้นักศึกษาจับคู่วิธีการแปลงเสียงคำ โดยเอาตัวเลขในชุด ข. มาใส่ไว้หน้าอักษรในชุด ก.

ชุด ก.	ชุด ข. วิธีการแปลงเสียงคำ
___ ก. บ แผลง เป็น บ	๑. การแปลงเสียงสระ
___ ข. เกลือ แผลง เป็น เกลีย	๒. การแปลงเสียงพยัญชนะ
___ ค. ปะ แผลง เป็น พะ	๓. การแปลงเสียงวรรณยุกต์
___ ง. เจียน แผลง เป็น เนียน	
___ จ. คิค แผลง เป็น กิค	
___ ฉ. ยีม แผลง เป็น ยิม	

เฉลย ๓ ก. ๑ ข. ๒ ค. ๒ ง. ๑ จ. ๓ ฉ.

ก.๕๑

เมื่อคนไทยนิยมแผลงคำไทยให้มีรูปและเสียงของคำแปลกไปจากคำเดิมแล้ว เราก็นิยมใช้วิธีแผลงคำกับภาษาอื่นด้วย เช่น ภาษาบาลี และ สันสกฤต

การแผลงคำภาษาบาลี และ สันสกฤตที่คนไทยนิยมคัดแปลงเสียงคำมีดังนี้
 การแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น มาหะ เป็น พาท สนเทหะ เป็น สนเท
 การแปลงเสียงสระ เช่น ตีมา เป็น เสมา ครู เป็น ครู
 การแปลงเสียงพยัญชนะ เช่น วิจิตร เป็น พิจิตร ปติ เป็น บติ

ดังนั้นถ้าเราทราบว่า

เสนหะ แผลงเป็น เสนห์ เป็นการแปลงเสียง _____
 ปารมี แผลงเป็น บารมี เป็นการแปลงเสียง _____
 โลหะ แผลงเป็น โลห์ เป็นการแปลงเสียง _____
 บุราณ แผลงเป็น โบราณ เป็นการแปลงเสียง _____

เฉลย เสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ เสียงวรรณยุกต์ เสียงสระ

ก. ๕๒

นอกจากนี้คนไทยยัง แผลงเสียง คำบาลี และสันสกฤต ด้วยการ
ตัดเสียงให้สั้นลง ซึ่งทำได้ดังนี้

ตัดเสียงหน้า	เช่น	อนุกูล	เป็น	นุกูล
		อุโบสถ	เป็น	_____
ตัดเสียงกลาง	เช่น	ชนมพรรษา	เป็น	ชันษา
		อรุโณทัย	เป็น	_____
ตัดเสียงหลัง	เช่น	อาชาไนย	เป็น	อาชา
		วินิจจัย	เป็น	_____

เฉลย ไบสถ อโนทัย วินิจ

ก. ๕๓

เมื่อเรียนมาถึงตอนนี้ นักศึกษา คงสรุป ประโยชน์ของการ
แผลงคำ ได้ว่า

๑. ทำให้ได้คำใหม่ มีเสียงของคำแปลกไปจากคำเดิม
๒. ทำให้มีคำใช้มากขึ้น มีคำเพิ่มขึ้น
๓. ทำให้ออกเสียงคำสะดวกขึ้น เสียงของคำสละสลวยขึ้น
๔. เพื่อนำไปใช้ในการแต่งคำประพันธ์

กรอบสุดท้าย

นักศึกษาไทรารววิธีสร้างคำขึ้นใหม่ จากวิธีสร้างคำตามแบบ
ไทยพอเป็นสังเขปแล้ว หวังว่านักศึกษาคงจะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
ในการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องยิ่งขึ้น และเพื่อให้แน่ใจว่า นักศึกษาเข้าใจ
และจำเรื่องที่เรียนได้ ขอให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียนแบบเรียน
Post - test ควบความตั้งใจ และพยายามทำให้เต็มความสามารถ
นักศึกษาจะทำข้อสอบนี้ได้เป็นอย่างดีทีเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน (Pre - test)
 หน่วยที่ 1 การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย

ให้นักศึกษาเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรประจำข้อนั้น

1. จากคำที่ยกมานี้ คำที่มีสามพยางค์มีคำ รัฐมนตรี ข้าราชการ
 คุณภาพ กระจกทราย อุปกรณ์ หลักสูตร ทฤษฎี
 - ก. สองคำ
 - ข. สามคำ
 - ค. สี่คำ
 - ง. ห้าคำ
2. ความหมายของคำว่า "พยางค์" และ "คำ" แตกต่างกันใน
 เรื่องใด
 - ก. เสียง
 - ข. ความหมาย
 - ค. ตัวอักษร
 - ง. จำนวนการเปล่งเสียง
3. อะไร เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพยางค์
 - ก. เสียงสระ
 - ข. เสียงพยัญชนะ
 - ค. เสียงวรรณยุกต์
 - ง. ความหมาย

4. คำในข้อใดมี 2 หน่วยคำ
- อกุศล
 - ลักษณะ
 - นาฬิกา
 - ราษฎร
5. "หน่วยคำอิสระ" มีลักษณะเหมือนอะไร
- พยางค์
 - คำ
 - คำประสม
 - คำสมาส
6. คำในข้อใด เป็นคำประสมทุกคำ
- กะละมัง หอน้ำ แพรงซีกผ้า
 - ตลาดนัด เทศบาล วิทยาลัย
 - บำเหน็จ อธิบดี อนุญาต
 - มีคัพภ กระทบถ้อ หมอหญิงชาวไฟฟ้า
7. คำใดที่มีวิธีสร้างคำเหมือนกับคำว่า "ใหญ่โต"
- มโหฬาร
 - รัฐบาล
 - ผู้ใหญ่
 - ผูกพัน

8. จากคำที่กำหนดให้หรือใดเป็นตัวอย่างของการสร้างคำแบบ "คำซ้อนเพื่อเสียง"
- มากมาย
 - ชั่วช้า
 - ชุมนุม
 - นกหวีด
9. การสร้าง "คำคู่" ส่วนมากเรานิยมใช้คำหน้า และคำหลัง เหมือนกันในเรื่องอะไร
- มีเสียงพยัญชนะเหมือนกัน
 - มีเสียงสระเหมือนกัน
 - มีความหมายเหมือนกัน
 - มีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน
10. จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ มีคำซ้อนเพื่อเสียงกี่คำ "พจนานุกรม-ปราบปราม สุขศึกษา อ้ออ้อ ของขวัญ เหลียวหา หมนทมอง"
- หนึ่งคำ
 - สองคำ
 - สามคำ
 - สี่คำ
11. ข้อใดมี "คำคู่" ที่มีเสียงสระอยู่ในระดับของเสียงสระหน้า และสระหลังทั้งสองคำ
- หงุดหงิด ทอแห
 - หลอกหลอน มั๊กมาก
 - กัลป์กลายเป็นเงา
 - ซบซอน รุนแรง

12. คำซ้อนเพื่อเสียง ในข้อใดมีตัวสะกดอยู่ในวรรคเดียว
- ยกยอน
 - ทาบทาม
 - สออสอง
 - ซาบซาณ
13. จากคำที่กำหนดได้ในข้อต่อไปนี้ ข้อใดไม่มีคำที่เกิดจากการคิดประสมคำขึ้นใหม่
- มงชูรส การสื่อสาร นักโฆณา
 - วัฒนธรรม ความเงิบ เพื่อนสนิท
 - มนุษย์ พยายาม เมกตา
 - วิทยาศาสตร์ นักบิน ไมโครโฟน
14. ถ้าต้องการจะสร้างคำกริยาใหม่มีความหมายว่า "ทำกริยานั้นติดต่อกันไปเรื่อย ๆ" ท่านจะสร้างคำด้วยวิธีใด จึงจะง่ายที่สุด
- สร้างแบบคำซ้ำ
 - สร้างแบบคำซ้อน
 - สร้างแบบคำสมาส
 - สร้างแบบใช้คำหลายคำมาประสมกัน
15. จากคำว่า "สาร" ถ้าจะสร้างเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายจะใดคำใด
- วารสาร
 - สื่อสาร
 - ขาวสาร
 - คชสาร

๑๖. คำว่า "ก่อสร้างสร้างตัว" ความหมายของคำนี้อยู่ที่ส่วนใด
- ความหมายอยู่ที่สองคำงาน
 - ความหมายอยู่ที่สองคำตาย
 - ความหมายอยู่ที่คำคนและคำตาย
 - ความหมายอยู่ที่สองคำตรงกลาง
๑๗. คำประสมในข้อใดที่มีความหมายแตกต่างไปจากคำเดิม เกิดเป็น
ความหมายใหม่
- ไฟไฟ ยกเมฆ
 - โต๊ะหมู่ หองนอน
 - ช่างปักเสื้อ ผักเปรี้ยวหวาน
 - มีคโกลนหนวด ผ่ากันเปื้อน
๑๘. คำต่อไปนี้ คำใดเป็นการสร้างคำที่เกิดจากการย่อคำหลาย ๆ คำ
- ต้นไม้
 - นกเอี้ยง
 - ปากกา
 - ชั้นเงิน
๑๙. จากคำว่า "ล้าน" เรานำมาใช้ว่า "เขามีเงินเป็นล้าน ๆ"
คำว่า "ล้าน ๆ" ที่วางใหม่ให้ความหมายอย่างไร
- แสดงความเป็นพหูพจน์
 - ทำให้ความหมายหนักแน่นขึ้น
 - ทำให้ความหมายเบาลง
 - ทำให้เกิดความหมายใหม่
๒๐. ข้อใดมีคำประสมประเภท "การ" หรือ "ความ" นำหน้า
- เขาเคยว่าจวามให้ลูกกับความชนะทุกราย
 - ที่นี่เปิดรับสมัครนักรการภารโรง
 - ร่างกายต้องการการพักผ่อน
 - เขาทำงานไม่ไคความดีกอย่าง

21. ถ้า น.ส.นำใจ ท่องกรรเอาไหนดองชายของเธอจึงว่า
"นี่เธอ สมศรี เขาเป็นคนที่มากนะ" ถ้า น.ส.นำใจ
ไม่ใช่คำว่า "ดีมาก" เขาจะใช้คำใดแทน

- ก. อ่า
- ข. อออิ
- ค. อออิอิ
- ง. อ

22. คำว่า "โกหกปกคลุม" ความหมายของคำนี้อยู่ที่ส่วนใด

- ก. ความหมายของสองคำขึ้นต้น
- ข. ความหมายของสองคำท้าย
- ค. ความหมายของคำต้นและคำท้าย
- ง. ความหมายของสองคำตรงกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำกอบแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน (Pre - test)

หน่วยที่ ๑ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบไทย

ข้อ ๑	ข้อ ก.	สีคำ
ข้อ ๒	ข้อ ข.	ความหมาย
ข้อ ๓	ข้อ ก.	เสียงสระ
ข้อ ๔	ข้อ ก.	อตุศล
ข้อ ๕	ข้อ ข.	คำ
ข้อ ๖	ข้อ ง.	มีกพิม กระเป่าดื้อ หม้อหุงข้าวไฟฟ้า
ข้อ ๗	ข้อ ง.	ผูกพัน
ข้อ ๘	ข้อ ค.	ชุมนุม
ข้อ ๙	ข้อ ก.	มีเสียงพยัญชนะเหมือนกัน
ข้อ ๑๐	ข้อ ค.	สามคำ
ข้อ ๑๑	ข้อ ก.	หงุดหงิด ท้อแท้
ข้อ ๑๒	ข้อ ข.	ทาบตาม
ข้อ ๑๓	ข้อ ค.	มนุญย์ พยายาม เมตตา
ข้อ ๑๔	ข้อ ค.	สร้างแบบคำซ้ำ
ข้อ ๑๕	ข้อ ง.	คชสาร
ข้อ ๑๖	ข้อ ข.	ความหมายอยู่ที่สองคำท้าย
ข้อ ๑๗	ข้อ ก.	ไฟไฟ ยกเมฆ
ข้อ ๑๘	ข้อ ง.	ขึ้นเงิน
ข้อ ๑๙	ข้อ ก.	แสดงความเป็นพหูพจน์
ข้อ ๒๐	ข้อ ค.	ร่างกายต้องการการพักผ่อน
ข้อ ๒๑	ข้อ ข.	ก๊ก
ข้อ ๒๒	ข้อ ค.	ความหมายอยู่ที่สองคำขึ้นต้น

บทเรียนแบบโปรแกรม

เรื่อง

การสร้างคำไทย

สำหรับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

หน่วยที่ ๒ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น

ก. ๑

นักศึกษาได้เรียนหน่วยที่ ๑ จบแล้ว เรื่องที่ได้เรียนไป เป็นการสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาไทย ซึ่งมีวิธีสร้างคำได้ ดังนี้

๑. การประสมคำแบบต่าง ๆ

๑.๑ คำซ้ำ

๑.๒ คำซ้อน ซึ่งแยกออกเป็น

ก. คำซ้อนเพื่อความหมาย

ข. คำซ้อนเพื่อเสียง หรือ คำคู่

๑.๓ คำประสมที่รวมคำหลากหลายความหมายเข้าด้วยกัน

๒. การแผลงคำ

สำหรับหน่วยที่ ๒ นี้ นักศึกษาจะได้เรียน การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำ

ตามแบบภาษาอื่น

หวังว่าคงทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ และตอบคำถาม

บทเรียนได้ถูกต้องอีกเช่นเคย

ก. ๒

การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น ทำให้ดังนี้

๑. การสร้างคำไทย จากวิธีแผลงคำตามแบบภาษาเขมร
๒. การสร้างคำไทย จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษามาลี และสันสกฤต

มีหลายวิธี ดังนี้

- ๒.๑ วิธีสมาส
- ๒.๒ วิธีสนธิ
- ๒.๓ การใช้อยุปลสรก ปัจจัย

เราจะเรียนไปที่ละหัวข้อตามลำดับ ขอให้นักศึกษาตั้งใจให้

ก. ๓

การสร้างคำไทยจากวิธีแผลงคำตามแบบภาษาเขมร

เป็นการแปลงเสียงคำให้ผิดไปจากเดิม บางทีก็เพิ่มพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ลงไป ทำให้ได้คำใหม่ มีความหมายใหม่ เช่น ครัวจ แผลงเป็น คำรวจ เสวย แผลงเป็น สึงเวย เป็นต้น

จะเห็นว่า "ครัวจ" และ "คำรวจ" มีความหมายต่างกัน และทำหน้าที่ในประโยคต่างกัน ครัวจ เป็น คำกริยา คำรวจ เป็น คำนาม จึงประโยคว่า

คำรวจ ออกครัวจจับคนร้าย

ส่วนคำว่า "เสวย" กับ "สึงเวย" ถึงแม้จะเป็นคำกริยาเหมือนกัน แต่ใช้ความหมายต่างกัน เช่น

พรหมณ์ทำพิธี สึงเวย เทวคา (หมายถึงบวงสรวง)

สันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงนิยม เสวยอาหารไทย

ก.๔

การแผลงคำที่ไทยรับวิธีจากเขมร มีหลายวิธี ดังนี้

๑. การลงนิคหิต เพื่อให้อ่านเป็นเสียงต่าง ๆ
๒. การแทรกพยัญชนะลงกลางคำ เรียกว่า การลงอาคม
๓. การเติมเสียงหน้าคำ
๔. การแผลงพยัญชนะต้นเป็นเสียงอื่น

คำใหม่ที่เกิดจากการแผลงคำตามวิธีดังกล่าว เราเรียกว่า คำแผลง

ก.๕

๑. การลงนิคหิต เป็นการสร้างคำที่แปลงเสียงคำให้แปลกออกไป โดยการเติมนิคหิต (๐) แล้วให้อ่านเป็นเสียงต่าง ๆ คนไทยรับวิธีนี้มาแปลงเสียงคำให้อ่านเป็นเสียงต่าง ๆ ดังนี้

เสียง อ่า เช่น ทลายาแผลงเป็นเท่าลาย กราบ แผลงเป็น ก่าราบ
 ปรง แผลงเป็น บ่ารุง ไกร แผลงเป็น ก่าไร

เสียงอัน(รร) เช่น ฉจง แผลงเป็น บรรจง
 ฉหม แผลงเป็น บรรทม ฯลฯ

เสียง อัง เช่น เสวย แผลงเป็น สั้งเวย
 แฉอญ แผลงเป็น บั้งเอิญ ฯลฯ

การลงนิคหิต บางทีก็แทรกอักษรอื่นลงไปด้วย เช่น ลง ำน ดังตัวอย่าง

จน เป็น จำนน กั้น เป็น กำนัน

เคิน เป็น คำเนิน อวย เป็น อำนวย

ขอให้นักศึกษาจงแผลงคำต่อไปนี้

ก. ทาย แผลงเป็น _____ ข. สอวาง แผลงเป็น _____

ค. คี แผลงเป็น _____ ง. ครบ แผลงเป็น _____

เฉลย ก. ทำนาย ข. ส่าวาง ค. คำหนี ง. คำรบ

ก. ๒

๒. การแทรกพยัญชนะลงกลางคำ ซึ่งเรียกว่า การลงอาคม เป็นการเติม
 พยัญชนะแทรกตรงกลางคำไ้หลายตัว เช่น ง น ม ล ข ว ร ย ดังตัวอย่าง

การเติม	ง	เช่น	นก	เป็น	นกก	ซัด	เป็น	ซัดก
"	น	"	ชาน	"	ชานน	บวช	"	บวชช
"	ม	"	โลก	"	ละโมก	โทน	"	ทโมน
"	ล	"	สวย	"	สลวย	เมียง	"	เฉลียง
"	บ	"	รำ	"	ระบำ	เรียง	"	ระเบียง
"	ว	"	สว่าง	"	ส่วว	เมียง	"	เฉลียง
"	ร	"	จรด	"	จรรด	จาว	"	จราว
"	ย	"	ชัญ	"	ชยัน	ทอย	"	ทอยย

ตัวอย่างคำแมลงทั้งหมดนี้ เกิดจาก การ _____ หรือ

การแทรก _____

เฉลย การลงอาคม

การแทรกพยัญชนะลงกลางคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๓

ให้นักศึกษาสร้างคำใหม่ด้วยการแปลงแบบการลงอาคม คำต่อไปนี้

ตัวอย่าง

๑. แจก	ลงอาคม	่า	เป็น	จำแนก	(แยกออกไป)
๒. ชาย	"	ม	"	ชมาย	(ดูชายทางตา)
๓. ชค	"	น	"	_____	(วงกลม)
๔. พัก	"	น	"	_____	(ที่พักพิง)
๕. เสียง	"	่า	"	_____	(เสียงที่เปล่งออกมา)
๖. จุง	"	ร	"	_____	(ชักน้ำ)
๗. เรียบ	"	บ	"	_____	(การจัดให้เรียบร้อย)
๘. แผก	"	น	"	_____	(พวก)

เฉลย ๓. ชนค ๔. พนัก ๕. สำเนียง ๖. จรุง

๗. ระเบียบ ๘. แพนก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๘

๓. การเติมเสียงหน้าคำ ภาษาไทยรับแบบการเติมหน้าคำจากภาษาเขมร ด้วยการเติมคำ ดังนี้

เติม บัง	เช่น	เกิด	เป็น	บังเกิด	คม	เป็น	บังคน
เติม บำ	"	เพ็ญ	"	บำเพ็ญ	บัด	"	บำบัด
เติม บัน	"	โค	"	บันโค	ทิก	"	บันทิก

ขอให้นักศึกษาແລງคำต่อไปนี้ด้วยการเติมเสียงหน้าคำ ตัวอย่าง

คาล (เกิด)	เป็น	บันคาล	(ทำให้เกิด)
เปรอ (รับใช้)	"	_____	(คนรับใช้)
ปราศ	"	_____	(ทำให้ปราศไป)
เทา (ไป)	"	_____	(ทำให้ไป)

เฉลย บำเรอ บำปราศ บันเทา

ก. ๙

การແລງคำที่ไทยรับวิธีจากภาษาเขมร อีกวิธีหนึ่งก็คือ

๔. การແລງพยัญชนะต้นเป็นคำอื่นในวรรคเดียวกัน เช่น

ป	เป็น	น	ประจุ	เป็น	นรช	ประคา	เป็น	นรรคา
ต	"	ค	ตรี	"	คำริ	ทริส	"	คำริส
ช	"	ก	คลัง	"	กำลัง	ชจัด	"	ก่าจัด
ฉ	"	จ	เฉพาะ	"	จำเพาะ	ฉล่อง	"	จำล่อง

ขอให้นักศึกษาແລງคำต่อไปนี้ด้วยการແລງพยัญชนะต้น ดังตัวอย่าง

๑. แซม	ແລງเป็น	แฉลม	(งามชอบ)	๒. เกย	ແລງเป็น	_____	(หมอนหนุน)
๓. ทรง	"	_____	(ทำให้ทรง)	๔. ขวาย	"	_____	(ทำให้แพร่หลาย)
๕. ปรุง	"	_____	(เลี้ยง, ทำให้งอกงาม)				

เฉลย ๒. เขนย ๓. คำรง ๔. กระจาย ๕. บำรุง

ก. ๑๐

เมื่อนักศึกษาเรียนเรื่อง การสร้างคำไทยจากวิธีแผลงคำตามแบบภาษา
เขมร แล้วขอให้นักศึกษาแผลงคำต่อไปนี้ ด้วยวิธีที่เรียนไปแล้ว ตัวอย่าง

๑. อวย	แผลงเป็น	อำนาจ	๒. ขวก	แผลงเป็น	ผนวก
๓. แข็ง	"	คำแหง	๔. ผจง	"	_____
๕. ชามู	"	_____	๖. ตัก	"	_____
๗. วม	"	_____	๘. ทรา	"	_____
๙. เส็จ	"	_____	๑๐. คะนึ่ง	"	_____

เฉลย ๔.บรรจง ๕.ชำนัญ ๖.คำหนัก ๗.สลบ ๘.คำรา ๙.สมเด็จ
 ๑๐. คำนึ่ง

ก. ๑๑

ต่อไปนี้เราจะเรียนเรื่อง การสร้างคำไทยจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษา
บาลี และสันสกฤต

การสร้างคำของภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต มีวิธีสร้างคำขึ้นใช้โดยเฉพาะหลายวิธี แต่เป็นวิธีสร้างคำที่มีเรื่องยุ่งยาก และมีหลักเกณฑ์ซับซ้อนแตกต่างจากการสร้างของคำไทยมาก เมื่อไทยรับวิธีสร้างคำของภาษาทั้งสองมาใช้ เราก็รับมาแต่หลักการใหญ่ ๆ เท่านั้น หรือไม่รับคำสำเร็จรูปที่สร้างตามวิธีของภาษาบาลี และสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ในรูปของคำยืม จนรู้สึกว่าเป็นคำไทยไปแล้ว

การสร้างคำไทยจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาบาลีและสันสกฤต ทำได้ดังนี้คือ

๑. วิธีสมาส ๒. วิธีสนธิ ๓. การใชอุปสรรคและปัจจัย

ขอให้นักศึกษาตั้งใจเรียนให้เข้าใจต่อไป

ก. ๑๒

การสร้างคำไทย ด้วยวิธีสมาส

วิธีสมาส เป็นการรวมคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปให้เป็นคำ ๆ เดียวกัน คำที่จะนำมาสมาสกันนั้น จะต้องเป็นคำไทย ที่มีมูลมาจากภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตเท่านั้น

การสมาส ทำให้ได้คำใหม่ที่มีความหมายของคำเดิมต่อเนื่องกัน เป็นการสร้างคำที่มุ่งเรื่องความหมาย ด้วยวิธีนี้ ทำให้เรามีคำใช้เพิ่มขึ้นมาก คำที่เกิดขึ้นใหม่ เราเรียกว่า คำสมาส ดังตัวอย่าง

มัธยม + ศึกษา = มัธยมศึกษา หัตถะ + กรรม = หัตถกรรม

ศีล + ธรรม = ศีลธรรม สุภาพ + บุรุษ = สุภาพบุรุษ

ปรีชญู + บัทร = ปรีชญูบัทร มโน + ภาพ = มโนภาพ

คำที่เกิดขึ้นใหม่เป็น "มัธยมศึกษา หัตถกรรม ศีลธรรม สุภาพบุรุษ ปรีชญูบัทร และมโนภาพ" เราเรียกคำเหล่านี้ว่า คำ_____

เฉลย คำสมาส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๑๓

หลักในการสมาสคำอย่างง่าย ๆ ทำดังนี้

๑. เรียงคำก่อนให้คำที่เป็นความหมายหลักอยู่หลังคำขยาย เช่น

สุภาพบุรุษ	คำว่า	"สุภาพ"	จะทำหน้าที่ขยายคำว่า	"บุรุษ"	จึงเป็นคำหลัก
ปัญญาชน	"	"ปัญญา"	"	"ชน"	"
อุทกภัย	"	"อุทก"	"	"ภัย"	"
กาฬสินธุ์	"	"กาฬ"	"	"สินธุ์"	"

ขอให้นักศึกษา เรียงคำต่อไปนี้ให้เป็นคำสมาส อย่างน้อย ๓ คำ

ทรัพย์ บัทร ราช สถาณ โบราณ ธน สุพรรณ

ตัวอย่าง

ธน + บัทร = ธนบัทร

_____ + _____ = _____

_____ + _____ = _____

_____ + _____ = _____

ก. ๑๔

นักศึกษาคงเคยสังเกตเห็นว่า เราสามารถสร้างคำสมาสจากคำว่า "ภัย"

ได้หลายคำ ขอให้ศึกษาหาคำสมาสกับคำว่า ภัย อย่างน้อย ๓ คำ

๑. _____ + ภัย = _____

๒. _____ + ภัย = _____

๓. _____ + ภัย = _____

ก. ๑๕

เก่งมาก ที่นักศึกษาสร้างคำสมาสไปถูกต้อง ขอให้เราเรียนกันไป

๒. การแปลความหมายคำสมาส ต้องแปลจากคำหลังไปหาคำหน้า เช่น

สุภาพบุรุษ หมายถึง บุรุษผู้ที่มีความสุภาพ

อุทกภัย " ภัยที่เกิดจากน้ำ

ปัญญาชน " ชนผู้มีปัญญา

ภาพลึกลับ " น้ำิ่งมีสีดำ

ถ้านักศึกษาจะแปล คำสมาสต่อไปนี้ จะแปลว่าอย่างไร

ก. พุทธสาวก แปลว่า _____

ข. ราชโอรส " _____

ค. วีรบุรุษ " _____

ง. สุพรรณบุรี " _____

จ. เสวตฉัตร " _____

ก. ๑๖

๓. คำที่นำมาสมาสกัน ถ้าคำหน้าลงท้ายด้วยวิสรรชนีย์ (ะ) หรือเครื่องหมายการันต์ () ต้องตัดวิสรรชนีย์ และเครื่องหมายการันต์ออก แล้วเขียนคำหลังเรียงเข้าคู่กัน (ยกเว้น คำ ที่ขึ้นต้นด้วย พระ เช่น พระอินทร์ พระหัตถ์

พระพุทธรูป) ดังตัวอย่าง

อิสระ + ภาพ = อิสระภาพ สัตว์ + แพทย์ = สัตวแพทย์

คณะ + บก = คณะบดี วีระ + สตรี = วีรสตรี

ขอให้นักศึกษาสมาสคำเหล่านี้ ให้เป็นคำเดียวกัน

ทิพย์ + โสศ = _____ แพทย์ + สมาคม = _____

ดุระ + กิจ = _____ สาระ + กติ = _____

ก. ๑๗

๘. การอ่านคำสมาส ต้องอ่านให้เสียงคำก่อนเนื่องกัน เช่น
- อิสรภาพ อ่านว่า อิศ - สะ - หระ - พาน
 - ประวัติดำสตร์ " ประ - หวัด - ทิ - สาด
 - หัตถกรรม " หัต - ณะ - กำ
 - เกียรติคุณ " เกีย - ทิ - คุณ
 - ธาตุเจี๋ย " ทา - ตู - เจ - คี

ขอให้นักศึกษาอ่านคำสมาส ท่อไปนี้ แล้วเขียนคำอ่านลงในช่องว่างตาม

ตัวอย่าง ข้างบน

ภูมิศาสตร์	อ่านว่า	_____
อักษรวิธี	"	_____
อาชีพศึกษา	"	_____
เมรุมาศ	"	_____

เฉลย พูม - มิ - สาด อัก - ชะ - หระ - วิ - ธิ
อา - ธิ - วะ - สัก - ส่า เม - รุ - มาศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๑๘

นักศึกษาคงเคยเห็น คำสมาสหลายคำ ที่ไม่อ่านให้มีเสียงต่อเนื่องกัน เช่น

เหตุการณ^๑ อ่านว่า เหตุ - ฎาน

อชิษฐาน^๒ " อะ - ฑิต - ฎาน

กลอุบาย^๓ " กน - อุ - บาย

การที่เราจะทราบว่า คำสมาส คำใดไม่ต่อเนื่องกันนั้น

นักศึกษาต้องอาศัยการสังเกตจากการฟังหรืออ่าน แล้วจดจำว่า คำนั้น ๆ อ่านเสียงต่อเนื่องหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีข้อจ้งหวัดที่อ่านให้มีเสียงต่อเนื่องกัน และไม่ต่อเนื่องกัน ดังนี้ เช่น

ชัยภูมิ^๑ อ่านว่า ชัย - ยะ - ภูมิ

ชัยนาท^๒ " ชัย - นาด และยังมีข้อจ้งหวัดอีก

หลายข้อที่ไม่อ่านเสียงต่อเนื่องกัน

ขอให้นักศึกษาเขียนคำอ่านข้อจ้งหวัดต่อไปนี้

สมุทรสงคราม^๑ อ่านว่า _____ ลพบุรี^๒ อ่านว่า _____

ชลบุรี^๑ " _____ ธนบุรี^๒ " _____

ก. ๑๙

เราสรุปเรื่องคำสมาสได้ ดังนี้

๑. คำสมาสต้องเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี หรือ สันสกฤตเท่านั้น
๒. คำสมาสจะต่อเนื่องไม่มีวิสรรชนีย์ หรือ เครื่องหมายการันต์ในระหว่างคำ
๓. ต้องอ่านออกเสียงคำสมาสต่อเนื่องกัน ยกเว้นบางคำที่นิยมไม่ออกเสียงต่อเนื่องกัน
๔. การเรียงคำสมาส ต้องเรียงคำขยายอยู่หน้าคำหลัก
๕. การแปลคำสมาสต้องแปลจากคำหลังมาหาคำหน้า

ก. ๒๐

ขอให้นักศึกษาสร้างคำใหม่ด้วยการเลือกคำต่อไปนี้มาสมากันให้ได้คำใหม่ที่มีความหมายอย่างน้อย ๕ คำ

สมบัติ ภาพ ราชมิตร คุณ สถาน ธรรม

๑. _____

๒. _____

๓. _____

๔. _____

๕. _____

เฉลย คุณภาพ คุณสมบัติ สถานภาพ ราชสถาน ราชสมบัติ มิตรภาพ
ราชธรรม ธรรมราช คุณธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๒๑

เมื่อนักศึกษาเข้าใจเรื่องการสร้างคำไทยด้วยวิธีสมาสแล้ว เราจะเรียนเรื่องต่อไป

การสร้างคำไทยด้วยวิธีสนธิ

วิธีสนธิ เป็นการเชื่อมคำหลายคำให้ติดต่อกันเป็นคำเดียวกัน เป็นการสร้างคำที่มุ่งในเรื่องเสียงของคำ เพื่อให้ออกเสียงสะดวก ออกเสียงน้อยพยางค์กว่าคำเดิม คำสนธิที่ใช้กันมากในภาษาไทย เป็นคำที่เกิดจากการนำคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระมาเชื่อมต่อท้ายคำที่ต้องการสนธิ และคำที่นำมาสนธิกัน ต้องเป็นคำไทยที่มีมูลมาจากภาษาบาลี และสันสกฤตเท่านั้น

คำใหม่ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีสนธิ เราเรียกว่า คำสนธิ เช่น

สุข + อภิบาล = สุขอภิบาล

โภชน + อาหาร = โภชนาหาร

จุล + อินทรีย์ = จุลินทรีย์

ชล + อุทร = ชโลทร

คำว่า สุขอภิบาล โภชนาหาร จุลินทรีย์ และชโลทร เราเรียกว่า

คำ _____

ก. ๒๒

วิธีสนธิ ในภาษาบาลี และสันสกฤต มี ๓ ชนิด คือ

ก. สระสนธิ ข. พยัญชนะสนธิ และ ค. นฤคหิตสนธิ

การสนธิที่ภาษาไทยรับมามาก คือ สระสนธิ ดังนั้นตัวอย่างคำสนธิทั้ง ๓ ในภาษาไทย จึงเป็นคำสนธิชนิด สระสนธิ เป็นส่วนใหญ่ แต่ถึงกระนั้นก็ยังยังมี พยัญชนะสนธิ และนฤคหิต ใช้อยู่บ้างเหมือนกัน

ก. ๒๓

การสนธิสระที่ใช้ในภาษาไทย คือ การรวมเสียงสระตัวท้ายของคำหน้า กับสระตัวหน้าของคำหลังให้กลมกลืนสนิทเป็นเสียงเดียว

เสียงสระตัวท้ายของคำหน้า แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่ม อะอา ๒. อี อี้ และ ๓. อุ อู

เสียงสระตัวหน้าของคำหลัง แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่ม อะอา ๒. อี อี้ ๓. อุ อู และ ๔. เอ โอ ไอ เอา

การรวมเสียงสระให้กลมกลืนกัน เราจะเรียนในกรอบต่อไป

ก. ๒๔

ถ้าเสียงสระตัวท้ายของคำหน้า เป็น กลุ่ม อะอา สนธิกับเสียงสระตัวหน้าของคำหลังทั้ง ๔ กลุ่ม จะได้ดังนี้

๑. อะ,อา + อะอา จะได้ อา เช่น

รัตน + อาภรณ์ เป็น รัตนาภรณ์

๒. อะ,อา + อะ มีตัวสะกด จะได้ อะ,อา เช่น

เวสส + อัมภร เป็น เวสสันดร

๓. อะ,อา + อี อี้ จะได้ อี, อี้ หรือ เอ เช่น

จุล + อินทรีย์ เป็น จุลินทรีย์

๔. อะอา + อุ อู จะได้ อุ, อู หรือ โอ เช่น

ราช + อูโปก เป็น ราชูปอก

๕. อะอา + เอ, โอ, ไอ, เอา จะได้ เอ, โอ, ไอ, เอา เช่น

พุทธ + โอวาท = พุทธโอวาท, อน + เอก = อเนก, มหา + ไอศวรรย์ = มหาไศวรรย์

ดังนั้น ถ้า พระนาม + อภิไชย = _____

เฉลย

พระนามอภิไชย

ก. ๒๕

และ ถ้าเสียงสระตัวท้ายของคำหน้า เป็นกลุ่ม อี้ สันธิตกับเสียงสระตัวหน้าของคำหลังทั้ง ๔ กลุ่ม จะได้ดังนี้

๑. อี้, อี้ + อี้, อี้ จะได้ อี้, อี้ หรือ เอ เช่น

ธานี + อินทร์ = ธานีินทร์

อริ + อินทร์ = อรินทร์ หรือ อเรนทร์

๒. อี้, อี้ สระอื่น เปลี่ยน อี้ อี้ เป็น ย ก่อน เช่น

รังสี + โภศาส = รังสีโยศาส อัคคี + โภศาส = อัคคีโยศาส

ก. ๒๖

ถ้าเสียงสระตัวท้ายของคำหน้าเป็น กลุ่ม อู สันธิตกับเสียงสระตัวหน้าของคำหลังทั้ง ๔ กลุ่ม จะได้ดังนี้

๑. อู อู + อู อู จะได้ อู, อู หรือ โอ เช่น

กรู + อูปรณ = กรูปรณ

๒. อู อู + สระอื่น ให้แปลง อู อู เป็น ว ก่อน เช่น

ธนู + อาคม = ธนูวาคม

ดังนั้น ตู + อังก + นิวาร = สว + อังก + นิวาร = \longrightarrow

เฉลย สวางคนิวาส

ก. ๒๗

การรวมเสียงสระ ๒ ตัว ให้เป็นสระเสียงเดียวกันนั้น จำเป็นต้องจำให้ได้ ซึ่งพอสรุปได้ว่า

๑. ถ้าสระเสียงเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน สนธิกันจะได้สระเสียงเดิม

๒. ถ้าสระต่างเสียงกัน หรือต่างกลุ่มกัน สนธิกัน มักจะได้เสียงสระตาม

คำหลัง

๓. ถ้าสระ อี และ อุ จะสนธิกับสระอื่น ต้องเปลี่ยน อี เป็น ยู และเปลี่ยน อุ เป็น ู และจึงสนธิ

ก. ๒๘

หลักเกณฑ์การสนธิอย่างง่าย ๆ มี ดังนี้

๑. ตัดเสียงสระท้ายของคำหน้า แล้วใช้เสียงสระที่ขึ้นต้นพยางค์แรกของคำหลัง เช่น

มุณี + อินทร์ = มุนินทร์ ราช + โฉวาท = ราชโฉวาท

มหา + โฉฬาร = มหาโฉฬาร เกษ + อาณาพ = เกษอาณาพ

ขอให้นักศึกษา สนธิคำต่อไปนี้

วิทย์ + อาลัย = _____

พุทธ + อาณาพ = _____

มหา + อัจฉริยะ = _____

ปิย + โจรส = _____

มรรค + อุเทศก์ = _____

เฉลย

วิทย์าลัย พุทธอาณาพ มหาัจฉริยะ ปิโยรส มรรคอุเทศก์

ก. ๒๘

๒. ตักเสียงสระท้ายของคำหน้า แล้วแปลงเสียงสระคำหลัง เป็นเสียงอื่น
เช่น

นร + อีศวร = นเรศวร ราช + อุปโลก = ราชูปโลก

สุริย + อุทัย = สุริโยทัย สุข + อุทัย = สุขุทัย

ขอให้นักศึกษาสนธิคำ ต่อไปนี้

ชล + อุทร = _____ ราชิน + อุปลัมภ = _____
 อรุณ + อุทัย = _____ นร + อินทร = _____ หรือ นรินทร
 ปรม + อินทร = _____ หรือ ปรมินทร ไอรส + อธิราช = _____

เฉลย ชโลทร ราชินูปลัมภ อรุโณทัย นเรนทร ปรมินทร์ ไอรสาธิราช

ก. ๓๐

หวังว่านักศึกษาคงทำถูกต้องทุกข้อนะ เราเรียนกฎข้อต่อไปนี้อีกว่า

๓. แปลงสระท้ายของคำหน้า เป็นพยัญชนะ แล้วสนธิกับคำหลัง โดยคง
เสียงสระของคำหลังไว้ตามเดิม เช่น

ธนุ + อาคม = ธนฺวาคม (ธนว + อาคม)

สามัคคี + อาจารย์ = สามักยอาจารย์ (สามัคคย + อาจารย์ แต่ตัด
ค • ตัว)

เทหุ + อเนกรรต = เทหฺวานเนกรรต (เทหฺว + อเนกรรต)

จักขุ + อาพาธ = จักขฺวาพาธ (จักขฺว + อาพาธ)

ขอให้นักศึกษา สนธิคำต่อไปนี้

อัคคี + อาคาร = _____

ราชินี + อนุสรณ์ = _____

ราชินี + อาเสียรวาท = _____

เฉลย อัคคยาคาร ราชินยานุสรณ์ ราชินยาเสียรวาท

ก. ๓๑

๔. เติมพยัญชนะลงในระหว่างคำ แล้วสนธิกัน เสียงสระคำหลังจะคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงได้ เช่น

ยุพ + อิศ = ยุพเรศ

ปิตุ + อิศ = ปิตุเรศ

การสนธิตามข้อ ๔ นี้ มีไข้อยู่ แต่มีความที่มีเสียงลงท้ายคล้าย ๆ กันนี้ ขอให้ สนธิ คำต่อไปนี้

สาคร + อิศ = _____

นคร + อิศ = _____

นาวา + อิศ = _____

ดังที่เราเคยอ่านภาพเห็นชื่อว่า "กริธาหฺมุนาเวศ จากนครเรศโดยสาชล" เป็นคน

เฉลย สาครเรศ นครเรศ นาวาเวศ

ก. ๓๒

ขอให้นักศึกษา สร้างคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ คือ "ศาสกร บัทร วิทยา ศิลปะ อาจารย์ ธน อนุบาล อาคาร" ให้สร้างแบบคำสมาส หรือ คำสนธิก็ได้ รวมกันให้ได้อย่างน้อย ๗ คำ

๑. _____

๕. _____

๒. _____

๖. _____

๓. _____

๗. _____

๔. _____

ก. ๓๓

การสร้างคำไทย ด้วยการใช้อุปสรรค และปัจจัย

อุปสรรค คือ ส่วนของคำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง
ข้างหน้าคำใหม่ที่มีความหมาย แปรไปจากเดิม

การใช้อุปสรรค เป็น วิธีสร้างคำในภาษาบาลี และสันสกฤต ซึ่งมี
กฎเกณฑ์ที่แตกต่างจากการสร้างคำแบบไทย

ก. ๓๔

การสร้างคำไทย ด้วยการใช้อุปสรรค เท่าที่มีอยู่ใน ภาษาไทย เป็นการ
นำคำ มาสี่ สันสกฤต มาปรับปรุงแต่งให้เกิดคำใหม่ขึ้น หรือไม่ก็รับคำสำเร็จรูปที่เขา
เติมอุปสรรคไว้แล้วมาใช้ เช่น

อธิ + บลั = อธิบลั อธิ + ราช = อธิราช

อธิ + การ = อธิการ อธิการ + บลั = อธิการบลั

สุ + ศติ = สุคติ ทุ + จริต = ทุจริต

คำว่า อธิบลั อธิการ สุคติ อธิราช อธิการบลั และตุจริต เป็นการ
สร้างคำด้วยการใช้ _____

คำว่า "อธิ, สุ และ ตุ" ที่เติมไว้หน้าคำ เรียกว่า _____

เฉลย อุปสรรค อุปสรรค

ก. ๓๕

อุปสรรคที่มีใจในภาษาไทย เช่น

อภี	แปลว่า	ยิ่งใหญ่ เฉพาะ	เช่น	คำว่า	อภีบาล อภีปราช อภีวาท ฯลฯ
อฉิ	"	ยิ่งใหญ่	"	"	อฉิการ อฉิปไตย อฉิบัติ ฯลฯ
อนุ	"	น้อย, ตามหลัง	"	"	อนุกรรยา อนุชา อนุเคราะห์ ฯลฯ
อป	"	ไม่ ปราศ, หลีก	"	"	อปมงคล อปยศ อปภาคย์ ฯลฯ
อว	"	ลง	"	"	อวชาคมุตร อวตาร อวสาน ฯลฯ

ก. ๓๖

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอื่น ๆ ที่ใจในภาษาไทย เช่น

อุป	แปลว่า	เข้าไปใกล้, รอง	เช่น	คำว่า	อุปราช อุปสมบท อุปาทาน
สุ	"	ดี งาม ง่าย	"	"	สุจริต สุขคติ สุภาพ สุชาติ
ปริ	"	รอบ	"	"	ปริญา บริรักษ์ ปริณิพต
ปฎิ	แปลให้กลับความ		"	"	ปราศัย
					ฯลฯ

นักศึกษจะเห็นว่า อุปสรรค แต่ละตัวมีความหมาย เมื่อนำมาเติมหน้าคำ แล้วทำให้ความหมายของคำแปลกออกไป เป็นความหมายใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๓๓

ขอให้นักศึกษาดูตัวอย่างการใช้อุปสรรคบางคำ เช่น
 อนุ แปลว่า น้อย, ตาม, ภายหลัง เราสามารถนำมาใช้เติมหน้าคำ ดังตัวอย่าง

อนุ + สรรณ = อนุสรรณ (เกรียงระลึกลึถึงความหลัง)

อนุ + ญาติ (รู้แล้ว) = อนุญาติ (การรับรู้ตาม)

อนุ + ทิน (วัน) = _____ (ตามวัน, รายวัน)

อนุ + ช (เกิด) = _____ (ผู้เกิดตาม, น้อง)

อนุ + โมหทนา (ยินดี) = _____ (ความยินดีตาม)

อนุ + ภรรยา = _____ (ผู้ที่ไปนำภรรยาภายหลัง)

เฉลย อนุทิน อนุช อนุโมทนา อนุภรรยา

ก. ๓๔

ขอให้นักศึกษาเติมอุปสรรคหน้าคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ดังตัวอย่าง
 (ปฎิ แปลว่า เฉพาะ ทอบ ทวน กลับ) จะใช้เติมหน้าคำต่อไปนี้

ปฎิ + ภาค (ส่วน) = ปฎิภาค (ส่วนกลับ)

ปฎิ + เสด = _____ (การห้าม)

ปฎิ + สังขรณ์ = _____ (การซ่อมแซม)

ปฎิ + ญา (รู้) = ปฎิญา (การกล่าวใหญ่ท้วกัน)

_____ (เพิ่ม ญ อีก ๑ ตัว)

ปฎิ + ทิน (วัน) = _____ (เฉพาะวัน)

ปฎิ + ยุทธ (รบ) = _____ (รบตอบ)

เฉลย ปฎิเสด ปฎิสังขรณ์ ปฎิติน ปฎิยุทธ

ก. ๓๘

ยังมีอุปสรรคที่น่าสนใจอีก ขอให้นักศึกษาลองเติมหน้าคำ กังตัวอย่าง
(อภี แปลว่า ใหญ่ ยิ่ง เฉพาะ ข้างหน้า เหนือ)

อภี + ชาติ (เกิด) =	อภีชาติ	(เกิดอยู่แล้ว)
อภี + ญา (รู้) =	อภิญญา	(รู้แล้ว, ความรู้ยิ่ง)
อภี + นันท์ (ยินดี) =	_____	(ความยินดียิ่ง)
อภี + สิทธิ =	_____	(สิทธิเฉพาะ)
อภี + วาท =	_____	(การกราบไหว้)
อภี + รมย์ =	_____	(ความรื่นรมย์ยิ่ง)

(อภี แปลว่า ใหญ่, ยิ่ง) นำมาเติมหน้าคำ เช่น

อภี + าย (บาย) =	อภีบาย	(การพูด ความประสงฆ์)
อภี + ราช =	_____	(มหाराช)
อภี + ปติ (บดิ์) =	_____	(ผู้เป็นใหญ่)
อภี + การ =	_____	(ความเป็นประธาน)

เฉลย อภินันท์ อภีสัทธิ อภีวาท อภีรมย์ อภีราช อภีบดิ์ อภีการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๘

การสร้างคำไทย ด้วยการใส่ปัจจัย

ปัจจัย คือ ส่วนของคำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง นำมาเติมหลังคำให้มีความหมายต่างออกไป เป็นวิธีสร้างคำในภาษาบาลี สันสกฤต เช่น เกี่ยวกับการใช้อุปสรรค

การสร้างคำไทยด้วยการใส่ปัจจัย เท่าที่มีอยู่ในภาษาไทย เป็นการนำคำภาษาบาลี สันสกฤต มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคำใหม่ขึ้น หรือไม่ก็รับคำสำเร็จรูปที่เขาเติมปัจจัยไว้แล้วมาใช้ เช่น

ปราฐ (กล่าว) + ฦว = ปราฐก (ผู้กล่าว)

ยาจ (ขอ) + ฦว = ยาจก (ผู้ขอ)

จะเห็นว่า ฦว ที่ใส่เติมหลังคำ เปลี่ยนรูปเป็น ฎ จนเรากล่าวว่า เขาเติม ฎ หลังคำว่า ปราฐ เป็น ปราฐก เติม ฎ หลัง ยาจ เป็น ยาจก

ซึ่งแท้ที่จริงแล้วในภาษา บาลี สันสกฤต จะมีกฎเกณฑ์ การใส่ปัจจัยที่ยุ่งยากซับซ้อน เราจึงนำมาใช้อย่างง่าย ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ๘๑

ปัจจัยในภาษาบาลี และสันสกฤต มีหลายหมวด และมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ยุ่งยากกว่าภาษาไทยมาก จะยกตัวอย่างให้คุณเป็นสังเขป เช่น

ณิ ปัจจัย เติมหลังคำ เช่น บุฑฺ + ณี = โยคี

ฐ ปัจจัย " เช่น ภิกข (ขอ) + ฐ = ภิกขุ
 (ผู้ขอโดยปกติ)

ณย ปัจจัย " เช่น นญ (ผ่อนร่า) + ณย = นาณย

ยุ ปัจจัย " เช่น มรฺ (ตาย) + ยุ = มรณ
 (ความตาย)

สมฺ (สงบ) . ยุ = สมณ
 (ผู้สงบ)

คฺ, ติปัจจัย " เช่น สถา + ติ = สติติ (การตั้งอยู่)

 ลิข + ติ = ลิขิต (เขียนแล้ว)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก การเติมปัจจัยแก่แต่ละตัวมีกฎเกณฑ์ต่างกันไป ยุ่งยากสำหรับคนไทย จะเห็นว่าคำที่ลงปัจจัยแล้ว จะเปลี่ยนรูปไปจากคำเดิม

ก. ๘

ตัวอย่างคำที่ลงปัจจัยแล้ว (ณฺว ปัจจัย เมื่อใช้แก่ศัพท์ใด แปลว่า "ณฺว.....") ดังตัวอย่าง

สาธ (สำเร็จ) + ณฺว	=	สาธก	(ผู้ทำลุล่วง)
นี → นย (นำ) + ณฺว	=	นายก	(ผู้นำ)
ทารุ (เมื่อย) + ณฺว	=	ทารก	(ผู้เกิดแต่เมื่อย (เล็ก))
ขุณฺ (ประกาศ) + ณฺว	=	_____	(ผู้ประกาศ)
ปราฐ (กล่าว) + ณฺว	=	_____	(ผู้กล่าว)
ศาส (สอน) + ณฺว	=	_____	(ผู้สอน)

เฉลย โฆษก ปราฐก ศาสก

ก. ๘๓

ตัวอย่างการใช้ ณฺว ปัจจัย (ณฺว ปัจจัย เมื่อใช้แก่ศัพท์ใด แปลว่า ณฺว..... การ....., ความ..... และเครื่อง.....)

จิต (คิด) + ณฺว	=	เจตณ	(ความคิด, ความเข้าใจ)
ณา (เผา) + ป + ณฺว	=	ณาปน	(การเผา) เช่น ณาปนกิจ, ณาปนสถาน
ชีว (เป็นอยู่) + ณฺว	=	_____	(ความเป็นอยู่) เช่น ปฏิชีวนะ
วันฺท (ไหว้) + ณฺว	=	_____	(กราบไหว้)
มฺท (ยินดี) + ณฺว	=	โมทนา	(ความยินดี)
ภฺช (กิน) + ณฺว	=	_____	(การกิน)
นี → นย (นำ) + ณฺว	=	_____	(เครื่องนำ คือ ตา)
ศาส (สอน) + ณฺว	=	_____	(เครื่องสอน)

เฉลย วันทน โภชน นัยน ศาสน

ก. ๔๔

ตัวอย่าง คำที่มีการใช้ ท ปัจจัย

ภาษา (พูด) + ท = ภาษาติ (พูดแล้ว เช่น สุภาษิต)

คน (นับ) + ท = คนติ (นับแล้ว)

จร (ประพจน์) + ท = _____ (ปฏิบัติแล้ว)

ขจร (ระดับ) + ท = _____ (ระดับแล้ว)

ลิข (เขียน) + ท = _____ (เขียนแล้ว)

การใช้ ท ปัจจัยในภาษามาลี และสันสกฤต ใช้แก่คำกริยา เพื่อบอก
ความเป็นอดีต แปลว่า.....แล้ว แต่เมื่อเรารับคำมาใช้ เราไม่ได้ใช้
ความเป็นอดีตกาล เรานำมาใช้เหมือนเป็นคำไทยโดยทั่ว ๆ ไป

เฉลย จริต ขจิต ลิขิต

ก. ๔๕

ตัวอย่าง คำที่ใช้ ฦิก ปัจจัย ซึ่งแปลว่าผู้ประกอบหรือเกี่ยวข้องกับ เช่น

ศาสน + ฦิก = ศาสนิก (ผู้ประกอบทางศาสนา)

ธรรม + ฦิก = ธรรมิก (ผู้มีธรรม, ผู้ประพจน์ธรรม)

สถาปน + ฦิก = _____ (ผู้สร้าง)

นาส (จุมก) + ฦิก = _____ (ผู้ประกอบด้วยจุมก)

นาวา (เรือ) + ฦิก = _____ (ผู้ข้ามด้วยเรือ เช่น

นาวิกโยธิน)

หริญญ (เงิน) + ฦิก = _____ (ผู้ดูแลเงิน)

เฉลย สถาปนิก นาสิก นาวิก เทรญญิก

ก. ๕๖

นักศึกษาได้เรียนเรื่อง การสร้างคำไทย จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาเขมร ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต แล้ว จะสังเกตเห็นว่า การสร้างคำจากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น มีเรื่องที่ยุ่งยาก และมีกฎเกณฑ์มากกว่า การสร้างคำตามแบบภาษาไทย แต่เมื่อเรารับวิธีของเขามา เราก็จะดัดแปลงให้ง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับภาษาไทย

ก. ๕๗

ก่อนจะจบบทเรียน ขอให้นักศึกษา สร้างคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จะใช้วิธีใดก็ได้ตามวิธีของภาษาบาลี และสันสกฤตให้ได้เป็นคำใหม่ที่มีความหมาย ๑๖ คำ

"อิ พระ อภรณ์ เกาสถ์ ราช ธรรม ฐาน อาวุธ รัตน
ภูมิ การ"

๑. _____	๖. _____
๒. _____	๗. _____
๓. _____	๘. _____
๔. _____	๙. _____
๕. _____	๑๐. _____

กรอบสุดท้าย

นักศึกษาได้เรียนเรื่อง การสร้างคำไทย จบลงแล้ว หวังว่า บทเรียน
แบบโปรแกรมนี้จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น และคงทำให้นักศึกษานำ
ความรู้นี้ไปใช้ในการสร้างคำได้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ที่ได้เรียน
ไปขอให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังบทเรียนนี้อย่างเต็มที่ เพื่อจะได้คะแนน
มาก ๆ ขอให้ทุกคนโชคดี ทำข้อสอบได้ทุกข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน (Pre - test)
หน่วยที่ ๒ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น

ให้นักศึกษาเลือกข้อที่ถูกที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรประจำข้อนั้น

๑. จากคำว่า "ตรวจ" เราสร้างคำใหม่ได้ว่า "ตำรวจ" เป็นการสร้างคำวิธีใด
 - ก. การประสมคำ
 - ข. การแผลงคำ
 - ค. การสมาสคำ
 - ง. การสนธิคำ
๒. คำว่า "ธนาคาร" จัดเป็นคำประเภทใด
 - ก. คำประสม
 - ข. คำซ้อน
 - ค. คำสนธิ
 - ง. คำสมาส
๓. คำว่า "พระบรมโอรสาธิราช" เป็นการสร้างคำแบบใด
 - ก. การสมาสและการสนธิ
 - ข. การใช้อุปสรรค และปัจจัย
 - ค. การแผลงคำและประสมคำ
 - ง. การซ้อนคำและการประสมคำ
๔. คำในข้อใด เป็นคำที่แผลงมาจากคำว่า "ศึก"
 - ก. ศก
 - ข. เต็ก
 - ค. ศิก
 - ง. ศอก

๕. ถ้าเราใช้คำ ๒ คำ ที่มีความหมายอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันมาเรียงเข้าคู่กัน เราเรียกคำที่สร้างขึ้นด้วยวิธีนี้ว่าอะไร
- คำสมาส
 - คำสนธิ
 - คำซ้อน
 - คำประสม
๖. จากคำเดิมว่า "เพ็ญ" เราสร้างได้คำใหม่ว่า "บำเพ็ญ" การสร้างคำแบบนี้เป็นไปตามแบบภาษาใด
- ภาษาไทย
 - ภาษาบาลี
 - ภาษาสันสกฤต
 - ภาษาเขมร
๗. คำที่นำมาประสมกันให้เป็นคำประสมในภาษาไทย เราใช้คำจากภาษาใด
- คำไทยแท้ ๆ ภาษาเดียว
 - คำบาลีหรือสันสกฤตอย่างเดียว
 - คำเขมร และภาษาอื่น ๆ
 - คำจากภาษาใดก็ได้ร่วมกัน
๘. การแปลคำว่า "อุทกภัย" เราแปลจากคำใดก่อน
- คำว่า "อุ"
 - คำว่า "ทก"
 - คำว่า "ภัย"
 - คำว่า "อุทก"

๘. คำว่า "จักขุ" และ "อาพาธ" ถ้าสร้างเป็นคำใหม่ด้วยวิธีสนธิ จะได้อำเภอ
- จักขุอาพาธ
 - จักขาพาธ
 - จักขยาพาธ
 - จักขวาพาธ
๑๐. คำว่า "สุโขทัย" สร้างมาจากคำในข้อใด
- สุข + โข + ทัย
 - สุข + อุทัย
 - สุโข + อุทัย
 - สุข + โขทัย
๑๑. การสร้างคำวิธีรวมคำบาลี หรือสันสกฤต ตั้งแต่ ๒ คำ ให้เรียงต่อกันเป็นคำ ๆ เดียวกัน เราเรียกว่าเป็นวิธีสร้างคำแบบใด
- การแผลงคำ
 - การสมาสคำ
 - การสนธิคำ
 - การใช้อุปสรรคปัจจัย
๑๒. เมื่อเราใช้ "สุ" เติมหน้าคำต่าง ๆ เป็นคำว่า "สุภามิต สุมาลี สุจริต สุภาพ สุคนธ์" ฯลฯ คำ "สุ" นี้เราเรียกว่าอะไร
- อุปสรรค
 - ปัจจัย
 - วิภัติ
 - อาคม

๑๓. จากคำว่า "ตรีศ" เราสร้างใหม่เป็น "คำรัส" การสร้างคำแบบนี้ เรียกว่าอะไร
- การแผลงพยัญชนะและแผลงสระ
 - การเพิ่มพยัญชนะและสระ
 - การแผลงสระ และเพิ่มพยัญชนะ
 - การแผลงพยัญชนะและเพิ่มสระ
๑๔. จากคำว่า "พุทธศาสนา ธรรม สถาปนา" เราสร้างคำใหม่ได้เป็น "พุทธศาสนิก ธรรมิก สถาปนิก" เป็นการสร้างคำในลักษณะใด
- การใช้อุปสรรค
 - การใช้ปัจจัย
 - การสนธิ
 - การสมาส
๑๕. คำว่า "สาธารณูปโภค" เป็นการสร้างคำแบบใด
- การใช้อุปสรรค
 - การใช้ปัจจัย
 - คำสนธิ
 - คำสมาส
๑๖. คำในข้อใด เป็นคำยืมจากภาษาเขมร
- ภาษิต
 - เกรต
 - เฉว
 - มกา

๑๓. คำในข้อใด ไม่ใช่ คำยืมจากภาษาอื่น
- เกวรีคไฟฟ้า น้ำมันใส่ผม
 - บั้งกะโหลก กีฬา
 - ปรัชญา สตางค์
 - ประสมการณ์ สอบล
๑๔. จากคำว่า "บริ" กับคำว่า "คณะ" เราสร้างเป็นคำใหม่ได้เป็นคำใด
- หุ่มคณะ
 - หุ่มคน
 - คณะบริ
 - คณบดี
๑๕. คำต่อไปนี้ ข้อใด อ่านผิด
- ประวัติศาสตร์ อ่านว่า ประ - หวัด - ตี - สาด
 - แพทยสมาคม " แพด - ทะ - ยะสะมา - กม
 - เหตุการณ์ " เหตุ - กาน
 - กลอุบาย " กน - ละ - อุบาย
๑๖. ถาต้องการสร้างคำชอนจากคำว่า "ภาพ" ท่านจะทำได้อย่างไร
- ใช้คำว่า อีสระ มาเติมหน้าคำว่า ภาพ
 - " มิตร " ภาพ
 - " รูป " ภาพ
 - " ยนตร " ภาพ

๒๑. เหตุใดเราจึงต้องสร้างคำใหม่ขึ้นใช้
- คำที่มีอยู่เดิมหมดอายุการใช้งาน
 - เป็นความจำเป็นที่คงมีคำให้พอใช้
 - คำที่สร้างขึ้นใหม่ทันสมัยกว่าคำที่มีอยู่เดิม
 - การสร้างคำใหม่ ทำให้ภาษาไม่สูญ
๒๒. จากคำว่า "ราช พิสดุ อุปถัมภ์ ทรู" นักศึกษาจะสร้างคำใหม่ที่มีความหมายจากวิธีสมาสหรือสนธิได้เป็นคำใดบ้าง
- พิสดุอุปถัมภ์ ราชทรู
 - ราชพิสดุ อุปถัมภ์ทรู ราชทรู
 - ราชพิสดุ พิสดุอุปถัมภ์ ราชทรู ทรูอุปถัมภ์
 - พิสดุทรู ราชพิสดุ ราชอุปถัมภ์ ราชทรู อุปถัมภ์พิสดุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน (Pre-- test)

หน่วยที่ ๒ การสร้างคำใหม่จากวิธีสร้างคำตามแบบภาษาอื่น

✓ ข้อ ๑.	✓ ข้อ ข.	การแปลงคำ
✓ ข้อ ๒	✓ ข้อ ค.	คำสนธิ
✓ ข้อ ๓	✓ ข้อ ก.	การสมาส และการสนธิ
✓ ข้อ ๔	✓ ข้อ ข.	เส็ก
✓ ข้อ ๕	✓ ข้อ ค.	คำซ้อน
✓ ข้อ ๖	✓ ข้อ ง.	ภาษาเขมร
✓ ข้อ ๗	✓ ข้อ ง.	คำจากภาษาใดก็ได้รวมกัน
✓ ข้อ ๘	✓ ข้อ ค.	คำว่าภัย
✓ ข้อ ๙	✓ ข้อ ง.	จักขวาพาร
✓ ข้อ ๑๐	✓ ข้อ ข.	สุข + อุทัย
✓ ข้อ ๑๑	✓ ข้อ ข.	การสมาสคำ
✓ ข้อ ๑๒	✓ ข้อ ก.	อุปสรรค
✓ ข้อ ๑๓	✓ ข้อ ง.	การแปลงพยัญชนะและเพิ่มสระ
✓ ข้อ ๑๔	✓ ข้อ ข.	การใช้ปัจจัย
✓ ข้อ ๑๕	✓ ข้อ ค.	คำสนธิ
✓ ข้อ ๑๖	✓ ข้อ ง.	ผกา
✓ ข้อ ๑๗	✓ ข้อ ก.	เทารีกไฟฟ้า น้ำมันใส่ผม
✓ ข้อ ๑๘	✓ ข้อ ง.	คนมคิ
✓ ข้อ ๑๙	✓ ข้อ ง.	กลอุบาย
✓ ข้อ ๒๐	✓ ข้อ ค.	ใช้คำว่ารูปมาเติมหน้าคำว่า ภาพ
✓ ข้อ ๒๑	✓ ข้อ ข.	เป็นความจำเป็นที่ต้องมีคำให้พอใช้
✓ ข้อ ๒๒	✓ ข้อ ค.	ราชพิธีคุณ วัสถุอุปกรณ์ ราชครู คุรุอุปกรณ์